

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Kielce, dnia 21 października 2005r. **Nr 245**

TREŚĆ:

Poz.:

UCHWAŁA:

3021 — Nr XXV/129/2005 Rady Gminy w Łopusznie z dnia 29 czerwca 2005r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska dla Gminy Łopuszno” 12585

INFORMACJA:

3022 — o decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 12 października 2005r. Nr OŁO-4210-24(14)/2005/VI/306/BG w sprawie umorzenia postępowania administracyjnego dotyczącego zatwierdzenia VI taryfy dla ciepła dla Komunalnego Związku Ciepłownictwa „PONIDZIE” z siedzibą w Busku-Zdroju 12647

3021

UCHWAŁA Nr XXV/129/2005 RADY GMINY W ŁOPUSZNIE

z dnia 29 czerwca 2005r.

w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska dla Gminy Łopuszno”

Na podstawie art. 7, ust. 1, pkt. 1, art. 18, ust. 2, pkt. 6 i 15, art. 40, ust. 1 i art. 41, ust. 1 Ustawy z dn. 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) i zgodnie z art. 18 Ustawy z dn. 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.), po pozytywnym zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu Kieleckiego (uchwała nr 145/96/2005 z dn. 25.05.2005r.), Rada Gminy w Łopusznie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program ochrony środowiska dla Gminy Łopuszno na lata 2005-2012” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łopuszno.

§ 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Przewodniczący Rady Gminy: *J.W. Ptak*

Załącznik do uchwały Nr XXV/129/2005
Rady Gminy w Łopusznie
z dnia 29 czerwca 2005r.

Program ochrony środowiska dla Gminy Łopuszno na lata 2005-2012

Spis treści:

1. Wprowadzenie.
 - 1.1. Przesłanki ogólne.
 - 1.2. Podstawy prawne.
 - 1.3. Cel i zakres programu.
 - 1.4. Funkcje programu.
 - 1.5. Okres objęty programem.
 - 1.6. Metoda opracowania.
2. Ocena aktualnego stanu środowiska.
 - 2.1. Podstawowe dane o gminie Łopuszno.
 - 2.1.1. Położenie i podział administracyjny.
 - 2.1.2. Demografia.
 - 2.1.3. Komunikacja.
 - 2.1.4. Rozwój gospodarczy i społeczny.
 - 2.2. Zasoby środowiska przyrodniczego.
 - 2.2.1. Budowa geologiczna i ukształtowanie terenu.
 - 2.2.2. Warunki klimatyczne.
 - 2.2.3. Zasoby i jakość wód.
 - 2.2.3.1. Wody podziemne.
 - 2.2.3.2. Wody powierzchniowe.
 - 2.2.4. Gospodarka wodno-ściekowa.
 - 2.2.5. Gleby.
 - 2.2.6. Surowce mineralne.
 - 2.2.7. Powietrze atmosferyczne.
 - 2.2.8. Stan zasobów przyrody.
 - 2.2.8.1. Lasy.
 - 2.2.8.2. Formy ochrony przyrody.
 - 2.2.9. Stan zabytków kultury.
 - 2.2.10. Turystyka.
 - 2.2.11. Edukacja ekologiczna.
3. Zagrożenia środowiska.
 - 3.1. Hałas i wibracje.
 - 3.2. Promieniowanie elektromagnetyczne.
 - 3.3. Odpady.
 - 3.3.1. Odpady komunalne.
 - 3.3.2. Odpady przemysłowe.
 - 3.3.3. Odpady niebezpieczne.

- 3.4. Zagrożenia wód.
 - 3.4.1. Zagrożenia wód powierzchniowych.
 - 3.4.2. Zagrożenia wód podziemnych.
- 3.5. Transport.
- 3.6. Poważne awarie.
- 3.7. Zagrożenia globalne.
4. Zarządzanie środowiskiem.
5. Wnioski z diagnozy.
 - 5.1. Uwarunkowania wewnętrzne.
 - 5.2. Uwarunkowania zewnętrzne.
 - 5.3. Ważniejsze problemy ekologiczne w gminie.
6. Cele polityki ekologicznej powiatu kieleckiego.
7. Priorytety ekologiczne Gminy Łopuszno.
8. Strategia działań.
 - 8.1. Zasoby przyrodnicze, kulturowe i turystyka.
 - 8.2. Surowce mineralne.
 - 8.3. Gospodarka wodno-ściekowa.
 - 8.4. Gospodarka odpadami.
 - 8.5. Powietrze atmosferyczne.
 - 8.6. Gleby.
 - 8.7. Lasy.
 - 8.8. Hałas, wibracje i pola elektromagnetyczne.
 - 8.9. Poważne awarie przemysłowe.
 - 8.10. Edukacja ekologiczna.
9. Źródła finansowania „Programu...”.
 - 9.1. Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.
 - 9.2. Ekofundusz.
 - 9.3. Fundusz Rozwoju Inwestycji Komunalnych.
 - 9.4. Programy pomocowe Unii Europejskiej.
 - 9.4.1. Fundusze przedakcesyjne.
 - 9.4.2. Fundusze po akcesji.
 - 9.5. Banki.
 - 9.6. Kalkulacja kosztów wdrożenia „Programu...”.
 - 9.6.1. Zadania realizowane w ramach „Programu ochrony środowiska dla powiatu kieleckiego”.
 - 9.6.2. Zadania realizowane w ramach „Programu ochrony środowiska dla gminy Łopuszno”.
11. Monitoring realizacji „Programu...”.
12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.
12. Spis literatury i wykorzystanych materiałów.

Załącznik nr 1. Mapa topograficzna gminy Łopuszno z uwzględnieniem elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zagrożenia dla środowiska naturalnego w skali 1:50 000.

1. Wprowadzenie.

Podstawą formalno-prawną opracowania „Program ochrony środowiska dla gminy Łopuszno” jest umowa nr POŚ-02/2004 zawarta w dniu 05.10.2004r. pomiędzy Gminą Łopuszno a firmą „GEOCONSULT” z Kielc.

1.1. Przesłanki ogólne.

Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997r. stanowi, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju oraz wykazuje, iż ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które poprzez swoją politykę, powinny zapewniać nie tylko bezpieczeństwo ekologiczne, ale i dostęp do zasobów nieuszczerplonych współczesnemu i przyszłemu pokoleniu. Władzami publicznymi na szczeblu samorządu są: urzędnicy urzędu marszałkowskiego, starostwa powiatowego i urzędu gminy. Ustawa o samorządzie gminnym, stanowi, że gmina wykonuje zadania publiczne z zakresu ochrony przyrody i środowiska, leśnictwa, gospodarki wodnej, rybactwa śródlądowego i zapobiegania nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska. Polskie przepisy z zakresu ochrony środowiska przewidują tworzenie kilku różnych

typów planów i programów redukcji emisji zanieczyszczeń. Jednym z takich dokumentów są: polityka ekologiczna państwa, programy ochrony środowiska oraz plany gospodarki odpadami.

Przedstawiany „Program ochrony środowiska dla gminy Łopuszno” (określany dalej jako „Program ...”) jest pierwszym opracowaniem przedstawiającym politykę ekologiczną gminy. Jest także aktualnym źródłem informacji o środowisku naturalnym, ale także spisem konkretnych zaleceń dla gminy ze strony starostwa oraz spisem konkretnych zadań dla organów gminy, a także dla wszystkich korzystających ze środowiska.

1.2. Podstawy prawne.

Główną rolę w procesie definiowania polityki ekologicznej pełnią zapisy następujących dokumentów:

- 1) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz.627 z późn. zm.) wprowadzona Ustawą z dnia 27 lipca 2001 roku o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, Ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100 poz. 1085 z późn. zm.). Jest ona podstawowym aktem prawnym w zakresie ochrony środowiska. Art. 17 i 18 nakłada na zarząd gminy, obowiązek sporządzenia programu ochrony środowiska, przy czym projekt programu winien być zaopiniowany przez zarząd powiatu.
- 2) II Polityka ekologiczna Państwa, z 2001r. Określa na podstawie aktualnego stanu środowiska: cele, priorytety i działania proekologiczne wraz ze środkami niezbędnymi do ich osiągnięcia.
- 3) Program wykonawczy do II Polityki ekologicznej Państwa na lata 2002-2010. Zawiera harmonogram zadań wynikających z tej polityki oraz wskazówki i wytyczne do uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska w programach sektorowych.
- 4) Polityka ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2007-2010 zawiera aktualizację i uszczegółowienie długookresowej „II Polityki ekologicznej Państwa” w nawiązaniu do priorytetowych kierunków działań określonych w VII Programie działań Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska na lata 2001-2010.
- 5) Narodowy plan rozwoju 2004-2006. Określa strategię społeczno-gospodarczą Polski w pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej.
- 6) Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej (NSEE), jest dokumentem identyfikującym i hierarchizującym główne cele edukacji środowiskowej.
- 7) Wytyczne Ministerstwa Środowiska sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym opublikowane w grudniu 2002r.

Program powinien określać wymagania odnoszące się do polityki ekologicznej Państwa a w szczególności:

- cele i priorytety ekologiczne,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

1.3. Cel i zakres programu.

Głównym celem „Programu ...” jest poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności gminy dla rozwoju społeczno-gospodarczego, przy racjonalnym wykorzystaniu zasobów środowiska i ich ochronie.

„Program ...” musi być spójny z kierunkami ekologicznej polityki państwa, z regionalnymi kierunkami przyjętymi w „Programie ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego” oraz zaleceniami dla gminy wyznaczonymi w „Programie ochrony środowiska dla powiatu kieleckiego”.

Projekt niniejszego „Programu ...” zostanie poddany konsultacjom społecznym z udziałem instytucji związanych z ochroną środowiska i zagospodarowaniem przestrzennym, przedsiębiorstw oddziaływujących na środowisko oraz przedstawicieli organów samorządów lokalnych i ekologicznych organizacji pozarządowych. Zostanie również zaprezentowany na posiedzeniu Rady Gminy w Łopusznie.

„Program ...” określa:

- aktualną sytuację ekologiczną w gminie,
- ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju gminy,
- priorytetowe działania w podziale na lata 2005-2008 i 2009-2012, z perspektywą na lata 2013-2015,
- harmonogram konkretnych zadań w zakresie emisji, ochrony zasobów przyrody, ochrony zabytków kultury, aktywizacji pro środowiskowej społeczności i wzrostu świadomości ekologicznej z podziałem na:
 - zadania gminy,
 - zadania innych organów administracji publicznej oraz instytucji, przedsiębiorstw i organizacji społecznych,

- uwarunkowania realizacyjne „Programu ...”, jego wdrożenie i monitoring.

Rozwinięcie „Programu ...” w zakresie gospodarki odpadami stanowi „Plan gospodarki odpadami dla gminy Łopuszno”, który został przyjęty przez Radę Gminy w Łopusznie uchwałą nr XVII/88/2004 z dn. 29 września 2004r.

W ujęciu przestrzennym „Program ...” dotyczy różnego rodzaju powiązań, w tym ekologicznych z sąsiednimi gminami.

1.4. Funkcje programu.

„Program ochrony środowiska dla gminy Łopuszno” wraz z „Planem gospodarki odpadami dla gminy Łopuszno” jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska w gminie, a w szczególności:

- przekazuje społeczeństwu, przedsiębiorcom i samorządowi informacje na temat zasobów środowiska przyrodniczego i zabytków kultury oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska,
- omawia najważniejsze problemy, w tym zagrożenia ekologiczne, proponując sposoby ich rozwiązywania w określonym czasie,
- jest podstawą zrównoważonego rozwoju gminy,
- określa sposoby współpracy administracji publicznej wszystkich szczebli oraz instytucji i pozarządowych organizacji ekologicznych na rzecz ochrony środowiska w gminie,
- ułatwia, a niekiedy formalnie umożliwia występowanie o środki finansowe potrzebne do realizacji określonych przedsięwzięć,
- ułatwia wydawanie decyzji określających sposób i zakres korzystania ze środowiska,
- obiektywizuje wydawanie decyzji określających sposób i zakres korzystania ze środowiska,
- organizuje system informacji o stanie środowiska i działaniach zmierzających do jego poprawy.

1.5. Okres objęty programem.

„Program ...” został sporządzony na lata 2005-2012, z perspektywą na lata 2013-2015. Przyjęto podział działań zgodnie z „Programem ochrony środowiska dla powiatu kieleckiego” na: krótkookresowe (2005-2008), średniookresowe (2009-2012) i długookresowe (2013-2015).

W „Programie ...” pominięto rok 2004 z uwagi na fakt, iż zaproponowane ewentualne zadania byłyby niemożliwe do realizacji, gdyż nie pozwalałby na to zamknięty budżet gminy, a ponadto sam „Program ...” powstał w ostatnich miesiącach tego roku, a w życie wejdzie dopiero po przyjęciu go przez Radę Gminy.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (art. 14 ust. 2) politykę ekologiczną przyjmuje się na cztery lata, z tym, że przewidziane są w niej działania w perspektywie na kolejne cztery lata, cała perspektywa czasowa obejmuje więc 2 razy po 4 lata.

Ocenę i weryfikację realizacji zadań „Programu ...” powinno dokonywać się zgodnie z wymogami ustawy POŚ co 2 lata, od jego przyjęcia. W tym przypadku pierwsza ocena i weryfikacja „Programu ...” powinna być dokonana do końca I kwartału 2007r. według stanu jego realizacji na 31.12.2006r. (przedstawienie na Radzie Gminy), a dalej odpowiednio do końca I kwartału 2009r. (wg stanu realizacji na 31.12.2008r.),

I kwartału 2011r. (wg stanu realizacji na 31.12.2010r.), itd.

Będzie wtedy także możliwość dokonania zmian w zapisach „Programu ...”, gdyż cele i zadania mogą i będą ulegać zmianie wraz ze zmieniającą się sytuacją prawną, społeczną, gospodarczą, czy stanem środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Co cztery lata „Program ...” podlega obowiązkowemu uaktualnieniu.

1.6. Metoda opracowania.

Podstawowym źródłem danych na temat aktualnego stanu i zagrożeń środowiska przyrodniczego w gminie były raporty o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim (WIOŚ w Kielcach), opracowanie „Przyroda województwa świętokrzyskiego” (Sidło P. i in., 2000), informacje uzyskane od samorządu lokalnego i podległych mu jednostek oraz organizacji społecznych. Dokonano analizy nowo powstałych dokumentów: „Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego”, „Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”, „Program ochrony środowiska dla powiatu kieleckiego”, „Plan gospodarki odpadami dla powiatu kieleckiego” i „Plan rozwoju lokalnego powiatu kieleckiego na lata 2004-2013”.

Przeprowadzono analizę dokumentów programowych opracowanych dla całego kraju, województwa świętokrzyskiego, powiatu kieleckiego i gminy Łopuszno.

W trakcie opracowania niniejszego „Programu ...”:

- przeprowadzono rozpoznanie ankietowe, aby dotrzeć do samorządu gminy, podmiotów gospodarczych i organizacji ekologicznych,
- określono priorytetowe działania na lata 2005-2008, 2009-2012 i 2013-2015 oraz programy zadaniowe skoordynowane z „Programem ochrony środowiska dla powiatu kieleckiego” i „Planem rozwoju lokalnego powiatu kieleckiego na lata 2004-2013”,
- sprecyzowano uwarunkowania realizacyjne „Programu ...” w zakresie rozwiązań prawnych, ekonomicznych, przestrzennych, społecznych i związanych z implementacją prawa i procedur unijnych,
- określono sposoby wdrażania i zasady monitorowania „Programu ...”.

Niniejsze opracowanie składa się z następujących zasadniczych części:

- ogólnych danych o gminie i stanie środowiska na koniec 2003r., a w niektórych dziedzinach wg stanu na dzień 31.10.2004r.,
- analizy uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych,
- celów polityki ekologicznej państwa, woj. świętokrzyskiego i pow. kieleckiego,
- priorytetowych działań w gminie Łopuszno,
- programu zadaniowego,
- uwarunkowań realizacyjnych,
- propozycji wdrażania i monitorowania programu,
- informacji o wykorzystanych materiałach i opracowaniach,
- załącznika kartograficznego w skali 1:50 000.

2. Ocena aktualnego stanu środowiska.

2.1. Podstawowe dane o gminie Łopuszno.

2.1.1. Położenie i podział administracyjny.

Gmina Łopuszno położona jest w północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego i w północno-zachodniej części ziemskiego powiatu kieleckiego. Od północy i od północno-zachodu gmina Łopuszno graniczy z gminami Radoszyce i Słupia Konecka (powiat konecki), od północno-wschodu z gminą Mniów (powiat ziemski kielecki), od wschodu z gminami Strawczyn i Piekoszów (powiat ziemski kielecki), od południa z gminą Małogoszcz (powiat jędrzejowski) i od zachodu z gminą Krasocin (powiat włoszczowski).

W układzie współrzędnych geograficznych położenie gminy można opisać jak następuje:

- kraniec południowy (w pobliżu Wiernej Rzeki) - $\varphi = 50^{\circ} 51' N$,
- kraniec północny (w pobliżu wsi Sarbice) - $\varphi = 51^{\circ} 01' N$,
- kraniec zachodni (w pobliżu wsi Lasocin) - $\lambda = 20^{\circ} 06' E$,
- kraniec wschodni (na końcu wsi Piotrowiec) - $\lambda = 20^{\circ} 22' E$.

Powierzchnia gminy wynosi 176,93 km² i tworzy ją 27 sołectw: Antonielów, Czałczyn, Czartoszewy, Dobrzeszów, Eustachów, Ewelinów, Fanisławice, Fanisławiczki, Gnieździska, Grabownica, Jasień, Jedle, Józefina, Krężolek-Przegrody, Lasocin, Łopuszno, Marianów, Nowek, Olszówka, Piotrowiec, Podewsie, Ruda Zajązkowska, Rudniki, Sarbice Pierwsze, Sarbice Drugie, Snochowice i Wielebnów.

Łopuszno położone jest w odległości 36 km od Kielce, 37 km od Końskich, 24 km od Włoszczowy i 37 km od Jędrzejowa.

2.1.2. Demografia.

Według danych Urzędu Gminy (stanu na 31.12.2003r.) gminę Łopuszno zamieszkiwało 9 181 osób, co stanowiło 4,67 % ludności w ziemskim powiecie kieleckim, i 0,71 % ludności w województwie świętokrzyskim. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 52 osoby/km² (powiat 87 osób/km², województwo 111 osób/km²). W samym Łopusznie mieszkało 1 309 osób, a w sołectwach 7 872 osoby.

Według stanu na dzień 31.10.2004r. gminę Łopuszno zamieszkuje 9 190 osób (dane Urzędu Gminy). W Łopusznie mieszka 1 314 osób, a w sołectwach 7 876 osób.

Gminę zamieszkuje 5 182 osoby w wieku produkcyjnym i 4 008 osób w wieku przed - i poprodukcyjnym.

Tabela 1. Liczba ludności w gminie w przedziałach wiekowych według stanu na 31.10.2004r.

Płeć	Wiek		
	0-18	19-60	powyżej 60
kobiety	1 265	2 384	912
mężczyźni	1 224	2 798	607
razem	2 489	5 182	1519

Tabela 2. Dane dotyczące ruchu naturalnego ludności (dane na 31.10.2004r.).

	Wielkość
zawarte małżeństwa	61
urodzenia	73
zgony	78
saldo	ujemne

Populacja gminy Łopuszno charakteryzuje się ujemnym wskaźnikiem przyrostu naturalnego, który spowodowany jest ubożeniem części społeczeństwa - postępujące bezrobocie, jak również zmianą stylu życia.

Na obszarze gminy Łopuszno liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na dzień 30.09.2004r. wynosiła 1 106. Jedynie 162 osoby to bezrobotni z prawem do zasiłku (dane: www.pupkielce.pl). Wśród ogólnej liczby bezrobotnych 565 to kobiety, a 885 osób jest w wieku 18-44 lat. Brak jest danych na temat bezrobocia ukrytego na wsiach, gdyż zjawiska tego nie monitoruje się. Z danych PUP w Kielcach wynika, iż liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Łopuszno do kilku lat utrzymuje się na poziomie 1 040-1 100 osób.

2.1.3. Komunikacja.

Łopuszno jest węzłem komunikacyjnym, gdzie krzyżują się drogi:

- wojewódzka nr 728 Grójec - Końskie - Łopuszno - Jędrzejów (17,8 km w granicach gminy),
- wojewódzka nr 786 Częstochowa - Włoszczowa - Łopuszno - Kielce (11,2 km w granicach gminy),
- powiatowa nr 0396T Wierna - Fanisławice - Łopuszno - Mnin - Przedbórz (ok. 11,5 km w granicach gminy).

Sieć dróg powiatowych wynosi łącznie 67,1 km. Tworzy ją 13 dróg, które zapewniają dobre połączenie ze wszystkimi sąsiednimi powiatami. Sieć dróg gminnych stanowią 43 drogowi o łącznej długości 81,6 km. Istnieją również drogi lokalne i dojazdowe do pól.

Gmina Łopuszno na swym obszarze praktycznie nie posiada trakcji kolejowej. Najbliżej położona jest linia kolejowa Kielce - Częstochowa, która przebiega przez niewielki skrawek terenu gminy, w jej południowej części. Najbliżej położonymi punktami ruchowymi są stacja kolejowa w Małogoszczu i przystanek osobowy w Wiernej Rzece. Stacja kolejowa z obszarem gminy Łopuszno połączona jest poprzez drogę wojewódzką nr 728, a przystanek kolejowy w Wiernej Rzece drogą powiatową.

Przewozy pasażerskie osób z terenu gminy realizują: PKS Jędrzejów, Końskie i Kielce oraz przewoźnicy prywatni, tzw. komunikacja BUS.

2.1.4. Rozwój gospodarczy i społeczny.

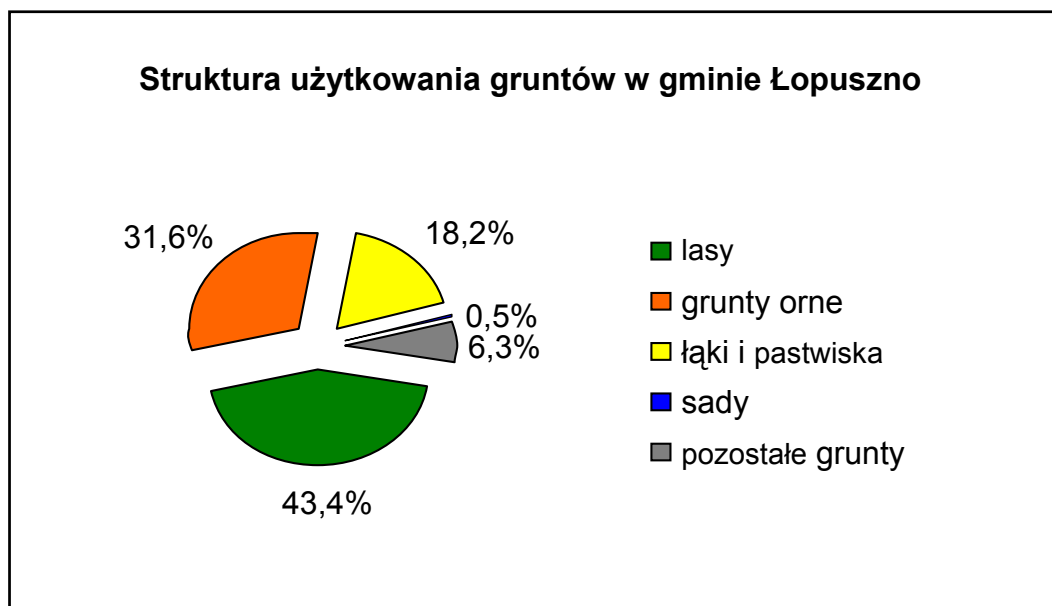
W zakresie gospodarki, wiodącym działem gminy jest rolnictwo, pomimo nie najlepszych warunków glebowych.

Rolnictwo.

Struktura użytkowania gruntów w gminie przedstawia się następująco:

- dominują lasy i grunty leśne o powierzchni 7 671 ha (43,4 % powierzchni gminy),
- grunty orne zajmują powierzchnię 5 584 ha (31,6 %),
- łąki zajmują 2 320 ha (13,1 %),
- pastwiska zajmują 911 ha (5,1 %),
- sady mają powierzchnię 96 ha (0,5 %).
- pozostałe grunty - 1 111 ha (6,3 % pow. gminy) zajmują zabudowania, drogi, wody, nieużytki.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 17 693 ha (176,93 km²).

Liczba gospodarstw rolnych wynosi 1 495, w tym 110 gospodarstw ma powierzchnię powyżej 10 ha.

W strukturze własnościowej użytków rolnych dominuje sektor prywatny, który władał ok. 8 011 ha, tj. ok. 89,9 % tych użytków. Grunty Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych zajmują ok. 3,1 % powierzchni użytków rolnych (ok. 276 ha). Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa dysponuje 318 ha użytków rolnych (ok. 3,6 %). Niewielki udział w strukturze władania ziemią posiadają także wspólnoty wiejskie oraz lasy państwowe. Grunty gminne zajmują powierzchnię kilkunastu hektarów.

Grunty użytkowane rolniczo zajęte są w większości pod uprawę zbóż podstawowych (żyto, jęczmień, pszenica) i ziemniaków. Warzywa uprawiane są na własne potrzeby. Podobnie sadownictwo nie odgrywa istotnej roli gospodarczej.

W produkcji zwierzęcej głównym kierunkiem jest hodowla bydła i trzody chlewnej, a szczególnie tuczników. Marginesowa jest hodowla owiec, kóz, zwierząt futerkowych a drób hodowany jest głównie na własne potrzeby.

Turystyka.

Obiekty o potencjalnym charakterze turystycznym na terenie gminy to:

1. Przedborski Park Krajobrazowy;
2. Konecko-Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu z rezerwatem przyrody ożywionej (leśnym) „Góra Dobrzeszowska” i z zachowanym sanktuarium pogańskim na Górze Dobrzeszowskiej;
3. Pałac Dobeckich w Łopusznie z końca XIX wieku, zaprojektowany przez W. Marconiego;
4. Kościół parafialny w Łopusznie (wybudowany w latach 1926-32, w eklektycznym stylu). Jest najczęstszym tematem plenerów malarskich;
5. Miejsce pamięci narodowej upamiętniające martyrologię mieszkańców w Łopusznie „Kościółek” oraz w Skalce Polskiej i Naramowie;
6. Fryszarka - malowniczo położony wśród lasów kompleks stawów hodowlanych, udostępniony mieszkańcom gminy w celach rekreacyjnych;
7. Kąpielisko na tzw. „Podstawcu”, w odległości ok. 1 km od Łopuszna;
8. „Żabiniec” - bagna i rozlewiska, oddalone od Łopuszna o 3 km, miejsce bogate w ptactwo wodne, płazy oraz rzadkie okazy świata roślinnego;
9. uroczyska leśne „Biały Ług” i „Wielki Ług” położone 1-2 km na NW od Gnieździsk; są to rozlewiska, tereny podmokłe i torfowiska niskie, bogate w ptactwo wodne, płazy oraz okazy świata roślinnego;
10. Gminny Ośrodek Sportowo-Wypoczynkowy w Łopusznie, który jest miejscem imprez sportowych i rekreacyjnych o charakterze lokalnym.

Przez teren gminy przebiega fragment Pętli Kielecko-Małopolskiego Szlaku Cystersów oraz pieszy szlak turystyczny (niebieski) Kuźniaki - Góra Dobrzeszowska - Józwików - Węgrzyn - Sielpia - Końskie.

W gminie Łopuszno zarejestrowanych jest 9 gospodarstw agroturystycznych i 4 gospodarstwa ekologiczne (m.in. w miejscowościach Czartoszewy, Lasocin, Łopuszno, Marianów).

W 2003r. gminę odwiedziło 500 turystów (dane UG).

Przemysł.

Głównymi podmiotami o charakterze przemysłowym i usługowym są:

- „WiR” w Łopusznie - ubojnia z masarnią,
- PW „Piramida” w Łopusznie - prod. okien i profili plastikowych,
- „MEBEX” w Łopusznie - produkcja mebli,
- „JABŁONEX” w Łopusznie - handel mat. budowlanymi i skład opału,
- „MDM” w Łopusznie - konfekcjonowanie towarów,
- „Polamir” A. Skrzypczyk w Łopusznie - hurtownia spożywcza,
- „SOBON” w Łopusznie - transport materiałów sypkich,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Łopusznie,
- 3 stacje paliw w Łopusznie,
- zakład Produkcji Mebli w Dobrzeszowie,
- „HERMES” w Dobrzeszowie - usługi transportowe, sprzedaż pasz, nawozów i materiałów budowlanych,
- Polskie Górnictwo Skalne „Minerał” w Gnieździskach - wydobycie wapieni, produkcja kruszywa,
- „TRANS-SERWIS” w Gnieździskach - usługi transportowe,
- „DPJ” w Gnieździskach - handel,
- „Milano” w Gnieździskach - usługi transportowe, sprzedaż mat. budowlanych,
- Baza RSP w Lasocinie,
- ZUP „Trakpol” w Marianowie - tartak, produkcja cegły,
- PHU „TRANS-KOL” - transport i handel w Rudzie Zajązkowskiej,
- firma pana Bernata Jacka w Sarbicach Pierwszych - usługi w zakresie rolnictwa, ogrodnictwa, sprzedaż nawozów, roślin, sprzedaż opału,
- PPUH „Zimny” - sprzedaż węgla, nawozów i mat. budowlanych, punkt sprzedaży w Snochowicach.

Na terenie gminy zarejestrowanych było w 2002r. 263 podmioty gospodarcze. W zakresie przetwórstwa rolnego działało 11 (z nich 2 młynarstwo, 1 masarnia, 2 piekarnie, 1 wytwórnia napojów, 2 skupy owoców, 2 produkcja pasz, 1 drobiarski). 6 podmiotów związanych było z różnorodnym przemysłem (2 tartaki, 1 wytwórnia zniczy, 2 kopalnie wapienia - p. wydobywczy, 1 cegielnia). 5 podmiotów z budownictwem (3 zakłady

betoniarskie, 2 instal. wod.-kan. i co). W branży handlowej działało 50 podmiotów (m.in. sklep przemysłowy i wielobranżowy oraz 3 hurtownie). Handel obwoźny prowadziły 24 podmioty. 2 podmioty prowadziły gastronomię. W usługach działało 46 jednostek (5 - stolarstwo, 3 - kowalstwo, 26 - wymiana butli gazowych, 3 - szklarstwo, 4 - fryzjerstwo, 2 - krawiectwo, 3 - sprzedaż paliw) a 43 w zakresie sprzedaży art. spożywczych (w tym 6 hurtowni). Działalność transportową prowadziły 52 podmioty. 6 podmiotów prowadziło usługi w mechanice pojazdowej, usługach blacharsko-lakierniczych i wulkanizacyjnych. 3 podmioty to firmy wielobranżowe.

Według stanu na 31.08.2004r. na terenie gminy działają 441 podmioty gospodarcze (dane UG).

Infrastruktura społeczna.

W dziesięciu szkołach podstawowych na terenie gminy uczy się 998 uczniów. We wrześniu 1999r. utworzono 3 gimnazja, do których obecnie uczęszcza 546 uczniów. Ponadto istnieje oddział przedszkolny przy szkole podstawowej w Łopusznie.

Do Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 uczęszcza 158 uczniów - jednostka ta organizacyjnie podlega staroście kieleckiemu.

Opiekę zdrowotną w gminie zapewnia Gminny Ośrodek Zdrowia w Łopusznie (opieka podstawowa, ambulatorium medyczne, analityka, fizykoterapia, pomoc doraźna).

Edukacją ekologiczną zajmują się na terenie gminy:

- szkoły,
- Urząd Gminy w Łopusznie,
- Gminny Ośrodek Kultury w Łopusznie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Łopusznie,
- Koła Ligi Ochrony Przyrody i kluby 4H w szkołach,
- Wojewódzka Izba Rolnicza w Kielcach,
- Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach.

Kultura.

Podstawową sieć placówek kultury na terenie gminy Łopuszno tworzą:

- Gminny Ośrodek Kultury w Łopusznie (GOK),
- Gminna Biblioteka Publiczna w Łopusznie.

Gminny Ośrodek Kultury.

W pomieszczeniach GOK istnieje urządzona galeria, w której znajdują się prace plastyczne (obrazy, rysunki, rzeźby), które są owocem ogólnopolskich plenerów plastycznych odbywających się jesienią każdego roku od 1986r. W galerii tej znajduje się kącik twórczości dziecięcej oraz odbywają się spotkania z twórcami amatorami i profesjonalistami. Organizowane są również okazjonalne pokazy twórczości folklorystycznej (np. pisanki, wycinanki). Istnieje także izba regionalna do której rekwizyty zbierane są od lat - tutaj odbywają się lekcje i pogadanki etnograficzne dla dzieci ze szkół istniejących na terenie gminy. W GOK znajduje się także kostiumeria strojów scenicznych.

GOK jest współorganizatorem różnego rodzaju festynów folklorystycznych: dożynki, święta lokalne, noc świętojańska, Dni Kultury Łopuszna i wystawy poplenerowe. Poza tym GOK organizuje: wycieczki z dziećmi w okresie letnim, konkursy recytatorskie i plastyczne, - bale karnawałowe dla dzieci, wieczory baśni i legend, zajęcia aerobikowe.

Na terenie gminy działa zespół folklorystyczny „Gnieździska” oraz orkiestra strażacka. GOK współpracuje przy organizacji życia kulturalnego gminy z Gminną Biblioteką Publiczną w Łopusznie i innymi jednostkami (np. szkoły).

Gminna Biblioteka Publiczna.

W pomieszczeniach Biblioteki zgromadzony jest księgozbiór dla dzieci i młodzieży, dla dorosłych wraz z literaturą popularnonaukową oraz czytelnia z księgozbiorem podręcznym i czasopismami. Stan księgozbioru na koniec 2003r. wynosił 15 971 woluminów. Ogółem zarejestrowano 1 010 czytelników. W 2003r. wypożyczono 20 102 egzemplarze książek. Oprócz podstawowej działalności Biblioteka współpracuje ze szkołami i GOK oraz prowadzi działalność szkoleniową - lekcje biblioteczne.

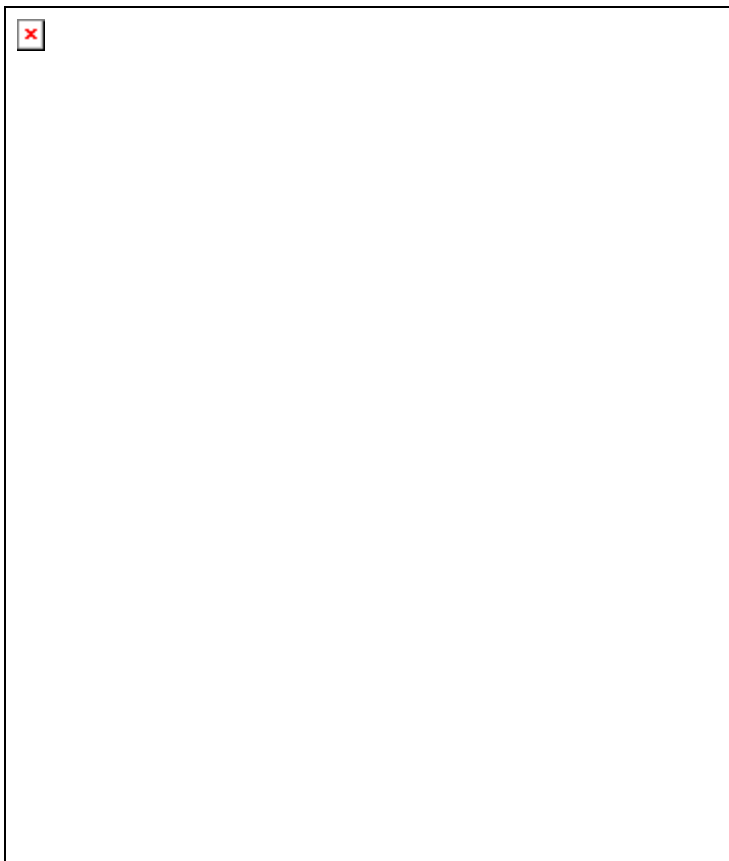
2.2. Zasoby środowiska przyrodniczego.

2.2.1. Budowa geologiczna i ukształtowanie terenu.

Teren Gminy Łopuszno położony jest w obrębie mezozoicznej osłony paleozoicznego trzonu Gór Świętokrzyskich. Osłonę tą tworzą utwory triasu i jury, w dużej części przykryte przez osady czwartorzędu (plejstocenu i holocenu). Osady triasu dolnego - piaskowce z wkładkami ilów wiśniowych - budują m.in. Górę Dobreszowską. Osady triasu środkowego (wapień muszlowy) zaznaczają się jako niewielka wychodnia w rejonie Sarbic - są to szare wapienie krystaliczne. Osady triasu górnego, wykształcone są jako ility i mułowce wiśniowe z wkładkami piaskowców. Największe wychodnie tych skał odślaniają się w rejonie Ewelinowa i Gnieździsk. Osady jury dolnej (żwiry, zlepieńce kwarcytowe, piaskowce) budują wzgórza w rejonie: Łopuszna, Snochowic, Grabownicy, Czartoszowy i Ewelinowa. Osady jury środkowej (mułowce z laminami ilastymi) odślaniają się w rejonie Lasocina, Skałki Polskiej, Snochowic i Łopuszna. Utwory jury górnej (wapienie z krzemieniami, wapienie gąbkowe z przeławiczeniami margli) występują w rejonie Lasocina, Skałki Polskiej oraz Gnieździsk.

Osady plejstocenu związane są głównie ze zlodowaczeniem środkowopolskim. Tworzą je piaski i żwiry wodnolodowcowe, gliny zwałowe i mułki zastoiskowe, o zmiennej miąższości. Lokalnie obserwuje się także utwory eoliczne i piaski wydmowe - rejon Czartoszowych, Fanistawic, Grabownicy, Eustachowa, Lasocina, Skałki Polskiej. Osady holocenne - namuły, piaski, torfy - związane są z dolinami rzek.

Obszar gminy jest zróżnicowany pod względem ukształtowania terenu. Pod względem podziału fizycznogeograficznego (Kondracki J., 1998) wchodzi on w skład podprowincji Wyżyna Małopolska (342), makroregionu Wyżyna Przedborska (342.1), mezoregionu Wzgórza Łopuszańskie (342.16) i makroregionu Wyżyna Kielecka (342.3), mezoregionu Płaskowyż Suchedniowski (342.31).

Obszar gminy Łopuszno prawie w całości znajduje się w mezoregionie Wzgórza Łopuszańskie (342.16), a jedynie północno-wschodni kraniec gminy znajduje się w mezoregionie Płaskowyż Suchedniowski (342.31).

Wzgórza Łopuszańskie (342.16) tworzą krótkie, poprzecinane uskokami pasma zbudowane ze skał jurajskich i górnortriasowych, występujące na przedłużeniu Padołu Kielecko-Łagowskiego, którego struktury paleozoiczne zapadają pod lekko sfałdowaną pokrywę skał mezozoicznych. Wzgórza Łopuszańskie nie przekraczają wysokości 300 m n.p.m., osiągając w najwyższym miejscu, pod Łopuszkiem 299 m n.p.m., przy czym ich wysokości względne mieszczą się w granicach 20-40 m. Miąższość utworów czwartorzędowych w obniżeniach dochodzi do kilkudziesięciu metrów. Najniżej położony w gminie jest obszar w rejonie Fryszkerki gdzie Czarna z Olszówki zasila Nową Czarną (225 m n.p.m.) oraz w rejonie Rudy w dolinie Łososiny (Wiernej Rzeki).

Płaskowyż Suchedniowski (342.31) stanowi najbardziej urozmaicony i najwyższy wyniesiony obszar gminy, zbudowany głównie z masywnych piaskowców dolnotriasowych (pstręgo piaskowca). Wzniesienie Góra Dobreszowska (364,5 m n.p.m.) jest najwyższą kulminacją na terenie gminy. W jej obrębie utworzono rezerwat leśny (las z przewagą jodły, brzozy i grabu) dla zachowania zespołu naturalnych elementów przyrodniczych.

2.2.2. Warunki klimatyczne.

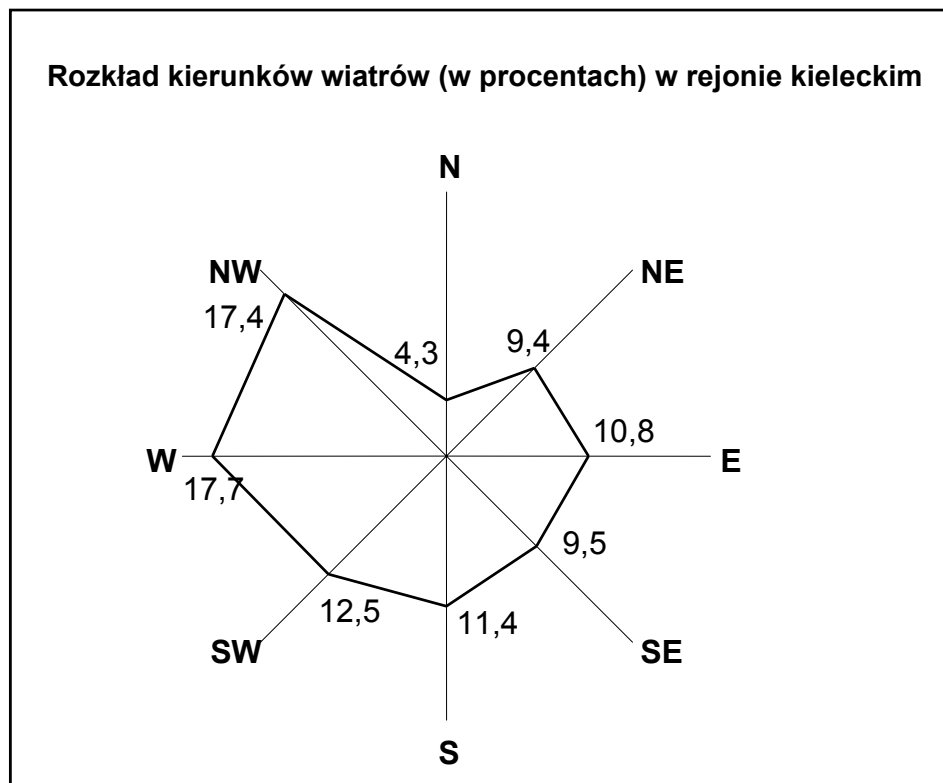
Obszar gminy Łopuszno leży w obrębie Małopolskiego Regionu Klimatycznego. Dla scharakteryzowania ogólnych cech klimatu na terenie gminy posłużono się danymi zawartymi w „Inwentaryzacji przyrodniczej ...” (Cywicki R., Kozieł R., 1998). Podane poniżej wybrane charakterystyki obrazują ogólne cechy klimatu:

- średnia roczna temperatura powietrza: 7,5°C,
- średnia temperatura powietrza w lipcu: 17,9°C,
- średnia temperatura powietrza w styczniu: - 3,7°C,
- średnia roczna suma opadów: 634 mm,
- średnia roczna ilość dni pogodnych: 50,
- średnia roczna ilość dni pochmurnych: 131,
- średnia roczna ilość dni z burzą: 26,
- średnia roczna wilgotność względna powietrza: 81 %,
- średnia roczna ilość dni z mgłą: 36,

- średnia roczna ilość dni z pokrywą śnieżną: 73,
- średnia długość okresu wegetacji: 211 dni.

Poniżej przedstawiono udział poszczególnych kierunków wiatru w rejonie kieleckim:

N - 4,3 %, E - 10,8 %, S - 11,4 %, W - 17,7 %, NE - 9,4 %, SE - 9,5 %, SW - 12,5 %, NW - 17,4 %, cisza - 7 %.

2.2.3. Zasoby i jakość wód.

2.2.3.1. Wody podziemne.

Teren gminy położony jest w obrębie mezozoicznej osłony paleozoicznego trzonu Gór Świętokrzyskich. Bezpośredni związek z budową geologiczną ma występowanie wód podziemnych.

W utworach triasu woda występuje w piaskowcach, często przewarstwionych osadami mułowcowymi i ilastymi. Poziom ten na ogół ma małą wydajność, ale wody mają bardzo dobre parametry chemiczne

i bakteriologiczne. Wody tego poziomu występują w północno-wschodniej części gminy i lokalnie w okolicy Łopuszna i Rudy Zajęczkowskiej. Poziom ten ma charakter szczelinowy i szczelinowo-porowy. Wody z tego poziomu pozbawione są jednak nieprzepuszczalnej pokrywy np. z glin, przez co łatwo mogą ulec zanieczyszczeniu.

Wody jurajskie występują w piaskowcach drobnoziarnistych pokrytych grubą warstwą glin i ilów, w piaskowcach wapienistych i wapieniach piaszczystych o zmiennym przykryciu warstwą utworów izolujących oraz w wapieniach, wapieniach marglistych i marglach o dobrej izolacji od powierzchni. Wody tego poziomu mają charakter szczelinowy, szczelinowo-krasowy i porowo-warstwowy. Charakteryzują się one wydajnością od niskiej do wysokiej. Ich jakość zależy od szczelności przykrycia utworów wodonośnych. Część wód tego poziomu jest żelaziona. Mają one charakter swobodny lub napięty. Zbiorniki tych wód występują w większości obszaru gminy, a najlepszą jakość i największe znaczenie mają wody w okolicach Gnieździsk.

Wody czwartorzędowe występują w piaskach i żwirach. Poziom ten jest bezpośrednio zasilany przez wody opadowe i stąd ulega dużym wahaniom w zależności od ilości opadów i od pory roku. Mają one zmienną jakość. Wody te są ujmowane studniami kopanymi na terenie całej gminy. Największe okresowe braki wód tego poziomu występują w okolicach Czartoszowych, Marianowa i Sarbic Drugich.

W południowej części gminy (rej. Gnieździsk) znajduje się fragment górnourajskiego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 416 - Małogoszcz, natomiast w północno-wschodniej części terenu gminy (Dobrzyszów, Nowek, Piotrowiec, Podewsie) znajduje się fragment dolno- i środkowotriasowego GZWP nr 414 - Zagnańsk.

Zbiornik „Małogoszcz” (GZWP nr 416) na terenie województwa świętokrzyskiego zajmuje powierzchnię 211 km². Jego zasoby dyspozycyjne wynoszą 1 700 m³/h. Ma on charakter szczelinowo-krasowy, gdzie wodonoścem są wapienie i margle.

Zbiornik „Zagnańsk” (GZWP nr 414) na terenie województwa świętokrzyskiego zajmuje powierzchnię 334 km². Jego zasoby dyspozycyjne wynoszą 2 000 m³/h. Ma on charakter szczelinowo-porowy, gdzie wodonoścem są piaskowce.

Obydwa te zbiorniki nie posiadają zatwierdzonych zasobów dyspozycyjnych. Jedynie zbiornik Zagnańsk (414) posiada zatwierdzony „Projekt prac geologicznych dla udokumentowania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych rejonu eksploatacji Zagnańsk-Strawczyn, w tym GZWP nr 414 Zagnańsk” (Gatlik J., Koziara T., 2003r.).

Oprócz GZWP na terenie gminy znajdują się w całości lub w części 4 użytkowe zbiorniki wód podziemnych. Tworzą one odrębne warstwy wodonośne lub posiadają kontakt hydrauliczny z GZWP. Są to:

- zbiornik szczelinowo-krasowy związany z utworami jury górnej; rejon na zachód od Ewelinowa;
- zbiornik szczelinowo-krasowy związany z utworami jury górnej; rejon Lasocina, Rudnik, Marianowa;
- szczelinowo-krasowy i szczelinowy zbiornik związany z utworami jury górnej i środkowej; rejon Józefiny, Łopuszna, Fanisławic;
- zbiornik szczelinowy związany z utworami triasu; rejon Sarbic, Rudy Zajączkowskiej.

W ramach sieci monitoringu regionalnego na terenie gminy obserwowana jest studnia głębinowa wodociągu wiejskiego (nr 27, jura środkowa i górna) w miejscowości Wielebnów (www.kielce.pios.gov.pl). W roku 2003 woda ze studni w Wielebnowie była w III klasie jakości ze względu na przekroczenie NO₃ (azotanów).

Głównym zadaniem monitoringu wód podziemnych jest rozpoznawanie oraz stała kontrola jakości zbiorników wód o znaczeniu regionalnym. Wody podziemne wymagają ochrony ich jakości ze względu na fakt, wykorzystywania ich na szeroka skalę jako podstawowe źródło dla celów zaopatrzenia ludności w wodę pitną.

2.2.3.2. Wody powierzchniowe.

Teren gminy Łopuszno położony jest w obszarze zlewni Pilicy (Czarna wypływająca z okolic Olszówki i Nowa Czarna zaczynająca swój bieg na mokradłach nieopodal Gnieździsk - dopływ Czarnej Włoszczowskiej) i w obszarze zlewni Nidy (rzeka Łososina - Wierna Rzeka wraz z lewostronnymi dopływami: Łososinka, Olszówka i Czarne Stoki; większość prawostronnych dopływów zaczyna swój bieg na terenie gminy Łopuszno).

Okolo 75 % powierzchni gminy to tereny źródłiskowe wymagające szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniami.

Zachodni obszar gminy położony w zlewni Pilicy bezpośrednio odwadniany jest przez dopływy rzeki Czarnej Włoszczowskiej. Czarna Włoszczowska zaczyna swój bieg tuż powyżej północnych krańców gminy Łopuszno. Ma ona długość 47,5 km a jej zlewnia ma powierzchnię 637,4 km². Jej największym dopływem jest Czarna z Olszówki o długości 23,8 km a jej zlewnia ma powierzchnię 177,3 km².

Wschodnią część obszaru gminy Łopuszno odwadnia Łososina (Wierna Rzeka). Łososina ma charakter wyżynny. Jej długość wynosi 37,5 km a średni spadek 1,85 %. Zlewnia całej Łososiny ma powierzchnię 313,8 km².

Środowisko wodne rzek i cieków gminy charakteryzują wysokie stany wód na wiosnę oraz niskie stany wód w okresie letnim. Znaczna część gminy pokryta jest okresowo prowadzącymi wodę rowami melioracyjnymi założonymi w różnych okresach.

W systemie zarządzania gospodarką wodną obszar gminy należy do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie (zlewnia Nidy) i w Warszawie (zlewnia Pilicy).

Monitoring rzek przepływających przez teren gminy realizuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach (WIOŚ) poprzez sieć podstawową i regionalną. Monitoring podstawowy składa się z jednego punktu pomiarowo-kontrolnego na Czarnej Włoszczowskiej (miejscowość Ciemiętniki, ujście do Pilicy - 1,5 km biegu rzeki). Monitoring regionalny składa się z jednego punktu pomiarowo-kontrolnego na Łososinie (miejscowość Bocheniec, ujście do Białej Nidy - 3,2 km biegu rzeki).

Na podstawie badań przeprowadzonych w 2003r. przez WIOŚ w Kielcach (www.kielce.pios.gov.pl), wody rzeki Czarnej Włoszczowskiej zaliczone zostały do III klasy czystości, ze względu na przekroczenie miana Coli. Z kolei wody Łososiny zaliczone zostały do II klasy czystości ze względu na przekroczenie azotanów, fosforu ogólnego, ChZT-Cr i miana Coli.

Podstawowym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych są ścieki (surowe lub niedostatecznie oczyszczone) komunalne z jednostek osadniczych, przemysłowe, wody opadowe z terenów zurbanizowanych oraz spływy powierzchniowe z terenów rolniczych i komunikacyjnych.

Na omawianym obszarze brak jest większych zbiorników zaporowych.
Melioracje wodne i obiekty małej retencji.

Woda w środowisku przyrodniczym spełnia wiele funkcji. Jako środek produkcji rolniczej wpływa np. na wysokość i jakość plonów, kształtuje zróżnicowanie elementów biologicznych, jest niezbędnym czynnikiem zachowania walorów przyrodniczych, stanowi podstawowy czynnik rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego. Retencja wody umożliwia zmagazynowanie części jej odpływu w okresach nadmiaru oraz wykorzystanie nagromadzonych zasobów w okresach posuchy. Retencja jest równoznaczna ze zwiększeniem zasobów wodnych - poprawa struktury bilansu wodnego. Małą retencję na terenie gminy Łopuszno przedstawia tabela nr 3.

Tabela nr 3. Mała retencja na terenie gminy Łopuszno.

L.p.	Miejscowość	Przeznaczenie	Powierzchnia (ha)	Pojemność (m ³)
1.	Ewelinów - Fryszerka	stawy rybne	40	b.d.
2.	Łopuszno - „Podstawie”	zbiornik rekreacyjny	0,7	
3.	Łopuszno - „Imielnia”	stawy rybne	2 × 0,5	
4.	Jasień - Nadleśnictwo	oczko wodne	0,3	
5.	Jasień - Barycz	stawy rybne (2)	0,7	
6.	Ruda Zajączkowska	staw	0,5	
7.	Marianów - cegielnia	staw	1,0	
8.	Eustachów - Orczów	oczko wodne	0,3	
9.	Rudniki - Naramów	oczko wodne	0,4	
10.	Lasocin - Piaski	staw	0,5	
11.	Czartoszowy	oczko wodne	0,4	
12.	Sarbice Pierwsze	staw	0,5	
13.	Nowek	-	b.d.	
14.	Dobrzeszów	oczko wodne	b.d.	
15.	Józefina	-	b.d.	
16.	Czałczyn	oczko wodne	b.d.	
17.	Okrajek	-	b.d.	
18.	Żabinec	oczka wodne	b.d.	
19.	Biały Ług	oczka wodne	b.d.	

Łączna powierzchnia akwenów w gminie wynosi ok. 46,3 ha.

Na terenie gminy realizowane są również zadania z zakresu melioracji podstawowej, tj. regulacji rzek. Na obszarach gdzie zwierciadło wody podziemnej zalega płytko pod powierzchnią terenu, prowadzone są prace związane z odwodnieniem za pomocą rowów melioracyjnych. Przeprowadzono również regulację mniejszych cieków wodnych. W gminie Łopuszno zostało zmeliorowanych 2 700 ha gruntów ornych i użytków zielonych. Wykonano 165 km rowów melioracyjnych. Powierzchnia zdrenowanych użytków rolnych wynosi 1 080 ha.

W gminie Łopuszno występują tereny zagrożone powodzią (tereny zalewowe) w rejonach następujących miejscowości:

- 1) Ruda Zajączkowska - Fanisławice (rzeka Łososina) - 50 ha,
- 2) Piotrowiec - Snochowice (ciek od Klucka) - 70 ha,
- 3) Czałczyn - Rudniki - Jasień - Barycz (Bassowa) - 70 ha,
- 4) Skalka - Fryszerka - Ewelinów - 40 ha.

Łączna powierzchnia terenów zagrożonych powodzią wynosi ok. 230 ha. Brak jest wałów przeciwpowodziowych (Janus Z. i inni, 2001r.).

2.2.4. Gospodarka wodno-ściekowa.

Głównym przepisem prawa, odnoszącym się do zagadnień gospodarki wodnej jest ustawa z dn. 18 lipca 2001r. - Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 z późn. zm.). Ustawa reguluje gospodarowanie wodą w nawiązaniu do Dyrektywy Wodnej 2000/60/EC. Przepisy te przewidują prowadzenie zintegrowanej gospodarki wodnej, realizowanej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z ustawą, korzystanie z zasobów wodnych nie może powodować pogorszenia stanu ekologicznego wód i ekosystemów od nich zależnych, a także marnotrawstwa energii i wody, ani wyrządzania szkód. Teren gminy jest obszarem zasobnym w wodę podziemną, która jest głównym źródłem zaopatrzenia ludności w wodę pitną i na potrzeby gospodarcze. Do zbiorowego zaopatrzenia wykorzystywane są przede wszystkim wody poziomu dolno- i środkowotriasowego oraz górnourajskiego.

Gmina zaopatrywana jest w wodę z pięciu ujęć:

- 1) w Wielebnowie (st. 1, zasadnicza - głęb. 60,0 m; st. 3, awaryjna - głęb. 80,0 m) - wodociąg „Łopuszno”,
- 2) w Gnieździskach (st. 1 - głęb. 48,0 m; Dybkowa Góra) - wodociąg „Gnieździska”,
- 3) w Lasocinie (st. 1 - głęb. 50,0 m; leśniczówka) - ujęcie „Lasocin”,
- 4) w Dobrzeszowie (st. 1 - głęb. 90,0 m; oddana do eksploatacji 01.09.2004r.) - ujęcie „Dobrzeszów”,
- 5) w Rudzie Strawczyńskiej (2 studnie) - ujęcie „Ruda Strawczyńska położone na terenie gminy Strawczyn a zaopatrujące Piotrowiec.

Poza ujęciami do zbiorowego zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy, wody podziemne są eksploatowane przez zakłady przemysłowe i indywidualne osoby posiadające własne ujęcia.

Tabela nr 4. Czynne ujęcia wody na terenie gminy Łopuszno.

Lp.	Ujęcia wody (nazwa, gmina)	Zasięg wodociągu (sołectwa)	Pobór wody wg pozwol. wodno-prawnego	Pobór wody za 2003r.	Ujęty poziom wodonośny	Użytkownik	Uwagi
				stan na 31.10.2004r.			
1.	Wielebnów, gm. Łopuszno	wodociąg „Łopuszno” - Łopuszno, Czałczyn, Józefina, Wielebnów, Snochowice, Eustachów, Jedle, Marianów, Jasień, Olszówka, Rudniki, Przegrody, Krężolek	$Q_{max} h = 96 \text{ m}^3/\text{h}$	156 600 m ³ 109 000 m ³	górnio-jurajski (J ₃)	Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Konecka 7d 26-070 Łopuszno	Pozwolenie wodnoprawne na pobór wody ważne od 01.01.2001 do 31.12.2015 (dec. Starosty Kieleckiego nr RO.III-6223-7/2001 z dnia 30.01.2001r.)
2.	Gnieździska (Dybkowa Góra), gm. Łopuszno	wodociąg „Gnieździska” - Gnieździska, Ruda Zajączkowska, Czartoszowy, Grabownica, Fanisławice, Fanisławiczki	$Q_{max} h = 138,4 \text{ m}^3/\text{h}$	77 500 m ³ 66 100 m ³	górnio-jurajski (J ₃)	Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Konecka 7d 26-070 Łopuszno	Pozwolenie wodnoprawne na pobór wody ważne od 01.01.2001 do 31.12.2015 (decyzja Starosty Kieleckiego nr RO.III-6223-7/2001 z dnia 30.01.2001r.)
3.	Lasocin (leśniczówka), gm. Łopuszno	wodociąg „Lasocin” - Lasocin, Ewelinów	$Q_{max} h = 42,6 \text{ m}^3/\text{h}$	6 600 m ³ 8 150 m ³	górnio-jurajski (J ₃)	Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Konecka 7d 26-070 Łopuszno	Pozwolenie wodnoprawne na pobór wody ważne od 15.11.1993 do 31.12.2013 (decyzja Wojewody Kieleckiego nr OS.I-6210/195/93 z dnia 15.11.1993 r.)
4.	Dobrzeszów, gm. Łopuszno	wodociąg „Dobrzeszów” - Dobrzeszów	$Q_{max} h = 69,14 \text{ m}^3/\text{h}$	- 1 200 m ³ Eksploatację ujęcia rozpoczęto 1.09.2004r.	środkowotriasowy (T ₂)	Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Konecka 7d 26-070 Łopuszno	Pozwolenie wodnoprawne ważne od 14.04.2003 do 31.12.2012 (decyzja Starosty Kieleckiego nr RO.III-6223-5/2003 z dn. 14.04.2003r.)
5.	Ruda Strawczyńska, gm. Strawczyn	wodociąg „Ruda Strawczyńska” - Piotrowiec	$Q_{max} h = 65,0 \text{ m}^3/\text{h}$	11 500 m ³ 7 300 m ³	górnio-jurajski (J ₃)	Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Żeromskiego 16, 26-067 Strawczyn	Pozwolenie wodnoprawne ważne od 16.08.1993 do 31.12.2011 (decyzja Wojewody Kieleckiego nr OS.I-6210/49/93 z dnia 16.08.1993r.)
6.	Lasocin, gm. Łopuszno	SKR, obecnie Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna	$Q_{max} h = 5,3 \text{ m}^3/\text{h}$	200 m ³ -	środkowojurajski (J ₂)	RSP w Lasocinie	Studnia czynna okresowo, 3-4 miesiące w roku
7.	Piaski, gm. Łopuszno	Gajówka Piaski	$Q_{max} h = 5,0 \text{ m}^3/\text{h}$	b.d.	górniotriasowy (T ₃)	Gajówka (Lasy Państwowe)	Studnia czynna, pobór na potrzeby gajówki
8.	Jasień - Ludwików, gm. Łopuszno	właściciel prywatny, Jasień	$Q_{max} h = 7,0 \text{ m}^3/\text{h}$	1 000 m ³ -	środkowojurajski (J ₂)	Ferma drobiu	Studnia czynna
9.	Marianów, gm. Łopuszno	Cegielnia Marianów	b.d.	b.d.	jurajski (J)	Cegielnia	Studnia czynna
10.	Skalka Polska, gm. Łopuszno	Skalka Polska	-	b.d.	czwartorzędowy (Q)		Źródło obudowane o wydajności 8,0 l/s (pomiar 2001). Przy źródle duże rozlewiszko służące jako wodopój.
11.	Wojciechów, gm. Łopuszno	Wojciechów	-	b.d.	środkowojurajski (J ₂)		Źródło w wapieniach, nie obudowane. Wydajność 5,4 l/s (po-miar 2001r.)
12.	Marianów 36, gm. Łopuszno	właściciel prywatny	-	730 m ³ 606 m ³	b.d.	właściciel prywatny	Studnia czynna, pobór 2 m ³ /24 h
13.	Marianów 22, gm. Łopuszno	właściciel prywatny	-	b.d.	b.d.	właściciel prywatny	Studnia czynna, pobór na potrzeby gospodarstwa domowego
14.	Marianów	właściciel prywatny	-	b.d.	b.d.	właściciel prywatny	Studnia czynna okresowo, pobór na potrzeby hodowli zwierząt

Uzdatniania wymaga tylko woda z ujęcia „Wielebnów” ze względu na przekroczenia azotanów - w okresie roztopów wiosennych i ulewnych deszczy. W 2005r. ma być wybudowana tu Stacja Uzdatniania Wody.

Na podstawie dostępnych danych wyliczono, iż łączny pobór wody podziemnej dla potrzeb gminy w 2003r. wyniósł 254 130 m³.

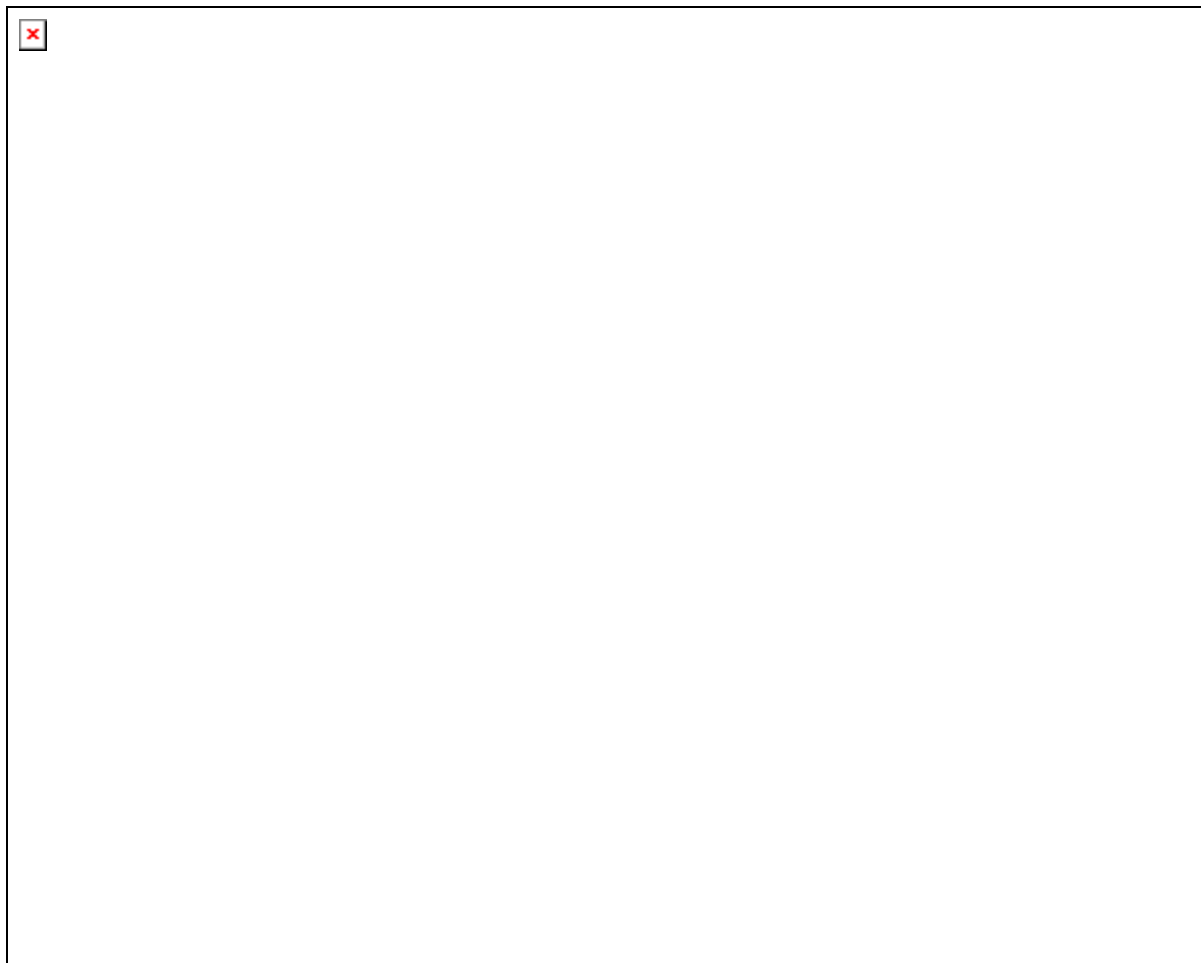
Tabela nr 5. Stopień zwodociągowania i skanalizowania gminy Łopuszno wg stanu na dzień 31.10.2004r.

Lp.	Ujęcie wody	Długość wodociągu w km	Ilość przyłączy wodociągowych	Oczyszczalnia (miejscowość)	Długość kanalizacji w km	Ilość przyłączy kanalizacyjnych	Uwagi
1.	Wielebnów gm. Łopuszno	69,0	751	Łopuszno „BIOCLERE”	11,2	184	Istniejący kanał burzowy na ul. Koneckiej, Rynku, Kieleckiej ma długość ok. 1 km; zrzuca wody opadowe do ziemi
				Łopuszno „lmhoff”			
2.	Gnieździska, gm. Łopuszno	41,3	547				
3.	Lasocin, gm. Łopuszno	8,3	105				
4.	Dobrzyszów, gm. Łopuszno	3,5	73				
5.	Ruda Strawczyńska, gm. Strawczyn	7,1	88				
Razem		129,2	1564		12,4	197	1 km kanału burzowego

Tabela nr 6. Istniejące oczyszczalnie w gminie Łopuszno.

Lp.	Miejscowość, użytkownik	Typ oczyszczalni i dopuszczalna przepustowość wg pozwolenia wodnoprawnego	Rodzaj, ilość ścieków odprowadzanych w 2003r./ i wg stanu 31.10.2004r.	Uwagi
1.	Łopuszno, Zakład Gospodarki Komunalnej	„BIOCLERE” biologiczna Qśr/d= 50 m ³ /d	socjalno-bytowe 8 500 m ³ / 8 500 m ³	Zrzut poprzez rów melioracyjny do rzeki Czarnej z Olszówki w km 38+000
2.	Łopuszno, Zakład Gospodarki Komunalnej	Osadnik „lmhoff” biologiczna Qśr/d= 34 m ³ /d	socjalno-bytowe 3830 m ³ / 5 000 m ³	Zrzut poprzez rów melioracyjny do rzeki Czarny Lasek

W chwili obecnej brak jest danych na temat ilości zbiorników bezodpływowych (szamb) i ilości przydomowych oczyszczalni ścieków.

2.2.5. Gleby.

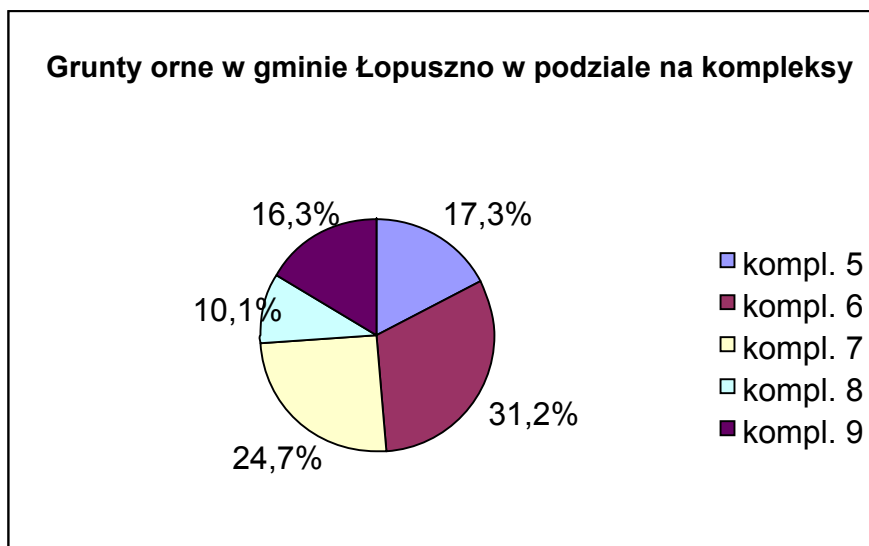
Według regionalizacji przyrodniczo-rolniczej opracowanej przez IUNG Puławy w 1980r., gmina Łopuszno leży w Konecko-Łopuszańskim rejonie glebowo-rolniczym, charakteryzującym się zdecydowaną przewagą mało korzystnych dla rolnictwa warunków glebowych i wysoką lesistością. Wewnętrzna struktura gleb tego rejonu zależna jest w dużym stopniu od rzeźby terenu. Na obszarach wyżej położonych (grunty orne) występujące typy gleb związane są z gatunkiem utworów piaszczystych lub glin. W dolinach jakość gleb określa natomiast stopień uwilgocenia terenu i przebieg procesów bagiennych zaś w mniejszym stopniu rodzaj skały macierzystej.

W strukturze typologicznej decydujące znaczenie posiadają gleby brunatne wylugowane i kwaśne („Bw”) charakteryzujące się niską lub bardzo niską wartością przydatności rolniczej (niewielka naturalna zasobność w składniki pokarmowe, wysoka przesiąkliwość, nadmierne zakwaszenie). Glebom tym towarzyszą w niektórych wsiach gleby pseudobielicowe („A”) nazywane też płowymi. W obrębie tego typu gleb występują zarówno średniej jakości (kl. bonitacyjna IVa-IVb) jak i gleby bardzo słabe (kl. bonitacyjna VI). Trzecią grupą są gleby organiczne: torfowe i torfowo-murszowe („Tm”) oraz murszowe („M”) zalegające w obniżeniach bezodpływowych i w dolinach rzecznych (bardzo wysoka zasobność tych gleb w substancje organiczne, funkcja wodochronna jest bardzo wysoka). W całości są one objęte ochroną prawną przed wyłączeniem ich z użytkowania rolniczego.

Poza tymi typami na terenie gminy spotyka się: czarne ziemie zdegradowane („Dz”) wykazujące słaby odczyn kwaśny i są one przeważnie glebami użytków zielonych, mady („F”) występujące wyłącznie w dolinie rzeki Łososiny. W zależności od podłoża i składu mechanicznego stanowią użytki zielone średniej i słabej jakości.

Ponadto występują także rędziny brunatne („Rb”), gleby glejowe („G”) głównie w dolinach bezodpływowych oraz gleby mułowo-torfowe („E”) - układ warstwowy (torf naprzemian z namułami mineralnymi).

Przydatność rolniczą gleb należy uznać za niską o czym świadczy wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynoszący 50,3 pkt. (w skali 120 punktowej), podczas gdy analogiczny wskaźnik dla województwa świętokrzyskiego wynosi 69,8 pkt. Najcenniejszymi glebami w gminie są występujące punktowo we wsi Ewelinów gleby kompleksu 3 - pszennego wadliwego (0,4 % gruntów ornych). W klasyfikacji bonitacyjnej zalicza się je do gleb klasy III lub IVa.

Podstawową bazę produkcji polowej stanowią gleby kompleksu 5 - żytniego dobrego (17,3 % gruntów ornych). Do kompleksu tego zalicza się gleby IVa i IVb klasy bonitacyjnej. Największe powierzchnie w gminie zajmują występujące powszechnie kompleksy: 6 - żytńi słaby (31,2 % gruntów ornych) i 7 - żytńi bardzo słaby (24,5 % gruntów ornych). Bonitacyjnie zalicza się je do klasy V i VI, które nie są objęte ochroną prawną przed przeznaczeniem ich na cele nierolnicze. Kompleksy 9 - zbożowo-pastewny i 8 - zbożowo-pastewny mocny zajmujące odpowiednio 16,3 i 10,1 % gruntów ornych koncentrują się na obszarach dolinnych towarzysząc użytkom zielonym. Kompleks 9 - zalicza się do klasy bonitacyjnej V zaś kompleks 8 - do klas IVa i IVb, rzadziej III.

Użytki zielone zaliczane są do kompleksu średniego - „2z” oraz kompleksu słabego - „3z”. Kompleks „2z” zajmuje 45,5 % użytków zielonych i zaliczany jest do IV klasy bonitacyjnej. Kompleks „3z” zajmuje 54,5 % użytków zielonych i zaliczany jest do V i VI klasy bonitacyjnej.

Tabela nr 7. Udział procentowy poszczególnych klas bonitacyjnych w ogólnym areale użytków rolnych.

Użytki rolne	Razem	Klasy bonitacyjne					
		I-II	III	IVa	IVb	V	VI
Grunty orne	100	-	0,2	6,8	23,2	42,4	27,4
Użytki zielone	100	-	0,7	41,5	43,8	14,0	-

Dane: IUNG Puławy 1994r. (za „Studium ...”).

Okolo 70 % gruntów orných zaliczono obecnie do grupy nieopłacalnych rolniczo.

Pod wpływem czynników naturalnych oraz antropogenicznych zachodzi pogorszenie właściwości użytkowych gleby, czyli ich degradacja. Głównymi przyczynami, które powodują obniżenie właściwości produkcyjnych gleb są: górnictwo, niewłaściwe użytkowanie rolnicze gleb, błędne stosowanie środków ochrony roślin i nawozów sztucznych oraz oddziaływanie przemysłu, transportu i gospodarki komunalnej. Z punktu widzenia ochrony środowiska najważniejsze jest zapobieganie zanieczyszczeniom metalami ciężkimi. Tego typu zanieczyszczenia występują na terenach i w otoczeniu zakładów produkcyjnych, w pobliżu tras komunikacyjnych oraz w obszarach objętych oddziaływaniem składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych.

Zagrozenie erozją gleb jest niewielkie, pojawia się ono w strefach krawędziowych dolin i obniżen morfologicznych. Spowodowane jest wzrostem spadków i wysokości względnych.

Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych wyróżnia się podstawowe kierunki ochrony gruntów rolnych i leśnych:

- ochronę ilościową polegającą na ograniczaniu przeznaczenia tych gruntów na inne cele,
- ochronę jakościową polegającą na zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji, szkodom powstającym w wyniku działalności nierolniczej i nieleśnej, przywracaniu i poprawianiu ich wartości,
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
- poprawienie wartości użytkowej gruntów leśnych oraz zapobieganie obniżenia ich produktywności.

Na cele nierolnicze i nieleśne można przeznaczyć przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku - inne grunty o niższej przydatności rolniczej. Przeznaczenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne można dokonać jedynie w planach zagospodarowania przestrzennego.

Szczególnej ochronie podlegają użytki rolne o wysokiej bonitacji, tzn. klas I-III, wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego oraz użytki rolne klas IV-VI - jeśli zostały wytworzone z gleb pochodzenia organicznego oraz lasy. W tych przypadkach zagospodarowanie gruntów na cele nierolnicze i nieleśne łączy się z uzyskaniem zgody na wyłączenie ich z produkcji rolniczej i leśnej. Inwestorzy w znacznej mierze wykorzystują grunty najmniej przydatne dla rolnictwa, dla swych zamierzeń inwestycyjnych.

2.2.6. Surowce mineralne.

Eksploatacja surowców narusza naturalne warunki przyrodnicze i wywołuje szereg zmian w środowisku naturalnym. Odkrywkowy system wydobywania powoduje powstanie przekształceń powierzchni terenu, powstanie wyrobisk, niekiedy osuszenie gruntów i zanieczyszczenie wód. Pozostałością nielegalnego wydobywania surowców mineralnych na potrzeby miejscowej ludności są niewielkie wyrobiska, które zmieniają się w „dzikie wysypiska śmieci”.

Głównym aktem regulującym gospodarkę surowcami mineralnymi jest ustawa z dn. 4 lutego 1994r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96 z późn. zm.).

Teren gminy Łopuszno położony jest w obrębie mezozoicznej osłony paleozoicznego trzonu Gór Świętokrzyskich. Osłonę tą tworzą tu utwory triasu i jury, w dużej części przykryte przez osady czwartorzędu (plejstocenu i holocenu). Osady triasu dolnego - piaskowce z wkładkami ilów wiśniowych - budują m.in. Górę Dobreszowską. Osady triasu środkowego (wapień muszlowy) zaznaczają się jako niewielka wychodnia w rejonie Sarbic. Są to szare wapień krystaliczne. Osady triasu górnego, wykształcone są jako ily i mułowce wiśniowe z wkładkami piaskowców. Największe wychodnie tych skał odsłaniają się w rejonie Ewelinowa i Gnieździsk. Osady jury dolnej (żwiru, zlepieńce kwarcytowe, piaskowce) budują wzgórza w rejonie: Łopuszna, Snochowic, Grabownicy, Czartoszowy i Ewelinowa. Osady jury środkowej (mułowce z laminami ilastymi)

właścicielem jest p. Artur Widłak, zam. Micigózd 78, gm. Piekoszów. Z kolei decyzją z dn. 20.12.2002r. znak ŚR.V-7412/71/02 Wojewoda Świętokrzyski zmienił koncesję m. in. w zakresie: 1) nazwy przedsiębiorcy na Polskie Górnictwo Skalne „Minerał” Artur Widłak, zam. Podzamcze Piekoszowskie 376, 2) termin ważności - do 31.12.2027r.

Złoże to znajduje się w Konecko-Łopuszniańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu. Obszar górniczy ma powierzchnię 100 811 m², a teren górniczy 780 724 m².

Złożem wapieni o zasobach zarejestrowanych (odpowiednik dok. w kat. C₁) jest złoże „Gnieździska - Góra Poddańska” o zasobach geologicznych bilansowych 2 807 tys. Mg. Złoże to nie jest eksploatowane. Wapienie ze złoża przydatne są w przemyśle wapienniczym, hutniczym, cukrowniczym oraz drogownictwie i budownictwie. Złoże znajduje się w Konecko-Łopuszniańskim OChK i podjęcie eksploatacji wymagać będzie uzgodnień z „Planem ochrony OChK”.

„Skałka Polska” jest złożem wapieni o zasobach zarejestrowanych (odpowiednik kat. C₁) w ilości 2 121 tys. Mg. Złoże to nie jest eksploatowane. Wapienie są przydatne do produkcji kruszyw łamanych kolejowych i drogowych. Złoże znajduje się w Przedborskim Obszarze Chronionego Krajobrazu (rozp. Wojewody Świętokrzyskiego nr 10/2004 z dn. 20 kwietnia 2004r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla PPK

Dz. Urzęd. Woj. Święt. Nr 58, poz. 947) a stąd eksploatacja wapieni jest tu zabroniona.

Piaski czwartorzędowe.

Jedynym złożem piasków udokumentowanym w kat. C₂ jest złoże „Wojciechów” o zasobach geologicznych bilansowych 26 355 tys. Mg. Złoże to nie jest eksploatowane. Piaski te przydatne są do betonów, wypraw, zapraw i gładzi budowlanych. Złoże to w niewielkiej części znajduje się w gminie Łopuszno, a jego większa część położona jest na terenie gminy Krasocin.

2.2.7. Powietrze atmosferyczne.

Podstawowym aktem prawnym w dziedzinie ochrony powietrza w UE jest Dyrektywa ramowa w sprawie oceny i zarządzania jakością powietrza w otoczeniu 96/62/EC. Polskie prawodawstwo (POŚ wraz z rozporządzeniami wykonawczymi) uwzględnia niemal w całości wymagania prawa europejskiego. Zgodnie z nim przez ochronę powietrza rozumiemy zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń, ograniczanie lub eliminowanie wprowadzanych do powietrza substancji zanieczyszczających w celu zmniejszenia stężeń do dopuszczalnego poziomu, względnie utrzymania ich na poziomie dopuszczalnych wielkości.

Dużą rolę w kształtowaniu lokalnego poziomu zanieczyszczeń w powietrzu ma także „niska emisja”, która pochodzi głównie ze spalania węgla w lokalnych kotłowniach i paleniskach indywidualnych (nie posiadają one w praktyce żadnych urządzeń ochrony powietrza). Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową, związaną z okresem grzewczym. Na zwiększenie „niskiej emisji” wpływa również transport, który stwarza zagrożenie w pobliżu dróg o dużym natężeniu ruchu kołowego. Istotne znaczenie ma również zapylenie powstające na skutek ścierania się opon i nawierzchni dróg.

Na stan czystości powietrza w gminie oprócz źródeł lokalnych wpływają również znacząco ponadregionalne zanieczyszczenia gazowe i pyłowe, pochodzące z dużych ośrodków przemysłowych (aglomeracja krakowska i śląska, rejon Bełchatowa).

Powiat kielecki ma dobry stan jakości powietrza atmosferycznego i został zakwalifikowany do klasy ogólnej strefy B (poziom stężeń przekracza wartości dopuszczalne ale nie przekracza wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji), ze względu na kryteria ochrony zdrowia i ochrony roślin do strefy A (www.kielce.pios.gov.pl).

Na terenie gminy w ostatnich latach realizowany jest program modernizacji lokalnych kotłowni. Modernizacja polega na zamianie kotłowni węglowych na olejowe, bądź na likwidacji małych przestarzałych kotłowni. Planowana jest także wymiana starych piecy węglowych, na nowe, wprawdzie dalej opalane węglem lub miałem, ale z automatycznym podajnikiem, o zdecydowanie lepszym spalaniu, a przez to znacznie mniejszej emisji zanieczyszczeń.

Obecnie na terenie gminy funkcjonuje 12 większych kotłowni olejowych i 5 większych kotłowni gazowych.

Na obszarze gminy brak jest dużych zakładów przemysłowych będących potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń powietrza. Jednak ze względu na bliskość oraz przeważający kierunek wiatrów z sektora zachodniego, na stan czystości powietrza w gminie znaczny wpływ ma cementownia w Małogoszczu (Lafarge Cement

Polska S.A.) i zakład wapienniczny w Bukowie (Lhoist Bukowa Sp. z o.o.). Oba te zakłady znajdują się na wojewódzkiej liście zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska.

Na obszarze gminy nie ma stacji pomiarowych badających stan czystości powietrza, natomiast według wyników prowadzonych w ramach państwowego monitoringu środowiska wynika, że na całym obszarze województwa świętokrzyskiego dotrzymywane są stężenia roczne, średnie dobowe i chwilowe mierzonych substancji.

2.2.8. Stan zasobów przyrody.

2.2.8.1. Lasy.

Na terenie gminy lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię ogółem 7 671 ha (stan na 31.10.2004r.), tj. 43,4 %. Lasy Skarbu Państwa zarządzane przez jednostkę organizacyjną „Lasy Państwowe” zajmują łącznie 6 100 ha (79,6 % powierzchni leśnej gminy). Dla porównania wskaźnik lesistości w powiecie kielecki wynosi 34,8 %, a w województwie 27 %. Powierzchnia zajmowana przez lasy wykazuje w ostatnich latach tendencję wzrostową.

Lasy państwowe zarządzane są przez Nadleśnictwo Ruda Maleniecka i Włoszczowa.

Nadleśnictwo Włoszczowa zarządza na terenie gminy północno-wschodnią część obrębu „Oleszno”, o powierzchni 1 012 ha. Lasy te położone są w sąsiedztwie Lasocina i Ewelinowa.

Nadleśnictwo Ruda Maleniecka zarządza w gminie lasami o powierzchni 5 088 ha, należącymi do obrębu „Snochowice”.

Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa zajmują 1 571 ha i skupiają się w południowej części gminy. Kompleksy leśne w tej grupie własnościowej są silnie zróżnicowane.

Lasy o ustanowionej funkcji ochronnej występują wyłącznie w obrębach lasów państwowych, przy czym są to głównie lasy wodochronne (37 % obrębu „Snochowice” oraz 23 % obrębu „Oleszno”). Lasy glebochronne występują wyłącznie w uroczysku „Dobrzyszów” obrębu „Snochowice” i zajmują powierzchnię ok. 190 ha.

Lasy obrębu „Oleszno” znajdują się w granicach Przedborskiego Parku Krajobrazowego, którego powierzchnia w granicach gminy wynosi 867,1 ha oraz w granicach Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (powierzchnia w granicach gminy 604,7 ha).

Lasy obrębu „Snochowice” znajdują się w granicach Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Do najcenniejszych siedlisk na terenie gminy zalicza się: las mieszany bagienny (LMb), las mieszany wilgotny (LMw) oraz ols jesionowy (OI-J). Te typy lasów (siedliska) powstały na podłożu organicznym w warunkach trwałego lub okresowego nawilgotnienia. Dwa pierwsze siedliska obejmują drzewostan z przewagą gatunków liściastych: olchy, dębu, z udziałem sosny i jodły lub brzozy, świerka i osiki. W olsie jesionowym dominuje olcha z domieszką jesionu i wierzby. Siedliska te pełnią wybitną rolę wodochronną oraz niszy ekologicznej w zakresie utrzymania bioróżnorodności. Omawiane siedliska skupiają się między Gnieździskami, a południową część wsi Lasocin.

Las mieszany świeży (LMśw) oraz las mieszany wyżynny (LMwyz) porasta stoki i wyniesienia. W lesie mieszanym świeżym gatunkiem dominującym jest dąb i sosna zaś w lesie mieszanym wyżynnym jodła.

Drugą pod względem wartości przyrodniczych grupą siedliska są zaliczane do średniożylnych: bór mieszany świeży (BMśw), bór mieszany wilgotny (BMw), bór mieszany bagienny (BMb) i ols zwykły (OI). Cechą charakterystyczną tych siedlisk jest drzewostan z dominującą sosną, brzozą i jodłą lub olszyną (OI, BMb).

Największe powierzchnie w środowisku leśnym zajmują jednak siedliska ubogie, tj.: bór świeży (Bśw), bór wilgotny (Bw) i bór bagienny (Bb). Bór świeży tworzy zbiorowiska o drzewostanie sosnowym z domieszką brzozy. W borze wilgotnym i bagiennym gatunkami panującymi są brzoza i sosna z domieszką olszyny i świerka. Lasy związane z tymi siedliskami spełniają funkcję wodochronną.

Głównym zagrożeniem dla lasów są kradzieże drzew, pożary, zaśmiecanie terenów leśnych położonych w pobliżu obszarów zamieszkałych, dróg. Problemem jest też rozdrobnienie lasów prywatnych, niepełne wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych oraz niedobór środków na zalesienia.

Potrzeby zalesieniowe gminy Łopuszno określa gminny program zwiększenia lesistości do roku 2020. Grunty do zalesienia w latach 2000-2020 to ok. 1 127 ha (720 ha to grunty ujęte w „Studium zagospodarowania ...”, a 407 ha to grunty nie ujęte w „Studium zagospodarowania...”). Kierunkowe możliwości intensyfikacji zalesień wg kryteriów „Krajowego programu zwiększania lesistości” szacuje się na 1 900 ha. Do roku 2004 zalesiono powierzchnię 18,61 ha (2001r. - 15,0 ha, 2002r. - 0,0 ha, 2003r. - 0,4 ha, 2004r. - 3,21 ha). Do zalesienia w latach 2005-2020 pozostało 1 108,39 ha, z czego 701,39 ha jest ujętych, a 407

ha nie jest ujętych
w „Studium zagospodarowania ...”.

Najważniejsze z funkcji, jakie pełni las:

- lasy świata produkują [...] ponad połowę rocznego zapasu tlenu na Ziemi;
- 1 ha lasu produkuje 3-10 razy więcej tlenu niż taka sama powierzchnia użytków rolnych;
- jedna 60-letnia sosna produkuje w ciągu doby tyle tlenu, ile wynoszą dobowe potrzeby 3 osób (1350-1800 litrów), a wyrosnięty buk - ilość wystarczającą dla 14 osób (7000 l);
- 1 ha boru sosnowego dysponuje 70-150 tys. m² powierzchni asymilacyjnej i pochłania od 150 do 200 ton CO₂, produkując ok. 13 ton masy organicznej rocznie,
- las liściasty o powierzchni 10 000 ha zatrzymuje, a następnie oddaje do środowiska 500 000 m³ wody, chroniąc przed erozją i powodzią. Jest naturalnym zbiornikiem retencyjnym, filtrem i magazynem czystej, zdrowej wody;
- w 1 m³ powietrza leśnego jest 46-70 razy mniej organizmów chorobotwórczych niż w powietrzu miejskim, ponieważ drzewa wydzielają do atmosfery substancje bakteriobójcze - fitoncydy;
- sosna, brzoza i jałowiec wytwarzają wokół siebie strefę do 3-5 m wolną od bakterii. Fitoncydy sosny leczą grzybicę. Substancje wydzielane przez dęby zabijają bakterie dezynтерии. Igły sosny leczą dyfteryt;
- lasy oczyszczają powietrze: w ciągu sezonu wegetacyjnego 1 ha boru świerkowego zatrzymuje ok. 30 ton pyłów, 1 ha lasu bukowego 65 ton;
- las obniża poziom hałasu: ściana lasu liściastego o 150 metrowej szerokości obniża siłę dźwięku o 18 do 25 decybeli;
- las umożliwia zbiór jagód, grzybów oraz wielu leczniczych ziół, daje schronienie niezliczonej ilości organizmów roślinnych i zwierzęcych;
- lasy są ważnym elementem krajobrazu, niezastąpionym miejscem rekreacji i wypoczynku;
- lasy produkują drewno, całkowicie ekologiczny surowiec o ogromnej ilości zastosowań. Nie ma takiej gałęzi gospodarki, która nie potrzebowałaby drewna lub innych produktów leśnych.

2.2.8.2. Formy ochrony przyrody.

Obszar gminy Łopuszno posiada bardzo wysokie walory przyrodnicze w międzynarodowym i krajowym układzie przestrzennym oraz pełni bardzo ważne funkcje ekologiczne poprzez funkcjonowanie korytarzy ekologicznych dolin rzecznych Nowej Czarnej i Czarnej oraz Łososiny (Wiernej Rzeki).

Krajowa Sieć Ekologiczna ECONET - Polska.

Przyjmuje się, iż w strukturze krajobrazu ekologicznego głównym wyróżnikiem są ekosystemy charakteryzujące się największą bioróżnorodnością, zagęszczeniem gatunków i naturalnością. Są to węzły ekologiczne, powiązane między sobą korytarzami ekologicznymi, umożliwiającymi ich zasilanie poprzez przepływ materii, energii oraz informacji genetycznej. Funkcje takich korytarzy i ciągów pełnią małe przekształcone przez człowieka doliny rzek i cieków, strefy zadrzewień i zakrzewień śródpolnych lub wydłużone kompleksy leśne.

Na terenie gminy wyznaczono dwa regionalne węzły ekologiczne. Jeden obejmuje cenne, naturalne zbiorowiska leśno-torfowiskowo-łąkowe w północno-zachodnim krańcu gminy. Jest to fragment węzła ekologicznego Przedborskiego Parku Krajobrazowego. Drugi węzeł znajduje się na obszarze pomiędzy Gniezdziskami a Mieczynem (gm. Krasocin). Obejmuje on obszary leśne oraz rozległe torfowiska. Oba węzły ekologiczne połączone są regionalnym korytarzem ekologicznym, obejmującym fragmenty dolin rzecznych Nowej Czarnej i Czarnej. Na obszarze gminy znajdują się także dwa fragmenty korytarza ekologicznego obejmującego dolinę Łososiny. Funkcję lokalnych ciągów ekologicznych spełniają doliny mniejszych rzek płynących na terenie gminy. Szczególne zagrożenie dla ciągłości układu węzłowo-pasmowego stwarzają ciągi komunikacyjne, zwarta zabudowa liniowa oraz napowietrzne linie energetyczne wysokich napięć.

Sieć ekologiczna NATURA 2000.

Celem utworzenia europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie różnorodności biologicznej krajów Unii Europejskiej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny na jej terytorium. Jest ona tworzona w oparciu o dwie dyrektywy UE:

- Dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21.05.1992r., w sprawie ochrony siedlisk naturalnych i dzikiej flory i fauny (w oparciu o nią tworzone będą Specjalne Obszary Ochrony - SOO),
- Dyrektywę Rady 79/409/EWG z dnia 02.04.1979r., w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków (stanowiącej podstawę do wydzielenia Obszarów Specjalnej Ochrony - OSO).

W gminie Łopuszno, zgodnie z siecią ekologiczną NATURA 2000 znajdują się 2 obszary:

- Torfowisko Jedle (SOO) o powierzchni 85,53 ha, znajdujące się w całości na terenie gminy. Obejmuje dobrze zachowane fragmenty torfowiska wysokiego i przejściowego wraz z oczkami wodnymi. Jest to jedno z największych w regionie tokowisk cietrzewi. Występują tutaj także zbiorowiska roślinne z chronionymi gatunkami roślin - np. rosiczka okrągłolistna, bagno zwyczajne, widłak jałowcowaty, widłak goździsty, grzybienie białe oraz chronione gatunki ptaków: bąk, łabędź niemy, błotniak stawowy, kobuz, wodnik, kokoszka wodna, żuraw, kszyk;
- Przedborski Park Krajobrazowy (OSO) o powierzchni 867,1 ha (w granicach gminy Łopuszno). Charakteryzuje się on niezwykle malowniczością i różnorodnością krajobrazu oraz dużą lesistością z zachowanymi fragmentami cennych drzewostanów. Występują tu stanowiska bardzo rzadkich i prawnie chronionych gatunków roślin: cis pospolity, wierzba borówkolista, wiśnia karłowata, wawrzynek wilczczyko, bluszcz pospolity, pełnik europejski, zawilec wielokwiatowy i dziewięcił bezłodygowy. Na obszarze Parku żyje wiele rzadkich ssaków, ptaków, płazów i gadów - np. bąk, łabędź niemy, kokoszka wodna, kumak nizinny, salamandra plamista, gniewosz plamisty, zaskroniec zwyczajny.

Ponadto wzdłuż fragmentu południowej granicy gminy przebiega granica obszaru Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy (OSO) charakteryzujący się ogromnym zróżnicowaniem i bogactwem szaty roślinnej. Występują w min: olsy, grądy, buczyny, dąbrowy, bory sosnowe i mieszane.

Obszary przyrodnicze prawnie chronione.

Podstawowym aktem prawnym regulującym tą problematykę jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004r. (Dz. U. Nr 92, poz. 880). Ustawowo na terenie gminy mogą występować różnego rodzaju formy ochrony przyrody. Wymieniane są tu: park krajobrazowy wraz z otuliną (otulina obecnie traktowane jest jako obszar chronionego krajobrazu), rezerwat przyrody, pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej a także wiele gatunków flory i fauny objętych ochroną gatunkową.

Przedborski Park Krajobrazowy powołany został uchwałą nr XXVII/280/88 WRN w Kielcach z dnia 10.06.1988r. Powierzchnia Parku w granicach województwa świętokrzyskiego wynosi 9165,1 ha a w granicach gminy Łopuszno - 867,1 ha. Obejmuje on obszar w północno-zachodniej części gminy (lasy obrębu „Oleszno”). PPK wchodzi w skład Zespołu Nadpilicznych Parków Krajobrazowych. Występują tu stanowiska bardzo rzadkich i prawnie chronionych gatunków roślin: cis pospolity, wierzba borówkolista, wiśnia karłowata, wawrzynek wilczczyko, bluszcz pospolity, pełnik europejski, zawilec wielokwiatowy i dziewięcił bezłodygowy oraz wiele innych. Również na obszarze tym żyje wiele rzadkich ssaków, ptaków, płazów, gadów i bezkręgowców.

Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu (była otulina PPK) w granicach województwa świętokrzyskiego wyznaczony został w rozporządzeniach Wojewody Świętokrzyskiego nr 55/2002 z dnia 18.11.2002r. (Dz. U. Woj. Święt. Nr 165, poz. 2056) i nr 13/2003 z dnia 17.04.2003r. (Dz. U. Woj. Święt. Nr 79, poz. 828).

POCHK w granicach województwa świętokrzyskiego zajmuje powierzchnię 13 048,6 ha zaś w granicach gminy Łopuszno 604,7 ha. Struktura przestrzenna POChK obejmuje ekosystemy leśne oraz ekosystemy nieleśne charakteryzujące się dużym zróżnicowaniem i bioróżnorodnością. W ekosystemie leśnym występują siedliska: grąd subkontynentalny, świetlista dąbrowa, sosnowy bór bagienny, łęg jesionowo-olszowy, buczyny. Ekosystemy nieleśne obejmują następujące typy zbiorowisk roślinnych: łąkowe, murawowe, zaroślowe

i synantropijne.

Ustalenia „Planu ochrony dla Przedborskiego Parku Krajobrazowego w granicach województwa świętokrzyskiego” zawarte są w rozporządzeniu Wojewody Świętokrzyskiego nr 10/2004 z dnia 20.04.2004r. (Dz. U. Woj. Święt. Nr 58, poz. 947). W obszarach Parku Krajobrazowego i Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (otulina PPK) zabrania się:

- 1) lokalizacji budownictwa letniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- 2) utrzymywania otwartych rowów i zbiorników ściekowych,
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej,
- 4) likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- 5) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
- 6) lokalizacji ośrodków chowu, hodowli - postępujących się metodą bezściółkową,
- 7) likwidowania zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych,
- 8) umyślnego zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych, tarlisk i złożonej ikry, ptasich gniazd oraz wybierania jaj,

9) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem [...] przeciwpowodziowym, oraz dodatkowo w obszarze Parku:

10) wypalania roślinności i pozostałości roślinnych, wydobywania skał, minerałów, torfu poza miejscami wyznaczonymi w planie ochrony, oraz niszczenia gleby.

Konecko-Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu (K-ŁOChK). Położony jest na terenie gmin należących do powiatu kieleckiego: Mniów, Łopuszno, Piekoszów oraz pozostałych gmin nie będących na terenie powiatu: Końskie, Słupia Konecka, Bliżyn, Krasocin, Małogoszcz. Zajmuje on powierzchnię 101 041 ha. Prawie 50 % obszaru zajmują duże kompleksy leśne o charakterze naturalnym, z wielogatunkowymi drzewostanami z przewagą jodły i sosny, z domieszką dębu i świerka, buka i grabu. W środkowej i południowej części OChK występują łąki wilgotne oraz duże obszary torfowisk niskich oraz przejściowych, rosną tu m.in.: wielosił błękitny, pełnik europejski, zawilec wielokwiatowy, gęsiówka szorstkowłosisista, pomocnik baldaszkowy, wawrzynek wilczytoko. Fauna reprezentowana jest głównie poprzez zwierzynę lowną: dzik, sarna, jeleń. Ptactwo tu występujące to: bocian czarny, łabędź niemy.

Prawie cały obszar gminy Łopuszno za wyjątkiem sołectw Lasocin i Ewelinów znajduje się w obrębie K-ŁOChK.

Na terenach Obszarów Chronionego Krajobrazu przyjęte zostały zasady zagospodarowania określone obowiązującymi w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych przepisami, a w szczególności:

- zakaz budowy obiektów wpływających szkodliwie na środowisko na obszarach, które wymagają szczególnej ochrony,
- obowiązek uzgadniania z Wojewodą zakresu prac związanych z gospodarką, mogących wpływać na zachowanie równowagi przyrodniczej na terenach wartościowych przyrodniczo,
- zakaz nawożenia i nawadniania ściekami (§ 4 rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa),
- spełnienie wymagań określonych w § 6 rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określającego niezbędne do spełniania warunki przy wykorzystaniu osadów ściekowych na cele przemysłowe.

Ponadto wzdłuż fragmentu południowej granicy gminy przebiega granica obszaru Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy, natomiast wzdłuż wschodniej granicy gminy (od sołectwa Nowek do Piotrowca) przebiega granica otuliny Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego. Na terenie gminy znajduje się rezerwat „Góra Dobrzeszowska”. Jest to rezerwat leśny, objęty ochroną częściową, o powierzchni 24,57 ha. Został utworzony w 1982r., w celu zachowania naturalnych elementów przyrodniczych: wychodni piaskowców, walorów krajobrazowych, zbiorowisk ciekawej roślinności. Rezerwat porastają lasy z przewagą jodły, brzozy i grabu. Warunki ochrony rezerwatu „Góra Dobrzeszowska” określa zarządzenie na mocy którego go powołano. Na jego terenie zabronione jest m.in.:

- wycinanie drzew
- zmienianie stosunków wodnych
- zbiór ziół, roślin, owoców i nasion
- pozyskiwanie ściółki, wypas zwierząt gospodarskich
- niszczenie gleby i pozyskiwanie kopalin.

Do północno-zachodniej granicy gminy przylega rezerwat leśny „Oleszno”, znajdujący się w granicach Przedborskiego Parku Krajobrazowego. Przedmiotem ochrony jest fragment drzewostanu wielogatunkowego o charakterze naturalnym, z udziałem olszy czarnej i jesionu wyniosłego (powierzchnia 31,43 ha).

Tabela nr 8. Istniejące pomniki przyrody w gminie Łopuszno.

Nr ewid. w rej. Woj. Kons. Przyrody.	Rodzaj pomnika przyrody	Wys. w m	Położenie pomnika	Rok ustanowienia
182	Skalki w formie ambony utworzone z piaskowców dolnotriasowych	8	Nowek-Łazy, na skraju lasu, ok. 1,7 km na północny-zachód od wsi Kuźniaki	1987
183	Skalka w formie grzędy utworzona z piaskowców dolnotriasowych	1-2	Dobrzezów - na jednym ze szczytów wzniesienia leżącego na zachód od Kuźniaków, ok. 500 m od mostu na Łososinie (Wiernej Rzece)	1987
374	Grupa drzew - dąb szypułkowy, lipa drobnolistna	obwód 330 cm/ 170 cm	Marianów, działka 125	1996

Pomniki przyrody na terenie gminy mają określone warunki ochrony. Zabronione jest:

- niszczenie skałek
- eksploatawanie piaskowców w pobliżu skałek,
- niszczenie roślinności porastającej skałki i najbliższe otoczenie,

- wycinanie, niszczenie lub jakiegokolwiek uszkodzenie drzew,
- zrywanie pączków, kwiatostanów, owoców i liści,
- wzniesienie ognia,
- podejmowanie budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych, linii komunikacyjnych, urządzeń lub instalacji.

Tabela nr 9. Proponowane do utworzenia formy ochrony przyrody.

Numer na mapie w „Studium ...”	Sołectwo	Główny przedmiot ochrony
Proponowane rezerваты przyrody		
1 R*	Jedle	Zagłębienie śródwzdymowe pokryte oczkami wodnymi i torfowiskami przejściowymi, położone na zachód od wsi Jedle. Chronione gatunki roślin: rosiczka okrągłolistna, bagno zwyczajne, widłak jałowcowaty, widłak goździsty, grzybień biały. Chronione gatunki ptaków: bąk, łabędź niemy, błotniak stawowy, kobuz, wodnik, kokoszka wodna, żuraw, kszyc.
2 R*	Gnieździska	Wapienne śródpolne wzniesienie (Góra Sadowa) położone na południowy-wschód od Gnieździsk, porośnięte murawami kserotermicznymi oraz pozostałości świetlistej dąbrowy i grądu. Chronione gatunki roślin: zawilec wielkokwiatowy, marzanka wonna, pluskwica europejska, konwalia majowa i inne.
3 R***	Ewelinów	Rezerwat „Ewelinów” - przedmiotem ochrony jest fragment lasu liściastego o charakterze grądu typowego na podłożu wapiennym (pow. 14,25 ha).
4 R***	Lasocin	Rezerwat „Las Świdziński” - obejmuje środkowy, najbardziej zabagniony fragment Lasu Świdzińskiego leżącego w południowej części Niecki Zabrodzkiej wraz z śródleśnymi polanami. Jest to największy i najlepiej zachowany fragment lasów bagiennych w całej Polsce środkowej (pow. 233,9 ha).
Proponowane użytki ekologiczne		
1 U* (a, b)	Piotrowiec, Snochowice, Dobrzezów	Północna (rozdzielona projektowanym zbiornikiem retencyjnym na części a i b), naturalnie wykształcona część doliny Łososiny (Wiernej Rzeki) obejmująca zbiorowiska roślinności wodno-bagiennej z gatunkami chronionymi: wawrzynek wilczczyko, kruszyna pospolita, listera jajowata, grąźel żółty, kalina koralowa. Chronione gatunki ptaków: kszyc, dudek, świergotek łąkowy.
2 U*	Fanisławice, Ruda Zajęczkowska	Wschodnia (rej. Fanisławice), naturalnie wykształcona część doliny Łososiny z pięknie meandrującą rzeką i zbiorowiskami roślinności wodno-bagiennej. Chronione gatunki roślin: wawrzynek wilczczyko, kruszyna pospolita, listera jajowata, grąźel żółty, kalina koralowa. Chronione gatunki fauny: - ssaki: nocek rudy, mroczek późny, borowiec wielki, - ptaki: błotniak stawowy, wodnik, kropiatka, derkacz, kokoszka wodna, kszyc, zimorodek, remiz, - płazy: traszka zwyczajna, traszka grzebieniasta.
3 U*	Czartoszowy	Wapienne wzgórze Góra Jaźwia z odsłonięciami skalnymi porośnięte murawami kserotermicznymi i ciepłolubnymi zaroślami, z udziałem chronionych gatunków: zawilec wielkokwiatowy, kopytnik pospolity, marzanka wonna, konwalia majowa, kalina koralowa.
4 U*	Czartoszowy	Śródleśne zagłębienie terenu z oczkiem wodnym i torfowiskiem przejściowym, położone na wschód od drogi Łopuszno - Gnieździska. Chronione gatunki roślin: rosiczka okrągłolistna, bagno zwyczajne, widłak jałowcowaty, widłak goździsty.
5 U*	Fanisławice	Torfowisko przejściowe z oczkiem wodnym położone wśród lasów na północ od Fanisławic. Chronione gatunki roślin: mącznica lekarska, rosiczka okrągłolistna, bagno zwyczajne.
6 U*	Gnieździska	Zagłębienie po eksploatacji torfu (Żurawski Ług), zalane wodą i obejmujące torfowisko przejściowe położone na zachód od Gnieździsk. Chronione gatunki roślin: pomocnik baldaszkowaty, grzybień biały. Chronione gatunki ptaków: bąk, łabędź niemy, płaskonos, błotniak stawowy, wodnik, zielonka, kokoszka wodna, żuraw, samotnik, pszczołojad.
7 U*	Gnieździska	Góra Lipkowa z nieczynnym kamieniołomem położona na zachód od wsi, pokryta murawami kserotermicznymi, z gatunkami roślin chronionych: centuria pospolita, kalina koralowa.
8 U*	Gnieździska	Góra Dybkowa z kamieniołomem położona na północ od wsi, porośnięta murawami kserotermicznymi i ciepłolubnymi zaroślami.
9 U*	Gnieździska	Wzgórze wapienne położone na południe od zabudowy wsi, porośnięte murawami kserotermicznymi i zaroślami ciepłolubnymi, z gatunkami roślin chronionych: zawilec wielkokwiatowy, marzanka wonna, konwalia majowa, pierwiosnka lekarska, kalina koralowa. Miejsce występowania motyla - paź królowej.
10 U***	Piaski (1u)	Śródleśne torfowisko wysokie o powierzchni 2,74 ha.
11 U***	Piaski (2u)	Łąka (torfowisko przejściowe) o powierzchni 10,0 ha.
12 U***	Piaski (31u)	Staw o powierzchni 0,60 ha.
Proponowane stanowiska dokumentacyjne		
1 S***	Skalka Polska (3 s)	„Skalka Polska” - wapienne wyniesienie z nieczynnym kamieniołomem porośnięte murawami kserotermicznymi o powierzchni 1,9 ha.
2 S***	Góra Skalka (4 s)	„Góra Skalka” - wapienne wyniesienie porośnięte murawami kserotermicznymi i grądem typowym o powierzchni 2,0 ha.

Proponowane pomniki przyrody		
1 P**	Antonielów, dz. 44/3	dąb
2 P**	Snochowice, dz. 252/3	lipa
3 P**	Jasień, przy drodze powiat. nr 0396T	lipa
4 P**	Jasień, przy drodze powiat. nr 0403T	trzy lipy
5 P**	Łopuszno, ul. Kasztanowa	aleja drzew (jesiony, wiązy, kasztanowce i inne)
6 P**	Józefina, leśnictwo Sojawa - oddz. leśny nr 38a	sosna zwyczajna
7 P*	Olszówka, leśnictwo Sojawa - oddz. leśny nr 31	sosna zwyczajna w przysiółku Dębowa Górka
8 P**	Snochowice - Sojawa, leśnictwo Sojawa - oddz. leśny nr 58c	dąb

Źródło:

* Cywicki R., Kozieł R., 1998, Inwentaryzacja przyrodnicza gmin województwa kieleckiego. Gmina Łopuszno.

Synteza., GEO-FIZ, Kielce.

** Urząd Gminy w Łopusznie.

*** Plan ochrony Przedborskiego Parku Krajobrazowego (rozporządzenie Wojewody Świętokrzyskiego nr 10/2004 z dnia 20 kwietnia 2004r. - Dz. U. Urząd. Woj. Świętokrzyskiego nr 25, poz. 947).

2.2.9. Stan zabytków kultury.

Dobra kultury są dziedzictwem narodowym i powinny być chronione przez wszystkich obywateli, organy administracji publicznej, jednostki organizacyjne oraz osoby prawne i fizyczne prowadzące działalność wpływającą na dobra kultury. Szczegółowe zasady ochrony dóbr kultury zawiera ustawa z dnia 15 lutego 1962r. - o ochronie dóbr kultury i o muzeach, znowelizowana w dniu 19 lipca 1990r. (Dz. U. Nr 10, poz. 48), oraz w 1997r. (Dz. U. nr 56, poz. 322). Celem ochrony dóbr kultury jest ich zachowanie, utrzymanie, celowe wykorzystanie i udostępnianie dla celów naukowych, dydaktycznych, wychowawczych, aby służyły nauce, stanowiły trwałe elementy rozwoju kultury. Zadaniem ochrony kultury jest zachowanie spuścizny kulturowej, tworzącej środowisko kulturowe człowieka.

Gmina Łopuszno jest regionem, którego dzieje znajdują potwierdzenie w pozostałościach osadniczo-architektonicznych. Gmina charakteryzuje się małym nasyceniem zabytkami nieruchomymi (wg ewidencji konserwatorskiej - 115) i zabytkami ruchomymi (wg ewidencji konserwatorskiej - 118). Istotne znaczenie dla lokalnej tożsamości mają zachowane liczne figury, kapliczki i krzyże przydrożne, które dotychczas nie są objęte ewidencją zabytków.

Do najcenniejszych zabytków materialnych gminy liczących się w regionie i kraju, można zaliczyć pogański ośrodek kultury „Góra Dobreszowska” tur. „Rezerwat archeologiczny” z IV-V w n.e. (nr rejestru 956)

- najstarszy i najlepiej zachowany w województwie, o potrójnych kręgach kamienno-ziemnych na szczycie góry. Jest on również głównym elementem częściowego, leśnego rezerwatu przyrody.

Do wartościowych rozpoznanych zespołów i obiektów zabytkowych na obszarze gminy należą:

- zespoły pałacowe z parkami: w Łopusznie (projekt Marconiego, obecnie siedziba LO), w Lasocinie (w ruinie),
- zespół folwarczny w Lasocinie z XVIII/XIX w,
- wiatraki drewniane, tzw. holendry w Wielebnowie z okresu międzywojennego,
- zespół kościoła parafialnego w Łopusznie z lat 1930-1933 z domem sióstr zakonnych,
- budynek drewniany była siedziba Urzędu Gminy w Łopusznie,
- pojedyncze domy i zagrody drewniane w: Czartoszowych, Fanisławicach, Grabownicy, Józefinie, Łopusznie, Piotrowcu, Sarbicach Drugich i Snochowicach,
- murowany dom w Gnieździskach,
- cmentarz ewangelicki w Antonielowie i pozostałości cmentarza żydowskiego w Łopusznie,
- kaplica cmentarna z XIX w. w Łopusznie oraz cmentarze parafialne w Łopusznie i Gnieździskach,
- cmentarze wojenne w Gnieździskach (z lat 1914-1915 - nr. rej. kons. 1 162), w Jasieniu z lat 1914-1915 (nr. rej. kons. 1 160), w Eustachowie i Snochowicach z lat 1914-1915 oraz mogiła powstańcza z 1863r. w Eweliniowie (nr. rej. 1 161).

Ponadto na obszarze gminy występują stanowiska archeologiczne cenne dla nauki choć stan rozpoznania jest niepełny (zwłaszcza na terenach leśnych). Są to główne stanowiska osadnicze datowane od epoki brązu do wczesnego średniowiecza, otoczone głównie ochroną bierną..

Poza zabytkami przemysłu publikacje odnotowują kilka innych:

- drewniany wiatrak, holender, z 1926r. w Wielebnowie,
- ślady kuźnicy wodnej w Rudzie (wzmiankowanej w l. 1470, 1540, 1553, 1554),
- ślady kuźnicy wodnej w Piotrowcu (wzmiankowanej w 1626r.),
- relikty młyna wodnego w Czałczynie.

Teren gminy jest fragmentem historycznego obszaru Staropolskiego Okręgu Przemysłowego. Przykładem tradycji przemysłowych jest teren byłej żwirowni w Snochowicach, eksploatowanej od 1910r. do czasu zakończenia budowy linii kolejowej Kielce - Częstochowa. Ponadto na mapach z XIX w. istnieje kilka nazw o rodowodzie przemysłowym: Huta Mieczynońska, Hucisko k/Rudnik, Popielane Budy k/Mieczyna. Nazwy: Huta Jabłonowa, Ruda Zajęcowska, Rudniki, Fryszerka, są świadectwem tradycji przemysłowych.

Miejsca historyczne z XVIII wieku:

- Tadeusz Kościuszko z armią powstańczą przebył trasę z pola krwawej bitwy pod Szczekocinami (6 czerwca 1794r.) do Kielc (8-9 czerwca 1794r.) przez Oksę i Małogoszcz. Nie wykluczone, iż przemarsz nastąpił wówczas w rejonie Gnieździsk i Rudy Zajęcowskiej.

Miejsca historyczne z okresu powstania styczniowego:

- pole bitwy stoczonej 23 stycznia 1864r. pod m. Czartoszewy,
- Góra Dobrzeszowska bywa nazywana jako „Góra Langiewiczza”.

Cmentarze I wojny światowej (pominięte w ewidencji konserwatorskiej):

- kwatera wojenna na cmentarzu ewangelickim w Antonielowie z lat 1914-1915: grupowała mogiły 37 żołnierzy armii niemieckiej oraz 3 z armii rosyjskiej.
- cmentarz wojenny w Rudzie, przy drodze na Czartoszewy, grupował kilkanaście mogił w których spoczywa 99 żołnierzy armii rosyjskiej poległych w 1915r., jak też kilku żołnierzy armii niemieckiej z II wojny światowej.

Bitwy i rejon partyzanckie II wojny, przykłady:

- Antonielów, Dobrzeszów, Krężolek, to miejscowości związane z przemarszem i pobytom oddziału mjr H. Dobrzańskiego „Hubala” w październiku 1939r.,
- największa operacja desantu spadochronowego w Polsce - w nocy z 1 na 2 lipca 1944r. - rzut broni i około 100 żołnierzy, tworzących później brygadę AL „Grunwald”, dokonał się z 11 samolotów w rejonie Smyków - Dobrzeszów,
- 24 sierpnia 1944 w Fanisławicach doszło do walki pomiędzy żołnierzami batalionu „Wilka” z Brygady Świętokrzyskiej NSZ „Bohuna”, a posterunkiem brygady AL „Świt” zakończonej zniszczeniem posterunku i skutkującej długotrwałymi reperkusjami wobec NSZ.

Miejsca pamięci narodowej (walk i męczeństwa) z II wojny światowej, przykłady:

- wojna obronna 1939r. - Łopuszno, mogiła poległego żołnierza WP na cmentarzu parafialnym,
- konspiracja i walka zbrojna - Łopuszno, mogiły żołnierzy AK na cmentarzu parafialnym,
- eksterminacja ludności: Skalka Polska - pomnik 93 pomordowanych mieszkańców wsi; Łopuszno - płyta pamiątkowa ku czci ofiar, umieszczona na ścianie budynku internatu, byłym posterunku żandarmerii niemieckiej; Łopuszno - mogiły ofiar na cmentarzu parafialnym; Łopuszno-Golgota - miejsce rozstrzeliwań ludności; Snochowice - miejsce mordu na mieszkańcach leśniczówki.

2.2.10. Turystyka.

Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz kulturowe gminy Łopuszno sprzyjają rozwijaniu turystyki o znaczeniu regionalnym oraz krótkiego weekendowego wypoczynku, turystyki pieszej i rowerowej, a przede wszystkim agroturystyki.

Przez teren gminy przebiega szlak Cystersów (fragment Pętli Kieleckiej Małopolskiego Szlaku Cystersów) oraz pieszy niebieski szlak turystyczny Kuźniaki - Góra Dobrzeszowska - Józwików - Sielpia Wlk. - Końskie - Pogorzałe. Głównymi elementami atrakcyjności turystycznej gminy są: Przedborski Park Krajobrazowy z rezerwatem leśnym „Oleszno” na granicy z gminą Oleszno, Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu, Konecko-Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu z rezerwatem leśnym „Góra Dobrzeszowska”,

rezerwatem archeologicznym „Góra Dobrzeszowska”, który jest pogańskim ośrodkiem kultu z IV i V w. n.e., o potrójnych kręgach kamiennie-ziemnych na szczycie góry. Do zespołów i obiektów zabytkowych na obszarze gminy należą:

- zespoły pałacowe z parkami w Łopusznie i w Lasocinie,
- zespół folwarczny w Lasocinie z XVIII/XIX w.,

- wiatraki drewniane, holendry w Sarbicach i Wielebnowie z okresu międzywojennego,
- zespół kościoła parafialnego w Łopusznie,
- cmentarz ewangelicki w Antonielowie i pozostałość cmentarza żydowskiego w Łopusznie,
- kaplica cmentarna z XIX w. w Łopusznie,
- cmentarze wojenne w Gnieździskach, Jasieniu, Eustachowie i Snochowicach (z lat 1914-1915), oraz mogiła powstańcza z 1863r. Ewelinowie,
- relikw młyna wodnego w Czalczyźnie.

Duże znaczenie dla rozwoju funkcji rekreacyjnej może spełniać dobrze wyposażony i sprawnie działający Gminny Ośrodek Sportowo-Wypoczynkowy w Łopusznie, który oprócz podstawowej funkcji sportowej (boisko do piłki nożnej, bieżnia, rzutnia) pełni również funkcję wypoczynkową w oparciu o istniejącą bazę noclegową w obiektach przystosowanych do pobytu w okresie letnim (w 2004r. przebywało na zgrupowaniach sportowych 229 dzieci i młodzieży). Dysponuje on 20 miejscami noclegowymi całorocznymi oraz 40 miejscami sezonowymi.

Istnieją również w gminie warunki do rozwijania wypoczynku sobotnio-niedzielnego dzięki udostępnianiu przez prywatnego właściciela stawów hodowlanych położonych we Fryszercie. Jest to miejsce atrakcyjne ze względu na malowniczy kompleks leśny i możliwość wędkowania. W odległości 1 km od Łopuszna znajduje się kąpielisko na tzw. „Podstawcu”, „Żabiniec” to bagna i rozlewiska, oddalone od Łopuszna o 3 km, miejsce bogate w ptactwo wodne i płazy, rzadkie okazy świata roślinnego i zwierzęcego.

Agroturystyka na terenie gminy jest na etapie organizacji (rozwoju). Działa tu 9 gospodarstw agroturystycznych oraz 4 gospodarstwa ekologiczne (m.in. w miejscowościach Czartoszowy, Lasocin, Łopuszno, Marianów).

2.2.11. Edukacja ekologiczna.

Zapewnienie ochrony środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju jest obowiązkiem Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z zapisami art. 5 Konstytucji RP, uchwalonej w 1997 roku. Narodowy Program Edukacji Ekologicznej (NPEE) jest rozwinięciem i konkretyzacją zapisów Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej (NSEE). Jest to pierwszy dokument z zakresu tej problematyki, określający podstawowe zadania edukacyjne, podmioty odpowiedzialne za ich realizację oraz źródła finansowania.

Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa jest jednym z głównych czynników kształtowania rozwoju zrównoważonego. Będzie on osiągniany w oparciu o Narodową Strategię Edukacji Ekologicznej (NSEE) oraz Narodowy Program Edukacji Ekologicznej (NPEE), wskazujący zadania edukacyjne oraz instytucje odpowiedzialne za ich realizację.

Edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju realizuje następujące cele:

- kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa wzajemnie powiązanymi kwestiami ekonomicznymi, społecznymi, politycznymi i ekologicznymi;
- umożliwienie każdemu człowiekowi zdobywania wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy stanu środowiska;
- tworzenie nowych wzorców zachowań, kształtowanie postaw, wartości i przekonań jednostek, grup i społeczeństw, uwzględniających troskę o jakość środowiska.

Jednym z głównych celów Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej NSEE jest tworzenie gminnych programów edukacji ekologicznej, stanowiących rozwinięcie Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej NPEE, ujmujących propozycje wnoszone przez poszczególne podmioty realizujące projekty edukacyjne dla lokalnej społeczności.

W 1992 w Rio de Janeiro odbyła się Konferencja Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój”, której główną częścią był tzw. Szczyt Ziemi. Zgromadził on przedstawicieli rządów i głowy państw ze 180 krajów świata i doprowadził do przyjęcia przez nie dokumentów końcowych, z których najważniejsze to „Deklaracja z Rio” oraz Agenda 21. W Deklaracji z Rio zawarto zasady określające prawa i obowiązki państw w ich dążeniu do trwałego rozwoju ludzkości i zapewnieniu jej dobrych warunków życia. Sygnatariusze Deklaracji - w tym także Polska - stwierdzają, że jedyną drogą osiągnięcia długotrwałego wzrostu gospodarczego jest zachowanie i ochrona zasobów przyrody. Agenda 21 - zawiera podstawowe wskazania dotyczące ochrony i kształtowania środowiska życia człowieka.

Polska jest krajem zaawansowanym w realizacji fundamentalnych wymagań Agendy 21, do których należy:

- budowa podstaw prawnych dla racjonalnego gospodarowania zasobami odnawialnymi i nieodnawialnymi środowiska oraz ochrony środowiska przed presją spowodowaną działalnością człowieka;

- budowa instytucjonalnych struktur zarządzania środowiskiem na poziomie centralnym, regionalnym i lokalnym oraz monitorujących wdrażanie prawa;
- ekonomizacja działań w środowisku w oparciu o zasadę użytkownik i zanieczyszczający płaci oraz o zasadę podwójnej korzyści (win-win strategy);
- zapewnienie efektywności systemu i instytucji finansowania ochrony środowiska oraz działań w kierunku rozwoju zrównoważonego;
- zmiana świadomości ekologicznej społeczeństwa i budowa podstaw prawnych dla jego udziału w procesach zarządzania środowiskiem;
- redukcja ilości i szkodliwości zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska.

Edukacja zgodnie z Narodową Strategią Edukacji Ekologicznej kierowana jest w odniesieniu do różnych grup mieszkańców:

- wychowanie przedszkolne, szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne - bezpośredni kontakt z przyrodą (wycieczki, spacery), praktyczne działania, gry, zabawy, konkursy, tworzenie kącików ekoedukacji,
- szkolnictwo wyższe,
- edukacja dorosłych.

Można zorganizować wycieczki do Przedborskiego Parku Krajobrazowego lub w pobliże pomników przyrody czy rezerwatów. Przed przystąpieniem do zorganizowania ścieżki dydaktycznej należy przeprowadzić pogadankę na temat ochrony różnych gatunków roślin i zwierząt na terenie Parku, zasad zachowania się i postępowania na terenach objętych ochroną itp., a po powrocie ze wycieczki dzieci uczestniczą w konkursie plastycznym, poprzedzonym omówieniem wrażeń z wycieczki.

W szkołach podstawowych i gimnazjalnych edukacja powinna wyzwać i utrwać u uczniów potrzeby życia zgodnego z ideaми zrównoważonego rozwoju poprzez:

- kształtowanie człowieka świadomego swej jedności ze środowiskiem przyrodniczym i społeczno-kulturowym,
- rozwijanie umiejętności obserwowania środowiska oraz gromadzenia o nim informacji,
- poznanie praw i współzależności rządzących przyrodą, a także zachodzących pomiędzy przyrodą a człowiekiem,
- kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów zgodnie z posiadaną wiedzą i przyswojonym systemem wartości,
- pobudzanie wrażliwości na piękno przyrody i ład przestrzenny,
- kształtowanie postawy szacunku dla życia i zdrowia, zarówno własnego, jak i wszystkich innych istot,
- prowadzenie aktywnych form edukacji w terenie, np. „zielone szkoły”,
- współpracę między nauczycielami w tworzeniu klimatu sprzyjającego realizacji podstawowych celów edukacji ekologicznej.

W młodszych klasach szkoły podstawowej na zajęciach nauczania zintegrowanego, proponuje się zorganizowane podobnych wycieczek oraz przygotowanie przedstawień i konkursów z dziedziny ochrony przyrody.

Dla starszych uczniów szkół wszystkich typów program edukacyjny i informacyjny oprócz realizowania treści ekologicznych zawartych w programach nauczania może polegać na:

- przeprowadzaniu pogadank przez nauczycieli i specjalistów ds. ochrony środowiska wraz z rozpropagowaniem ulotek, broszur, kalendarzyków, planów lekcji i innych materiałów reklamowych,
- cykliczne powtarzanie tematów dotyczących prawidłowego postępowania z odpadami oraz zasad zachowania się i postępowania na terenach objętych ochroną itp.

Dla grupy dorosłych mieszkańców celowe jest rozpowszechnianie ulotek, broszur czy plakatów o tematyce ekologicznej, urządzenie konkursów i festynów, konferencji i innych imprez masowych o tematyce ekologicznej, czy udzielanie profesjonalnych porad z zakresu rolnictwa ekologicznego, gospodarstw agroturystycznych.

Należy podkreślić, iż rośnie zainteresowanie edukacją ekologiczną, czego przejawem jest większa ilość ofert edukacyjnych na rok 2003 w porównaniu z rokiem poprzednim oraz większe zaangażowanie samorządów lokalnych.

Mimo podjęcia przez władze samorządowe oraz instytucje działające na terenie gminy szeregu działań o charakterze edukacyjnym można dostrzec jednak jeszcze wiele braków. Na pierwszy plan wysuwa się nadal niski poziom edukacji starszych grup społeczeństwa oraz mała wiedza społeczeństwa w zakresie problematyki ochrony środowiska i rozwiązywania problemów ekologicznych w Polsce i Unii Europejskiej.

Główne zagrożenia i problemy w dziedzinie edukacji ekologicznej

- stały niedobór środków finansowych na cele edukacyjne,
- zbyt niski poziom edukacji starszych grup społeczeństwa,
- brak świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie:
 - zagrożenia powstającego przy spalaniu w domowych piecach materiałów odpadowych,
 - zagrożenia stwarzanego przez nieuczestne szamba i gnojowniki lub zrzutu nieoczyszczonych ścieków do rowów i cieków,

- niewielka wiedza mieszkańców w zakresie problematyki ochrony środowiska, w tym niezajomość obowiązujących przepisów prawnych i rozwiązywania problemów ekologicznych w Unii Europejskiej.

Jednym z podstawowych celów „Polityki Ekologicznej Państwa”, oraz „Programu ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego” jest edukacja ekologiczna społeczeństwa oraz zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o środowisku. Edukacja ekologiczna będzie skierowana do wszystkich grup społeczeństwa.

Działania z zakresie edukacji ekologicznej w latach 2005-2008:

- nawiązanie ściślejszej współpracy z Urzędem Marszałkowskim w zakresie programu „Edukacja ekologiczna w województwie świętokrzyskim” oraz konkursu „Na najbardziej ekologiczną gminę województwa świętokrzyskiego”.
- promocja działań proekologicznych, poprzez stworzenie atrakcyjnego systemu zachęt i nagród finansowych dla podmiotów, instytucji, jednostek samorządowych, które podejmując działania na rzecz poprawy stanu środowiska wdrażają przyjazne środowisku technologie, stosują odnawialne źródła energii,
- edukacja dorosłych oraz kształtowanie odpowiednich postaw proekologicznych poprzez: organizacje szkoleń, wystaw, konkursów, imprez artystycznych, przybliżających tematykę ochrony środowiska,
- wprowadzenie do lokalnej prasy (np. Wieści Łopuszna) cyklicznych artykułów związanych z ochroną środowiska, a także prawnymi i ekonomicznymi jej aspektami,
- podjęcie szerszych działań obejmujących edukację ekologiczną środowisk wiejskich, rozwoju agroturystyki, produkcji zdrowej żywności oraz współzależności celów środowiskowych i ekonomicznych.

Działania z zakresie edukacji ekologicznej w perspektywie do roku 2012:

- podnoszenie świadomości ekologicznej wszystkich grup społeczeństwa, polegające na wykształceniu nawyków wdrażania zrównoważonego rozwoju, dbałości o stan środowiska i oszczędnego korzystania z jego zasobów (współpraca z Urzędem Marszałkowskim, szkołami),
- pogłębianie świadomości ekologicznej społeczeństwa poprzez działalność edukacyjną we współpracy z Zarządami Parków Krajobrazowych, związkami gmin,
- promowanie agroturystyki, rolnictwa ekologicznego i metod rolnictwa przyjaznych środowisku,
- stworzenie powszechnego dostępu do informacji dotyczących problematyki ochrony środowiska (publikacje, broszury, witryny internetowe, foldery),
- szersze włączenie w program zajęć obowiązkowych na wszystkich poziomach kształcenia zagadnień z zakresu ochrony środowiska oraz sukcesywne tworzenie sieci szkolenia fakultatywnego, udział w organizowanych olimpiadach i konkursach o tematyce ekologicznej,
- przeprowadzenie ankietowych badań opinii publicznej, pozwalających ocenić stan wiedzy i potrzeb ekologicznych społeczeństwa.

Edukacja ekologiczna realizowana jest także przez Starostwo Powiatowe w Kielcach, w ramach „Programu edukacji ekologicznej dla powiatu kieleckiego” pn. „Dla Ziemi, dla siebie” (Gumułka B., 2004r.). Program ten kierowany jest do dzieci i młodzieży szkolnej (2004/2005) i pracowników samorządów gminnych.

Celami programu są:

- podniesienie świadomości ekologicznej, w zakresie ochrony środowiska przed odpadami,
- poznanie zasad prawidłowego postępowania z odpadami wytwarzanymi w gospodarstwach domowych,
- rozpoznanie korzyści dla środowiska z selektywnej zbiórki odpadów,
- rozwijanie nawyków selektywnej zbiórki odpadów,
- uwrażliwienie na działania sprzeczne z zasadami ochrony środowiska, w zakresie zagospodarowania odpadów,
- zachęcanie do dbania o porządek i ład we własnym otoczeniu,
- podejmowanie konkretnych działań na rzecz środowiska naturalnego związanych z odpadami,
- kształtowanie postawy świadomego i odpowiedzialnego za środowisko człowieka, zwracanie uwagi na odpady i możliwości powtórnego ich wykorzystania,
- poznanie przyczyn i skutków zanieczyszczeń odpadami środowiska naturalnego,
- identyfikacja miejsc stanowiących zagrożenia dla środowiska, takich jak:
 - nielegalne składowiska odpadów,
 - składowiska legalne, wybudowane wiele lat temu, ale nie spełniające obecnie norm i stanowiące przez to zagrożenie dla środowiska.

Program ten obejmuje następujące konkursy:

- I. „Zostań tropicielem dzikich wysypisk śmieci” - kierowany do uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych;

- II. „Zbieramy surowce wtórne - makulatura, puszki aluminiowe, zużyte baterie, butelki plastikowe” - kierowany do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich;
- III. Sesja popularno-naukowa pt. „Czystość środowiska w którym żyjemy gwarantem naszego zdrowia” - kierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych;
- IV. Konkurs dla samorządów gminnych pt. „Program edukacji ekologicznej dla mieszkańców gminy” - kierowany do pracowników urzędów gmin;
- V. Konkurs rysunkowy pt. „Co robimy z odpadami” - kierowany do dzieci przedszkolnych i dzieci młodszych korzystających z bibliotek gminnych;
- VI. Recykling „Rady na odpady” - kierowany do uczniów gimnazjów i szkół średnich.

Bliższe informacje na temat w/w konkursów można uzyskać na stronie internetowej powiatu kieleckiego www.powiat.kielce.pl.

Na stronie internetowej www.sejmik.kielce.pl (dokumenty) można uzyskać informacje z zakresu: kalendarium ekologicznego i organizowanych imprez ekologicznych.

Według informacji uzyskanych w UG w Łopusznie, dzieci i młodzież szkolna wraz z opiekunami biorą udział w akcjach sprzątania terenu gminy z okazji „Światowego Dnia Ziemi” i „Akcji sprzątania świata”.

Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy Łopuszno powinna dotyczyć również:

- likwidacji „dzikich” składowisk odpadów oraz racjonalizacji gospodarki odpadami i ściekami,
- ochrony różnorodności biologicznej środowiska leśnego,
- ochrony przed odwadnianiem śródlęśnych terenów błotnych, podmokłych oraz torfowisk.

3. Zagrożenia środowiska.

Przedstawione wyżej zasoby i walory środowiska przyrodniczego oraz kulturowego na terenie gminy Łopuszno ulegają licznym zagrożeniom. Źródła zagrożeń są wewnętrzne, zlokalizowane na terenie gminy i zewnętrzne w tym znaczeniu oddalone (np. zakład wapienniczy - Lhoist Bukowa Sp. z o.o., czy cementownia Małogoszcz - Lafarge Cement Polska S.A.) oraz aglomeracja śląska i krakowska oraz KWK i Elektrownia Bełchatów.

Poniżej przedstawiono informacje o najistotniejszych zagrożeniach starając się wskazać na związki przyczynowo-skutkowe zachodzące pomiędzy oddziaływaniem człowieka na środowisko, jakością poszczególnych komponentów środowiska i podejmowanych działań naprawczych lub zaradczych.

3.1. Hałas i wibracje.

Stan środowiska ze względu na jego zanieczyszczenie hałasem i wibracjami określa się jako klimat akustyczny. Hałas i wibracje to powszechnie występujące zagrożenie dla środowiska. Ich wpływ na człowieka jest często bagatelizowany, gdyż niewiele osób zdaje sobie sprawę z ich znaczenia. Jednakże według badań ankietowych (np. Francja) dla przeciętnego człowieka hałas jest niemalże dziesięciokrotnie bardziej dokuczliwy niż zanieczyszczenie powietrza. Miejsce wymarzonego odpoczynku to miejsce ciche.

Hałasem nazywa się niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, działające za pośrednictwem powietrza na ośrodek słuchu i inne zmysły oraz elementy organizmu człowieka. W przypadku wibracji drgania przenoszone są przez ciała stałe. Hałas w szczególności wpływa na jakość życia ludzkiego, powodując określone skutki zdrowotne (ubytki słuchu, zaburzenia psychofizyczne) i ekonomiczne (spadek wydajności pracy, wydatki na osłony przeciwhałasowe).

Ze względu na środowisko występowania hałas dzieli się na trzy podstawowe grupy:

- hałas w przemyśle (przemysłowy),
- hałas w pomieszczeniach mieszkalnych, użyteczności publicznej i na terenach wypoczynkowych (komunalny),
- hałas od środków transportu (komunikacyjny).

Największymi źródłami zagrożenia hałasem są ruch kołowy i nieodpowiednia lokalizacja zakładów przemysłowych.

Hałas przemysłowy.

Stan zagrożenia hałasem przemysłowym ulega ciągłym zmianom, wynikającym z restrukturyzacji gospodarki i modernizacji urządzeń, zwłaszcza w zakładach prywatyzowanych.

W ostatnich latach pojawiło się niebezpieczeństwo powstawania mniejszych zakładów produkcyjnych wadliwie zlokalizowanych na terenach zabudowy mieszkaniowej.

W przypadku gminy Łopuszno hałas przemysłowy ogranicza się do rejonu większych zakładów przemysłowych lub usługowych, zwykle jednak nie wykracza ona poza granice działki na której dany obiekt jest położony.

Hałas komunikacyjny.

Szybki rozwój motoryzacji indywidualnej w ostatnich latach, połączony ze wzrostem przewozów transportowych oraz opóźnieniami w rozbudowie układów drogowo-ulicznych przyczynił się do znacznego pogorszenia klimatu akustycznego zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych.

Badania hałasu wywołanego ruchem pojazdów samochodowych na obszarze województwa świętokrzyskiego prowadzone są od 1978 roku. Badania te wykonywane są w miastach najbardziej narażonych na ujemny wpływ hałasu, jak również na wybranych ciągach drogowych obciążonych największym ruchem (odcinki dróg krajowych, wojewódzkich).

W przypadku gminy Łopuszno hałas komunikacyjny w największym wymiarze pojawia się wzdłuż dróg wojewódzkich nr 728 i 786 oraz drogi powiatowej Gnieździska - Rykoszyn - Piekoszów. W przypadku drogi wojewódzkiej nr 728 i drogi powiatowej biegnącej przez Gnieździska mamy do czynienia z transportem cementu z Małogoszcza i surowców skalnych z kopalni „Ołowianka”.

W mniejszym stopniu i wymiarze hałas komunikacyjny pojawia się wzdłuż innych dróg powiatowych i gminnych.

3.2. Promieniowanie elektromagnetyczne.

Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące jest zjawiskiem powszechnym. Źródłami tego promieniowania są systemy przesyłowe energii elektrycznej, stacje radiowo-telewizyjne, telefonii komórkowej oraz urządzenia o mniejszej uciążliwości, diagnostyczne, terapeutyczne, przemysłowe, a także domowe. Dla ochrony środowiska istotne znaczenie mają urządzenia, które emitują fale o wysokiej częstotliwości w postaci radiofal 0,1-300 MHz i mikrofal od 300 do 300000 MHz, umieszczone w środowisku naturalnym.

Urządzenia, które mogą w największym stopniu wpływać na jakość tego komponentu środowiska, to:

- linia energetyczna 400 kV, która przecina południowo-wschodni kraniec gminy a jej oddziaływanie rozciąga się do 41,5 m w obie strony od osi linii. Linia ta łączy stację systemową 400/220/110 kV w Połańcu ze stacją systemową 400/220 kV - „Kielce 400” w Micigoździe (gm. Piekoszów);
- linia energetyczna o napięciu 220 kV, która przebiega przez sołectwa: Gnieździska, Ruda Zajączkowska, Fanisławiczki, Fanisławice a jej oddziaływanie rozciąga się do 34,6 m w obie strony od osi linii;
- 5 linii energetycznych o napięciu 110 kV, których oddziaływanie rozciąga się do 14,5 m w obie strony od zewnętrznych obrysów ich przebiegu. Są to:
 - linia łącząca GPZ Gnieździska z GPZ Piaski, biegnąca równolegle do linii 220 kV,
 - linia łącząca GPZ Gnieździska z GPZ Oleszno, biegnąca przez las na zachód od Gnieździsk,
 - linia łącząca GPZ Gnieździska z GPZ Radkowice, biegnąca na południe od Gnieździsk,
 - dwie równoległe linie łączące GPZ Gnieździska z Lafarge Cement Polska S.A. w Małogoszczu biegnące w stronę południową;
- linie energetyczne o napięciu 15 kV, których oddziaływanie rozciąga się do 7,5 m w obie strony od osi linii. Są to linie wychodzące z GPZ Gnieździska:
 - dwie równoległe do siebie linie biegnące do Lhoist Bukowa w Bukowej,
 - dwie równoległe linie biegnące do podstacji kolejowej w Wiernej Rzece,
 - dwie równoległe linie do Małogoszcza,
 - linia do stacji „Kielce 400”,
 - linia do Piekoszowa,
 - linia zasilająca większość obszaru gminy Łopuszno i Słupię Konecką.

Z innych GPZ wychodzą linie 15 kV:

- linia z GPZ Oleszno,
- linia z GPZ Niewachłów,
- linia z GPZ Zachód Końskie.
- Główny punkt zasilania 110/30/15 kV, którego uciążliwość zamyka się w granicach obiektu (GPZ Gnieździska - większość obszaru gminy),
- 82 stacje transformatorowe (3 stacje wewnętrzne MSTw, 56 stacji napowietrznych STS, 23 stacje trafo SN/nn typu ŻH), których uciążliwość zamyka się w granicach 5 m od ich obudowy.

Do punktowych źródeł pól elektromagnetycznych mogących mieć ujemny wpływ na jakość środowiska, na terenie gminy, zaliczyć należy także:

- bazowe stacje telefonii komórkowej, zainstalowane na wieży kościoła w Łopusznie (Idea, Era GSM, Plus GSM),
- urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne w zakładach przemysłowych, ośrodkach medycznych, będące w dyspozycji policji i straży pożarnej, a także urządzenia mogące oddziaływać w skali domowej, np. niesprawne kuchenki mikrofalowe.

Ochrona ludzi i środowiska przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym uregulowana jest ustawowo: prawo budowlane, prawo ochrony środowiska, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz sanitarnymi. Główne zagrożenia i problemy w dziedzinie niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego, wiązać należy z bardzo szybkim w ostatnim czasie rozwojem systemów przesyłania danych i komunikacji. W stale „zagęszczającym się eterze”, tworzenie nowych, skutecznych sposobów transmisji danych powoduje konieczność wykorzystywania do tych celów coraz silniejszych nadajników pracujących w coraz większych częstotliwościach.

3.3. Odpady.

Odpady wytwarzane przez społeczeństwo i działalność gospodarczą najsilniej mogą oddziaływać na stan czystości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, powierzchnię ziemi, krajobraz, ludzi.

Szczegółowe dane na temat gospodarki odpadami na terenie gminy przedstawia osobne opracowanie „Plan gospodarki odpadami dla gminy Łopuszno” (Wieczorek D., Stoiński A., 2004r.), który jest częścią niniejszego „Programu ...”. W opracowaniu tym omówiono istniejące obiekty związane z gospodarką odpadami, przedstawiono strategię działań krótko, średnio i długoterminowych w gospodarce odpadami oraz planowane inwestycje. „Plan ...” został przyjęty przez Radę Gminy uchwałą nr XVII/88/2004 z dn. 29 września 2004r.

W rozdziale tym zasygnalizowano i przedstawiono w skrócie problematykę odpadów.

Powszechnie dostrzeganym zjawiskiem jest powstawanie „dzikich wysypisk”. W poprzednich dziesięcioleciach, decydując się na lokalizację instalacji służących unieszkodliwianiu odpadów, nie zawsze uwzględniano aspekt środowiskowy. Niektóre składowiska usytuowano na terenach mających duże znaczenie dla ochrony krajobrazu i wód podziemnych. W rezultacie, składowiska znajdują się w granicach K-ŁOChK

(Konecko-Łopuszniańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu). Te właśnie względy powodują, że wśród najpilniejszych zadań w zakresie ochrony środowiska znajdują się: utworzenie kompleksowego systemu gospodarowania odpadami oraz działania polegające na rekultywacji oraz likwidacji niektórych składowisk. Na terenie gminy działania takie są prowadzone („dzikie wysypiska”) lub będą prowadzone (likwidacja składowiska odpadów „Łopuszno-Górki”).

3.3.1. Odpady komunalne.

Zgodnie z ustawą o odpadach, przez odpady komunalne rozumie się odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter i skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych (źródłem takich odpadów mogą być m. in.: handel, usługi, szkolnictwo, obiekty turystyczne, targowiska).

W gminie Łopuszno w 2003 roku wytworzonych zostało ok. 1 075 Mg odpadów komunalnych. W roku tym zebrano ok. 680,72 Mg tych odpadów, z czego 652,72 Mg przekazano na składowisko w Promniku (gm. Strawczyn), a 28 Mg przekazano do odzysku i recyklinu (surowce wtórne: 6 Mg szkło, 11 Mg papier i karton, 10 Mg plastik, 1 Mg metale). W zorganizowanym systemie zbierania odpadów komunalnych uczestniczyło około 70 % mieszkańców gminy. Zbiórkę odpadów komunalnych na terenie gminy prowadzi Zakład Gospodarki Komunalnej w Łopusznie.

Tabela nr 11. Wartości wskaźnika wytworzenia i składowania odpadów komunalnych.

Gmina	Ludność ogółem w 2003r. (uczestnicząca)	Ilość wytworzonych odpadów w 2003r.	Średni wskaźnik wytworzenia odpadów	Ilość odpadów przekazanych do składowania	Wskaźnik składowania odpadów [kg/m/rok]	Ilość odpadów z selektywnej zbiórki	Wskaźnik odzysku [kg/m/rok]
-------	---	-------------------------------------	-------------------------------------	---	---	-------------------------------------	-----------------------------

	w zbiorce odpadów	[Mg]	[kg/m/rok]	w 2003r. [Mg]		w 2003r. [Mg]	
Łopuszno	8 959 (6 271)	1 075	120	652,72	104	28	4,5

Na terenie gminy stopniowo jest wprowadzany system selektywnej zbiórki odpadów (szkło, papier i karton, plastik, metale).

Procesom odzysku poddawane są odpady pochodzące z selektywnej zbiórki.

W ostatnich latach istotnym problemem jest narastająca ilość odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych. Są one deponowane łącznie z nimi i stanowią istotne zagrożenie dla ludzi i stanu środowiska. Bardzo trudnym problemem jest także składowanie odpadów komunalnych na tzw. „dzikich” składowiskach odpadów komunalnych. Niepokój budzi lokalizacja takich składowisk w dolinach rzecznych oraz w wyrobiskach górniczych, co stwarza szczególne zagrożenie w związku z przedostawaniem się zanieczyszczeń do podłoża i wód. „Dzikie” składowiska odpadów komunalnych są sukcesywnie likwidowane przez Zakład Gospodarki Komunalnej a także corocznie przez dzieci, młodzież i mieszkańców gminy w ramach akcji „Sprzątanie świata” i „Światowego Dnia Ziemi”.

3.3.2. Odpady przemysłowe.

Na podstawie wydanej decyzji na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych i szacunkowych wyliczeń oraz decyzji na wytwarzanie odpadów innych niż niebezpieczne, wyliczono ile zostało wytworzonych odpadów przemysłowych z sektora gospodarczego. W 2003r. na terenie gminy Łopuszno wytworzono 238 Mg odpadów przemysłowych (w tym ok. 160 m³ tj. 120 Mg osadów ściekowych) i 50 sztuk lamp fluorescencyjnych.

Na terenie gminy Łopuszno do grupy największych wytwórców odpadów przemysłowych należą:

- „WiR” w Łopusznie - ubojnia z masarnią,
- PW „Piramida” w Łopusznie - prod. okien i profili plastikowych,
- 2 oczyszczalnie ścieków w Łopusznie,
- 3 stacje paliw w Łopusznie,
- Polskie Górnictwo Skalne „Minerał” - Góra Maćkowa - wydobywanie wapieni dla przemysłu wapienniczego, produkcja kruszywa dla drogownictwa,
- „MEBEX” w Łopusznie - produkcja mebli,
- Baza RSP w Lasocinie,
- Zakład Produkcji Mebli w Dobrzeszowie.

Na podstawie przeprowadzonych wywiadów z wytwórcami odpadów w 2003r. przekazano wyspecjalizowanym firmom w celu utylizacji 109,127 Mg odpadów, do odzysku przekazano 4,8 Mg odpadów oraz unieszkodliwiono poprzez przekazanie na oczyszczalnię ścieków w Sitkówce-Nowinach ok. 120 Mg (tj. 160 m³) osadów ściekowych.

Duży procent odpadów przemysłowych stanowią żużle i popioły pochodzące z indywidualnych gospodarstw rolnych, których ilości nie można ustalić, gdyż są one używane do rekultywacji terenów.

Znaczną część odpadów w grupie odpadów przemysłowych stanowią odpady z grupy 19 (odpady z oczyszczalni ścieków) - ok. 120 Mg (160 m³) za 2003r.

3.3.3. Odpady niebezpieczne.

Na podstawie przeprowadzonych analiz do „Planu gospodarki odpadami dla gminy Łopuszno” wyliczono, iż w sektorze komunalnym w 2003r. powstało co najmniej 9,0 Mg odpadów niebezpiecznych. W grupie tej przeważają: przepracowane oleje, zużyte akumulatory, zużyte baterie, lampy fluorescencyjne, przeterminowane leki i chemikalia, farby i lakiery, i in. W chwili obecnej brak jest kompleksowego systemu zbierania i unieszkodliwiania tych odpadów. Najczęściej odpady te trafiają do pojemników na odpady komunalne, skąd są wywożone na składowisko odpadów. Zorganizowana zbiórka odpadów niebezpiecznych ma miejsce w aptekach (przeterminowane leki) i w sklepie z częściami samochodowymi (zbiórka akumulatorów).

Na terenie gminy według informacji zebranych od wytwórców odpadów wynika, iż w 2003r. powstało 128,922 Mg, 50 l i 50 sztuk odpadów niebezpiecznych. Są to odpady niebezpieczne z grup: 12, 13, 15, 16, 18 i 19.

- Grupa 12 (obróbka tworzyw sztucznych) przekazywana jest firmie Metalplast ze Świebodzic,
- grupa 13 (oleje odpadowe i odpady ciekłych paliw) przekazywane są do Rafinerii „Jedlicze”,
- grupa 15 (sorbenty i czyszciva) przekazywane są firmie CPN „Serwis” z Kielc,
- grupa 16 (lampy fluorescencyjne) przekazywane są firmie ABBA-EKOMED z Torunia,

- grupa 18 (odpady medyczne i weterynaryjne) przekazywane są firmie „GASKAR” z Kielc, która dalej przekazuje te odpady do Spalarni w Skarżysku-Kamiennej,
- grupa 19 (odpady z oczyszczalni ścieków) przekazywane są na oczyszczalnię ścieków w Sitkówce-Nowinach.

W chwili obecnej gmina nie posiada wykonanej inwentaryzacji ilości wyrobów zawierających azbest a znajdujących się na jej terenie. Oszacowań takich nie wykonano także dla potrzeb powiatowego planu gospodarki odpadami.

3.4. Zagrożenia wód.

3.4.1. Zagrożenia wód powierzchniowych.

Na jakość wód powierzchniowych wpływają uwarunkowania naturalne: warunki klimatyczne, tempo przebiegu procesów biohydrochemicznych w wodach (tzw. zdolność samooczyszczania się wód), presje antropogeniczne. W ostatnich latach oddziaływanie źródeł przemysłowych uległo istotnemu ograniczeniu.

Podstawowymi źródłami antropogenicznego zanieczyszczenia wód powierzchniowych są odprowadzane do wód (surowe lub niedostatecznie oczyszczone) ścieki:

- komunalne z jednostek osadniczych,
- przemysłowe,
- wody opadowe z terenów zurbanizowanych,
- ze składowisk odpadów,
- spływy powierzchniowe z terenów rolniczych (głównie związków biogenych) i komunikacyjnych.

Na jakość wód w gminie Łopuszno mają również wpływ ładunki zanieczyszczeń wnoszone z sąsiednich terenów (gmin) przez rzeki nie dotrzymujące parametrów zakładanych klas.

Podstawowe źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych w gminie Łopuszno to ścieki (surowe lub niedostatecznie oczyszczone) komunalne jednostek osadniczych.

Gmina jest zwodociągowana prawie w 80 % (wyliczenia na podstawie długości istniejącej sieci), ale przy jedynie 2 % skanalizowaniu, sytuacja taka stanowi ogromne zagrożenie dla wód powierzchniowych. Znaczna ilość ścieków jest gromadzona w zbiornikach bezodpływowych lub dołach chłonnych.

Ścieki ze zbiorników wywożone są na pola, do lasów, do rowów melioracyjnych i przydrożnych, a nawet do cieków wodnych, zamiast do punktów zlewnych oczyszczalni ścieków. Takie działania mieszkańców wskazują na niski stan ich świadomości ekologicznej.

Zanieczyszczenia wielkoobszarowe, wpływają na to, iż substancje organiczne z terenu zlewni, są odprowadzane poprzez wody roztopowe, opadowe i infiltracyjne, do rzek (cieków) na całej długości ich biegu. Doprowadza to do nadmiernego wzbogacenia wód w substancje biogenne. Przeżyźnienie wód powoduje nadmierny rozwój organizmów, a ich masowy rozkład obniża parametry biochemiczne wód, zagrażając często organizmom wodnym. Gospodarka wodami powierzchniowymi wiąże się ściśle z przeciwdziałaniem niebezpieczeństwa powodzi. Część obszarów gminy Łopuszno położona jest w terenie zagrożenia powodziowego zarówno na skutek wystąpień rzek ze swoich koryt, jak również podtopień w czasie roztopów i deszczy nawalnych.

Na terenie gminy Łopuszno tereny zagrożone powodzią (zalewowe) występują w rejonie miejscowości:

- Ruda Zajączkowska - Fanisławice (rzeka Łososina) - 50 ha,
- Piotrowiec - Snochowice (ciek od Kłucka - Łososinka) - 70 ha,
- Czałczyn - Rudniki - Jasień - Barycz (Bassowa) - 70 ha,
- Skalka - Fryszarka - Ewelinów - 40 ha.

Łączna powierzchnia terenów zagrożonych powodzią wynosi ok. 230 ha. Na mapie (zał. graficzny) przedstawiono orientacyjną strefę zalewową (w oparciu o dane ze „Studium uwarunkowań ...”). W granicach gminy brak jest wałów przeciwpowodziowych.

Na terenach nieobwałowanych, zagrożonych zalewaniem wielkimi wodami zabronione jest: wznoszenie obiektów budowlanych, składowanie materiałów, zmiana ukształtowania powierzchni gruntu, sadzenie drzew i krzewów oraz wykonywania urządzeń lub robót, które mogą utrudniać ochronę tych obszarów przed powodzią.

Niedobór retencji zbiornikowej utrudnia działania na rzecz zmniejszenia zagrożenia powodziowego.

3.4.2. Zagrożenia wód podziemnych.

Zanieczyszczenie wód podziemnych w największym stopniu zależy od głębokości zalegania, izolacji poziomu wodonośnego od powierzchni terenu oraz lokalizacji potencjalnych źródeł zanieczyszczeń. Najbardziej zagrożone w gminie Łopuszno, podobnie jak w całym województwie i kraju, są wody w obrębie czwartorzędowego poziomu wodonośnego.

Dobre właściwości filtracyjne utworów izolujących poziom wodonośny stwarzają warunki do migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu. Wody w głębie, lepiej izolowane od powierzchni, charakteryzują się lepszą i bardziej trwałą jakością. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych może mieć charakter nieodwracalny, dlatego też ich ochrona ma znaczenie priorytetowe. Wody podziemne wymagają ochrony jakości przede wszystkim z uwagi na fakt wykorzystywania ich na szeroką skalę jako podstawowe źródło do celów zaopatrzenia ludności w wodę oraz jako uzupełnienie wykorzystywanych wód powierzchniowych o niższej jakości. Ponadto stanowią rezerwę wody pitnej dla przyszłych pokoleń.

Zagrożenia zanieczyszczenia wód podziemnych wynikają z:

- infiltracji zanieczyszczeń z wód powierzchniowych (w dolinach rzek),
- migracji w głębie zanieczyszczeń związków chemicznych z obszarów rolniczych, terenów - zurbanizowanych i komunikacyjnych o słabej izolacyjności gruntowej warstw wodonośnych,
- niedopuszczalnych metod pozbywania się ścieków (rozsączkowanie nie oczyszczonych ścieków w gruncie lub świadome zakładanie nieszczelnych szamb),
- przenikanie do wód gruntowych i warstw wodonośnych substancji szkodliwych i trujących z niezabezpieczonych składowisk odpadów przemysłowych i komunalnych,
- nieodpowiednio prowadzonej eksploatacji surowców mineralnych przy jednoczesnym przerwaniu warstwy izolacyjnej zbiornika wód podziemnych,
- wadliwie prowadzonej działalności gospodarczej np. na stacjach paliw, magazynach środków chemicznych),
- awarii przemysłowych.

Wody podziemne wymagają ochrony jakości przede wszystkim z uwagi na fakt wykorzystywania ich na szeroką skalę jako podstawowe źródło do celów zaopatrzenia ludności w wodę oraz jako uzupełnienie wykorzystywanych wód powierzchniowych o niższej jakości. Ponadto stanowią rezerwę wody pitnej dla przyszłych pokoleń.

3.5. Transport.

Transport jest znaczącym źródłem zanieczyszczeń wielu komponentów środowiska. W ostatnich latach w Polsce nastąpił gwałtowny rozwój transportu drogowego, prawie dwukrotnie wzrosła liczba prywatnych samochodów, a towarzyszył (i towarzyszy) temu niedostateczny rozwój sieci dróg, co powoduje częstsze zatory, korki, a przez to wpływa na większą emisję spalin i hałasu do środowiska. Spaliny i hałas komunikacyjny stwarzają zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi. Wzrastająca liczba samochodów, często starych wyeksploatowanych - to także źródło dużej ilości odpadów.

Wyeliminowanie uciążliwości związanych z transportem jest bardzo trudne i wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych, czasu np. na wprowadzenie ruchu uspokozonego. Niezbędne są też działania na rzecz ograniczenia emisji tlenu węgla, azotu, węglowodorów i ołowiu (promowanie paliw bezołowiowych, gazowych, użytkowanie sprawnych technicznie aut).

Teren gminy obsługiwany jest przez drogi:

- wojewódzkie - nr 728 i 786 - łączące gminę z systemem dróg krajowych nr 74, 42 i 7,
- powiatowe - obsługujące połączenia wewnętrzne i z sąsiednimi powiatami.

Ten system dróg uzupełniają drogi gminne. Brak jest sieci gazociągowej na terenie gminy Łopuszno.

Wymienione zagrożenia środowiska mogą stopniowo, znacznie pogarszać jakość życia mieszkańców.

3.6. Poważne awarie.

Poważne awarie obejmują skutki zaistniałe w wyniku awarii przemysłowych i transportowych z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych. Awarie te mogą prowadzić do natychmiastowego powstania zagrożenia życia i zdrowia ludzi lub środowiska, a także powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Podstawowym aktem prawnym w tej dziedzinie jest ustawa Prawo ochrony środowiska (POŚ), w której zawarte są przepisy ogólne oraz określone są: instrumenty prawne służące przeciwdziałaniu awariom przemysłowym, obowiązki zakładu stwarzającego takie zagrożenie, obowiązki organów administracji w tym zakresie. Zgodnie z ustawą POŚ w razie wystąpienia takiej awarii Wojewoda poprzez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej i Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska podejmuje działania niezbędne do usunięcia awarii i jej skutków. O podjętych działaniach informuje Marszałka Województwa.

Potencjalne zagrożenia środowiska (sytuacje awaryjne lub katastrofy) na terenie gminy stwarzają głównie:

- urządzenia techniczne (instalacje) magazynujące produkty ropopochodne oraz instalacje na zakładach produkcyjnych przechowujące dla potrzeb produkcji substancje chemiczne jak np. amoniak, chlor,

- transport materiałów i substancji niebezpiecznych (toksycznych, łatwopalnych, wybuchowych) głównie na drogach wojewódzkich, mogący powodować m.in. zagrożenie zanieczyszczenia gleb oraz pożarowe na terenach leśnych,
- magazynowania materiałów i substancji niebezpiecznych w tym czasowe magazynowanie odpadów niebezpiecznych.

Potencjalnym źródłem nadzwyczajnych zagrożeń mogą być także rzeki: Łososina, ciek od Klucka - Łososinka oraz tereny rozlewisk: Bassowa, źródła w Skalce Polskiej, w przypadku powodzi, zatonięć, dopływu nieznanymi zanieczyszczeń.

Należy stwierdzić, iż na terenie gminy brak jest zakładów o dużym ryzyku lub o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Jednak potencjalnymi sprawcami zagrożeń środowiska, które mogą spowodować awarie przemysłowe są zakłady zajmujące się ubojem i przetwarzaniem mięsa (z urządzeniami chłodniczymi i szambami na nieczystości płynne). Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska w tym aspekcie winno być realizowane poprzez:

- prowadzenie kontroli przedsiębiorców, których działalność może stanowić przyczynę powstania zagrożeń środowiska,
- prowadzenie szkoleń pracowników administracji publicznej i przedsiębiorców,
- badanie przyczyn powstawania NZŚ oraz sposób likwidacji skutków, prowadzenie rejestru nadzwyczajnych zagrożeń (Baza EKOAWARIE).

Szczególnym zagrożeniem gminy jest niebezpieczeństwo powodzi w dolinie Łososiny, ciek od Klucka - Łososinki, rzeki Czarny Lasek, rozlewisk: Bassowa i źródło w Skalce Polskiej, zwłaszcza w okresach zimowych (zatory lodowe) i letnich (nawalne deszcze). Łączna powierzchnia terenów zalewowych na terenie gminy wynosi 230 ha. Tereny te nie posiadają wałów przeciwpowodziowych.

3.7. Zagrożenia globalne.

Zmiany klimatu i znikanie warstwy ozonowej.

W ostatnim stuleciu obserwuje się w skali całego globu symptomy stopniowego ocieplania się klimatu. Okresy ocieplania i oziębiania się są niczym nowym w historii Ziemi, jednak po raz pierwszy źródłem tych zmian rodzących skutki wpływające na życie całej ludzkości - jest prawie na pewno działanie człowieka. Dowodem jest nie spotykane dotychczas tempo tych zmian. Największą rolę w kształtowaniu się zmian klimatu przypisuje się:

- wzrostowi emisji CO₂ do atmosfery, powstającego w wyniku spalania paliw,
- wylesianiu terenów, zubożeniu pokrywy roślinnej,
- intensyfikacji hodowli,
- nieszczelności sieci gazowych,
- produkcji przemysłowej chlorowcopochodnych węglowodorów,
- emisji NO₂,
- zmianom w tempie obiegu pary wodnej.

Poważnym problemem w skali globalnej staje się zubożenie warstwy ozonowej, chroniącej przed szkodliwymi skutkami promieniowania ultrafioletowego. Główną przyczyną zmian zachodzących w stratosferze jest emisja związków chemicznych, głównie związków organicznych chloru (głównie freonów i halonów), powodujących rozpad ozonu. Związki te były lub są nadal stosowane w różnego rodzaju urządzeniach technicznych i produktach, zwłaszcza w przemyśle: chłodniczym, izolacyjnym i kosmetycznym. Ze względu na długi okres „życia” freonów i halonów w atmosferze (do kilkuset lat) może dojść do tego, iż stężenie ich będzie rosło, pomimo działań na rzecz wyeliminowania ich ze stosowania.

W gminie Łopuszno należy konsekwentnie podejmować działania w celu ograniczenia zużycia i emisji substancji niszczących warstwę ozonową.

4. Zarządzanie środowiskiem.

Reforma ustrojowa państwa (01.01.1999r.) wprowadziła zmiany w strukturze organizacyjnej ochrony środowiska. Funkcjonuje ona na 4 poziomach: centralnym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Struktura ta nie ma charakteru ściśle hierarchicznego. Składają się na nią odrębne i niezależne od siebie organy rządowe i samorządowe, a dany szczebel administracji realizuje w zasadzie tylko te zadania, których nie można realizować na szczeblu niższym.

Do organów ochrony środowiska należą:

- na poziomie gminy/miasta - wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Rozpatrują oni sprawy związane z korzystaniem ze środowiska przez osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami, wycinaniem drzew i krzewów, utrzymaniem zieleni, realizują uchwały rad gmin w sprawie utrzymania czystości i porządku w gminach, zaopatrzenia w wodę, ciepło, energię, odprowadzenia ścieków, systemu zbierania odpadów

komunalnych, realizacji postanowień planu zagospodarowania przestrzennego gminy. Zadania należące do Rady Gminy i Wójta z zakresu ochrony środowiska to:

- ustalanie szczegółowych zasad utrzymania czystości i porządku na terenie gminy po zasięgnięciu opinii Powiatowego Inspektora Sanitarnego w drodze uchwały,
- uchwalanie przepisów gminnych ustanawiających ograniczenia w korzystaniu z urządzeń technicznych oraz środków transportu i komunikacji stwarzających uciążliwość dla środowiska,
- uchwalanie i zlecanie opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- uchwalanie sposobu postępowania z odpadami innymi niż niebezpieczne,
- uchwalanie programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami,
- analizowanie co 2 lata realizacji programu ochrony środowiska i planu gospodarki odpadami.
- Na poziomie powiatu - starosta. Wydaje pozwolenia wodnoprawne, sprawuje nadzór nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa, sprawuje nadzór nad racjonalną gospodarką łowiecką w polnych obwodach łowieckich.
- Na poziomie województwa - wojewoda. Wydaje decyzje analogiczne do starosty, ale w odniesieniu do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagających obligatoryjnie raportu o oddziaływaniu na środowisko, obejmuje ochroną konserwatorską cenne formy ochrony przyrody, realizuje zadania z zakresu łowiectwa, nadzoru nad lasami prywatnymi.
- Marszałek Województwa, który zajmuje się egzekwowaniem opłat z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska i ich redystrybucją na rzecz funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Prowadzi on także bazę danych o emisjach substancji, wytwarzanych odpadach, pobranej ilości wody w województwie. Jest organem w zakresie melioracji wodnych, uchwała wojewódzki plan zagospodarowania przestrzennego, strategię rozwoju województwa i program ochrony środowiska, sprawuje kontrolę nad WFOŚiGW;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska - wykonuje kontrole przestrzegania wymogów ochrony środowiska przez wszystkich korzystających ze środowiska, bada i ocenia stan środowiska (monitoring środowiska), wymierza kary za nieprzestrzeganie wymogów ochrony środowiska, prowadzi działania zapobiegające nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska.
- Na szczeblu krajowym - Minister Środowiska. Odpowiedzialny za realizację polityki ekologicznej państwa, konwencji międzynarodowych, przygotowanie projektów ustaw z zakresu ochrony środowiska i rozporządzeń wykonawczych.

Nowy podział kompetencji w zakresie ochrony środowiska nakłada na wszystkie szczeble samorządu i organów rządowych obowiązek wzajemnego informowania się i uzgadniania decyzji. Należy podkreślić wzmocnienie relacji i wpływu organów samorządowych na działanie Inspekcji Ochrony Środowiska oraz uprawnienia kontrolne organów samorządowych.

Ponadto na terenie gminy określone zadania z zakresu zarządzania wodami publicznymi wykonuje dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie i Warszawie. Lasami Skarbu Państwa jak i lasami prywatnymi zarządzają nadleśnicy: Nadleśnictwa Ruda Maleniecka i Włoszczowa.

W imieniu Wójta zadania ochrony środowiska wykonuje głównie Referat Budownictwa i Gospodarki Komunalnej. Referat ten współpracuje ze wszystkimi referatami gminy, Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska w Kielcach, Wydziałem Środowiska i Rolnictwa Świętokrzyskiego Urzędu Marszałkowskiego, Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Krakowie i Warszawie, Nadleśnictwem w Rudzie Malenieckiej i Włoszczowie, Zarządem Nadpilicznych Parków Krajobrazowych w Moszczenicy oraz z Zarządem Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych w Kielcach.

5. Wnioski z diagnozy.

5.1. Uwarunkowania wewnętrzne.

Mocne strony	Słabe strony
Zasoby i jakość wód	
<ul style="list-style-type: none"> - wysoka zasobność głównych poziomów wodonośnych, - dobra jakość wód podziemnych, - wystarczające zasoby wód powierzchniowych prowadzonych przez: Łososinę (Wierną Rzekę), Czarną z Olszówki i Nową Czarną (dopływy Czarnej Włoszczowskiej), - dobra jakość wód powierzchniowych w Łososinie, 	<ul style="list-style-type: none"> - wody podziemne wymagają uzdatniania (ze względu na obecność azotanów - ujęcie w Wielebnowie), - zasoby wód powierzchniowych uzupełniane przez stawy rybne, cieki, kanały i rowy melioracyjne, - niska jakość wód powierzchniowych Czarnej Włoszczowskiej (w granicach gminy dopływami są: Czarna z Olszówki, Nowa Czarna), - obniżenie się poziomu płytkich wód podziemnych,
Gospodarka wodno-ściekowa	
<ul style="list-style-type: none"> - zwodociągowanie gminy w 80 %, - realizacja programu wodociągowania pozostałych obszarów gminy, - istnienie programów lokalizacji oczyszczalni ścieków i 	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczny stopień skanalizowania gminy (2 %), - brak nowoczesnych oczyszczalni ścieków, - niedostateczny rozwój małej retencji, - położenie części gminy na terenach zagrożonych powodzią i płytkim

kanalizacji sanitarnej oraz burzowej,	zaleganiu wód gruntowych ograniczający rozwój gospodarczy, - brak zabezpieczeń przeciwpowodziowych,
Powierzchnia ziemi	
- brak zanieczyszczeń gleb, szczególnie metalami ciężkimi i subst. ropopochodnymi, - niski stopień degradacji powierzchni ziemi, - dobre warunki geotechniczne na części obszaru gminy,	- wyrobiska po „dzikiej” eksploatacji surowców mineralnych bez rekultywacji, - występowanie złóż na obszarach o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych,
Zasoby przyrody	
- wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe ujęte w Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET oraz w Sieci Ekologicznej Natura 2000, - obecność kompleksów leśnych: Przedborski Park Krajobrazowy, Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu, Konecko-Łopuszniński Obszar Chronionego Krajobrazu, - występowanie obszarów prawnie chronionych: PPK, POChK, K-ŁoChK, 3 pomniki przyrody, 1 rezerwat przyrody, - korzystne warunki do rozwoju agroturystyki,	- lokalnie nadmierna penetracja cennych przyrodniczo terenów, - zagrożenia dla istniejących korytarzy ekologicznych (przecinające je drogi, zwarta zabudowa, kopalnie odkrywkowe), - niski limit zalesień, - mały zasób zwierzyny łownej i systematyczny spadek jej liczebności, - brak tradycji świadczenia usług agroturystycznych,
Zasoby kultury	
- cenne zabytki kultury (zespół pałacowy w Łopusznie, drewniane wiatraki, zabytkowe zagrody, charakterystyczne kapliczki i cmentarze), - zabytki archeologiczne (rezerwat archeologiczny „Góra Dobrzyszowska”) i stanowiska archeologiczne, - prace prowadzone przy konserwacji zabytków kultury,	- trudności w uzyskiwaniu funduszy na prowadzenie konserwacji zabytków,
Powietrze	
- dobra jakość powietrza, - systematyczna zamiana kotłowni węglowych na olejowe i gazowe, - brak ciągów komunikacyjnych o bardzo dużym nasileniu ruchu,	- niewykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, - niekorzystna struktura paliw w systemie grzewczym, - brak gazyfikacji gminy, - brak rozpoznania oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego,
Gospodarka odpadami	
- sukcesywne obejmowanie gospodarstw zbiórką odpadów komunalnych, - sprzątanie terenów gminy w ramach akcji „Sprzątanie Świata” i „Dni Ziemi”, - przekazywanie przez część wytwórców odpadów, w tym niebezpiecznych, specjalistycznym firmom zajmującym się ich unieszkodliwianiem lub utylizacją, - zbiórka przeterminowanych leków w aptekach,	- brak systemu zbierania padliny, - brak zbiórki odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych, - brak inwentaryzacji pokryć dachowych i innych przedmiotów zawierających azbest, - występowanie „dzikich” wysypisk śmieci w wyrobiskach, lasach, dolinach,

Gospodarowanie zasobami środowiska	
- dobra kadra pracująca w administracji ochrony środowiska, - wydawanie prasy lokalnej zawierającej także tematykę ekologiczną, - aktywny udział szkół z terenu gminy na rzecz ekologii, - udział części dzieci i młodzieży w aktywnych działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska.	- niski stan świadomości ekologicznej społeczeństwa, - zmieniające się przepisy prawa, - słaba promocja gminy i jej walorów turystycznych, - słabo rozwinięta obsługa ruchu turystycznego.

5.2. Uwarunkowania zewnętrzne.

Szanse	Zagrożenia
- wzrost znaczenia powiatu kieleckiego na polskiej mapie gospodarczej i społecznej, znacząca pozycja w województwie, - integracja z UE i wpływ środków pomocowych, - regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podnoszenia jakości komponentów środowiska, - proces decentralizacji i demokratyzacji zarządzania środowiskiem, - postęp techniczny, - wdrożenie programu Natura 2000, - wdrożenie programów rolno-środowiskowych, - istnienie aktywnych organizacji działających na rzecz edukacji ekologicznej społeczeństwa, - wzrastające zainteresowanie walorami przyrodniczo-kulturo-wymi.	- niedostateczna świadomość ekologiczna społeczeństwa, - brak spójnych rozwiązań instytucjonalnych w zakresie ochrony środowiska, - nieczytelność przepisów prawa w zakresie ochrony środowiska, - zły system finansowania powiatów, a co za tym idzie także gmin.

5.3. Ważniejsze problemy ekologiczne w gminie.

Niedostateczna infrastruktura w zakresie oczyszczania ścieków.

Długość sieci kanalizacyjnej w gminie, według stanu na 31.10.2004r., wynosiła 12,4 km, przy długości sieci wodociągowej 129,2 km. Ścieki socjalno-bytowe trafiające do kanalizacji przekazywane są do 2 oczyszczalni (biologicznych). Z części nie skanalizowanej gminy ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, niekiedy byłych studniach kopanych lub dołach chłonnych. Wylewane są one na pola i do

lasów, do mniejszych cieków wodnych, odprowadzane do drenowań. Efektem niewłaściwej gospodarki ściekowej jest mało zadawalający stan czystości części rzek (Czarna z Olszówki, Nowa Czarna - dopływy Czarnej Włoszczowskiej). Brak również zabezpieczenia przeciwpowodziowego jak i zbiorników retencyjno-rekreacyjnych.

Brak systemu gospodarowania odpadami, w tym komunalnymi i niebezpiecznymi oraz osadami ściekowymi.

Generalnie wytwarzamy coraz większe ilości odpadów. Na terenach wiejskich ujawnia się coraz więcej odpadów. Gmina nie ma pełnej orientacji o ilości wytwarzanych, zbieranych, odzyskiwanych i unieszkodliwianych odpadach komunalnych. Mimo konieczności stworzenia zbiórki odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych, odpady te zbierane są łącznie. Niewłaściwie unieszkodliwiane są odpady azbestowe (eternit). Istnieje wiele „dzikich” składowisk odpadów. Dominuje unieszkodliwianie odpadów komunalnych poprzez składowanie na składowisku odpadów komunalnych w Promniku gm. Strawczyn.

Brak wiedzy w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami.

W związku z dostosowaniem prawa polskiego do wymogów UE zmieniono, niekiedy zupełnie przepisy. Nowe prawo ochrony środowiska nakłada na wszystkich użytkowników środowiska i administrację nowe zadania (np. nowy rodzaj pozwoleń na korzystanie ze środowiska - pozwolenie zintegrowane). Prawo to trzeba respektować.

Niedostateczne rozwiązania w zakresie uciążliwości komunikacyjnych.

Niedostateczne rozwiązania tras komunikacyjnych stwarzają zagrożenie dla środowiska w zakresie pogorszenia klimatu akustycznego, zanieczyszczenia powietrza. Mogą też stanowić potencjalne źródło wystąpienia zagrożeń środowiska (poważnych awarii). Dotyczy to zwłaszcza przewożenia substancji niebezpiecznych.

Degradacja powierzchni ziemi w wyniku „dzikiej” eksploatacji surowców mineralnych.

W wyniku „dzikiej” eksploatacji następuje dewastacja powierzchni ziemi, wynikająca z nieuporządkowanej gospodarki surowcami mineralnymi. Na terenie gminy występuje kilkadziesiąt wyrobisk, które zlokalizowane są w lasach, w dolinach rzecznych, w K-ŁOChK i na gruntach ornych. Wyrobiska te najczęściej są niewielkie, lecz stanowią często miejsce tworzenia przez ludność „dzikich” składowisk odpadów.

6. Cele polityki ekologicznej powiatu kieleckiego.

Jak wynika z „Programu ochrony środowiska dla powiatu kieleckiego” (przyjętego przez Radę Powiatu w Kielcach w dniu 23 grudnia 2003r. uchwałą nr X/58/200300, dokumentem nadrzędnym wytyczającym cele i kierunki działań w zakresie polityki ekologicznej powiatu jest „Strategia powiatu kieleckiego”.

Cele powiatowej polityki ekologicznej ujęte w „Programie ...” są celami przyjętymi w „Strategii..” i zostały zaadaptowane dla potrzeb niniejszego opracowania. Tym sposobem jest zachowany ścisły związek ze „Strategią ...”, a „Program ...” stanowi jej rozwinięcie, w odniesieniu do ochrony środowiska.

„Program ochrony środowiska dla powiatu kieleckiego” (Biskupska B. i inni, 2003r.) stanowi dokument strategiczny dla samorządu lokalnego w zakresie ochrony środowiska, określający cele i zadania wyznaczone do realizacji w odpowiednich horyzontach czasowych, nawiązujący do warunków przyjętych na poziomie państwa i województwa.

7. Priorytety ekologiczne Gminy Łopuszno.

Aktualny stan środowiska w gminie Łopuszno i przewidywane jego zmiany w aspekcie planowanego rozwoju gospodarczego i przestrzennego wymuszają konieczność realizacji przedsięwzięć proekologicznych zarówno inwestycyjnych jak i pozainwestycyjnych. Równoczesna realizacja tak wielu zadań przekroczyłaby znacznie wielkość możliwych do pozyskania środków finansowych. Podstawowym zadaniem w zakresie strategii wdrożeniowej „Programu ...” jest więc dokonanie zobiektyzowanego wyboru priorytetów ekologicznych poprzez ustalenie hierarchii ich ważności oraz ich skoncentrowanie na obszarach i w dziedzinach zapewniających maksymalne korzyści dla środowiska.

Tabela nr 12. Priorytety ekologiczne w gminie Łopuszno.

Główne elementy ochrony środowiska	Podstawowe zadania	Obszary działań priorytetowych
Zasoby przyrodnicze, kulturowe, turystyka	Utworzenie polskiej części europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000	Przedborski Park Krajobrazowy, Torfowisko Jedle
	Likwidacja barier ekologicznych i renaturalizacja ekosystemów	Obszary objęte prawną ochroną przyrody i doliny rzeczne
	Wdrażanie programu rolnośrodowiskowego	Obszar całej gminy
Zasoby przyrodnicze, kulturowe,	Prace ochronne, zabezpieczające i konserwatorskie przy zabytkach kultury	Obiekty objęte prawną ochroną konserwatorską
	Wzrost ilości zadrzewień i zakrzewień śródpolnych	Obszar gminy

turystyka	Rozwój oraz promocja turystyki i agroturystyki	Obszar całej gminy
Zasoby surowców mineralnych	Uporządkowanie gospodarki surowcami mineralnymi	Obszar gminy
	Poprawa stanu środowiska (rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i hałd)	Obszar całej gminy (nielegalne wydobycie kopaliny)
	Likwidacja nielegalnego wydobycia kopaliny (na tzw. potrzeby lokalne)	Obszar gminy
Gospodarka wodno-ściekowa	Wyrównanie dysproporcji pomiędzy długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	Szczególnie na obszarach zwodociągowanych - cała gmina
	Budowa oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacji wg standardów UE	Obszar gminy
	Likwidacja niezorganizowanych zrzutów ścieków	Punktowo, cały obszar gminy
	Przywrócenie dobrej jakości wód powierzchniowych i dalsza ich ochrona przed zanieczyszczeniami	Rzeki: Czarna Włoszczowska i dopływy Czarna z Olszówki, Nowa Czarna
	Ochrona ilości i jakości wód podziemnych	Obszar ujęć wód wraz z wydzielonymi obszarami ochrony oraz obszary GZWP nr 414 i 416
	Zwiększenie stopnia retencji	Zadania ujęte w programie małej retencji jak również programach gminnych i powiatowych
	Renowacja urządzeń oraz przywrócenie sprawności obiektów melioracyjnych	Obszary konkurencyjne melioracji wodnych, spełniające swoją funkcję
Gospodarka odpadami	Skuteczna ochrona przeciwpowodziowa	Obszary szczególnie narażone na niebezpieczeństwo powodzi
	Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów	Obszar gminy
	Zwiększenie stopnia segregacji i odzysku odpadów	Obszar gminy
Ochrona powietrza atmosferycznego	Likwidacja „dzikich” składowisk odpadów komunalnych	Obszar gminy
	Zmiana nośników energii na bardziej ekologiczne lub modernizacja starych palenisk węglowych	Obszar całej gminy
	Ograniczanie źródeł niskiej emisji	Obszar całej gminy
	Termorenowacja, termoizolacja budynków	Obszar całej gminy
Ochrona gleb i powierzchni ziemi	Zmniejszenie emisji przemysłowej	Zakłady przemysłowe emitujące zanieczyszczenia
	Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	Obszar całej gminy
Ochrona gleb i powierzchni ziemi	Wdrożenie zasad ochrony gleb wynikających z „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej” oraz rozwoju rolnictwa ekologicznego	Właściciele i użytkownicy gospodarstw rolnych
	Zwiększenie ilości gospodarstw ekologicznych	Obszar gminy
Ochrona gleb i powierzchni ziemi	Ochrona jakości gleb (np. badania gleb w przypadku wystąpienia lokalnego skażenia powierzchni ziemi i wszczęcie działań rekultywacyjnych)	Cała gmina ze szczególnym uwzględnieniem stref ochrony ujęć wód podziemnych
	Egzekwowanie obowiązku uzyskania decyzji o wyłączeniu gruntów rolnych z produkcji rolniczej lub leśnej	Inwestorzy uzyskujący pozwolenie na budowę inwestycji nierolniczej na terenach gruntów rolnych i leśnych podlegających ochronie
	Zapobieganie erozji wodnej gleb oraz oddrzwieniu krajobrazu rolniczego	Tereny o dużych spadkach (pow. 9 %)
Lasy	Wzrost lesistości	Obszar całej gminy ze szczególnym uwzględnieniem PPK, POCKK, K-ŁOChK
	Ochrona istniejących zasobów leśnych	j.w.
	Określenie terenów do zalesienia w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy	j.w.
Hałas, wibracje i pola elektromagnetyczne	Ograniczenie uciążliwości hałasu poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu gwarantowanego prawem	Obszary zurbanizowane i węzły komunikacyjne
	Oprac. planów zagosp. przestrz. dla terenów szczególnie zagrożonych hałasem	Tereny wynikające z pomiarów tła akustycznego
Poważne awarie przemysłowe	Opracowanie programów zapobiegania awariom, raportów wewnętrznych i zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych	Zakłady przemysłowe stwarzające ryzyko wystąpienia awarii przemysłowych
	Opracowanie systemu informowania społeczeństwa o wystąpieniu awarii	Obszar gminy
Edukacja ekologiczna	Kontynuacja oraz poszerzenie oferty działań w zakresie edukacji ekologicznej i działalności szkoleniowej	Wszystkie szkoły w gminie, Urząd Gminy, WODR, Zarząd Nadpiliczych PK, Zarz. Świąt. i Nadnidz. PK
	Promocja ekologii poprzez realizację prezentacji o treściach ekologicznych w ramach oferty programowej środków przekazu oraz instytucji opieki zdrowotnej, kultury i wypoczynku	Środki przekazu, instytucje kultury i wypoczynku, gospodarstwa agroturystyczne, ekologiczne, imprezy masowe
	Współpraca administracji publicznej i innych jednostek w przygotowaniu ofert edukacyjnych oraz ich współfinansowaniu	Jednostki samorządu, WODR, ZNPK, ZŚ i NPK, zakłady pracy, szkoły, mieszkańcy gminy i inne organizacje

8. Strategia działań.

8.1. Zasoby przyrodnicze, kulturowe i turystyka.

Do działań priorytetowych, które należy podjąć na rzecz ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz rozwoju turystyki, należą:

- w latach 2005-2008:

- współdziałal przy tworzeniu obiektów wchodzących w skład sieci ekologicznej Natura 2000:

Torfowisko Jedle - SSO, Przedborski Park Krajobrazowy - OSO,

- współdziałal w aktywnej ochronie środowiska przyrodniczego (tereny: PPK, POChK, K-ŁOChK oraz rezerwat przyrody i pomniki przyrody),

- promocja walorów krajobrazowych PPK, POChK i K-ŁOChK,

- aktualizacja opracowania ekofizjograficznego gminy, jako podstawy do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy a w dalszym etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy,

- utrzymanie terenów zieleni,

- ochrona istniejących zadrzewień i zakrzewień,

- ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego i ochrona obiektów archeologicznych wpisanych (wykluczenie zabudowy ich obszaru),

- tworzenie (współtworzenie), utrzymywanie (współutrzymywanie) szlaków turystycznych, ścieżek dydaktycznych oraz tras rowerowych,

- stworzenie gminnego programu rekreacji i wypoczynku,

- opracowanie i realizacja programu rozwoju agroturystyki,

- rozbudowa zaplecza socjalno-światlicowego Gminnego Ośrodka Sportowo-Wypoczynkowego w Łopusznie,

- promocja i marketing gminy oraz podmiotów prowadzących usługi turystyczne, agroturystyczne,

- realizacja planu rozwoju wsi Lasocin, w ramach programu „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego” (SPO),

- budowa obiektów użyteczności publicznej (szkoła podstawowa, zaplecze socjalno-światlicowe, remiza),

- wdrażanie systemu kontroli wykonywania przepisów ochrony środowiska;

- w perspektywie do 2012r. należy również wykonać następujące zadania:

- kontynuacja realizacji planu rozwoju wsi Lasocin, w ramach programu „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”,

- działania administracyjne prowadzące do ochrony obiektów dziedzictwa kulturowego i ochrona obiektów archeologicznych wpisanych oraz istniejących zadrzewień i zakrzewień,

- sprawdzenie respektowania przez użytkowników środowiska zasad ekorozwojowych, zwłaszcza na terenach cennych przyrodniczo i krajobrazowo,

- dalszy etap wdrażania programów rolnośrodowiskowych,

- ochrona i wprowadzenie nowych zadrzewień i zakrzewień na wybranych obszarach gminy,

- współdziałal w utrzymaniu infrastruktury turystycznej (współpraca z innymi gminami, instytucjami, organizacjami),

- promocja walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych gminy,

- budowa obiektów użyteczności publicznej oraz budowa i współutrzymywanie obiektów turystycznych.

8.2. Surowce mineralne.

Z uwagi na objęcie prawie całego obszaru gminy Łopuszno ochroną prawną (walory przyrodniczo-krajobrazowe) przy realizacji celów krótko-, średnio- i długoterminowych należy uwzględnić następujące kierunki działań:

- likwidacja nielegalnego wydobycia kopalni (na tzw. potrzeby własne),

- inwentaryzacja terenów poeksploatacyjnych (w październiku i listopadzie 20004r. inwentaryzację taką wykonała firma HYDROGEOTECHNIKA Sp. z o.o. na zlecenie Głównego Geologa Wojewódzkiego) i zdegradowanych,

- rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i hałd,

- wykorzystanie terenów poeksploatacyjnych dla rozwoju turystyki i kolekcjonerstwa minerałów, skał i okazów paleontologicznych,

- nie podejmowanie wydobycia, jeśli możliwe jest znalezienie substytutu danego surowca (na bazie surowców odnawialnych lub odpadów),

- zaniechanie lokalizacji inwestycji niezwiązanych z działalnością górniczą na obszarach udokumentowanych złóż (uwzględnienie tych terenów w gminnych studiach uwarunkowań i planach zagospodarowania przestrzennego).

8.3. Gospodarka wodno-ściekowa.

Najistotniejszymi działaniami, warunkującymi realizację wytyczonych celów, będą:

- w najbliższym okresie czasu, lata 2005-2008:
 - budowa oczyszczalni ścieków w Eustachowie dla miejscowości: Eustachów, Łopuszno, Wielebnów: etap I - kanalizacja o długości 9,4 km, etap II - kanalizacja o długości 10,0 km,
 - budowa oczyszczalni ścieków w Gnieździskach: etap I - kanalizacja o długości 8,0 km dla miejscowości Gnieździska i Ruda Zajązkowska, etap II - kanalizacja o dł. 5,0 km dla miejscowości Fanisławice i Fanisławiczki,
 - budowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Dobrzeszów-Podgórze, Nowek, Podewsie,
 - budowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Sarbice Pierwsze, Sarbice Drugie, Przegrody, Krężolek, Antonielów,
 - ochrona zasobów i jakości wód podziemnych: pomoc w likwidacji nieczynnych i rzadko używanych studni przydomowych w gospodarstwach zwodociągowanych, zwrócenie uwagi na konieczność budowy lub modernizacja osadników gnilnych w dużych gospodarstwach rolnych, kontrola właściwej eksploatacji ujęć czynnych, oszczędna eksploatacja wód podziemnych,
 - ochrona zasobów i jakości wód powierzchniowych,
 - podjęcie działań na rzecz ograniczania spływu zanieczyszczeń azotowych np. poprzez zwrócenie uwagi na: konieczność budowy w gospodarstwach stanowisk do składowania obornika i magazynowania gnojowicy, ograniczenia w stosowaniu w rolnictwie gnojówki, gnojowicy, osadów ściekowych, środków ochrony roślin,
 - ochrona źródliskowych odcinków rzek (zakaz poboru wód, zakaz zrzutu ścieków), edukacja rolników w zakresie ograniczenia do niezbędnego minimum i zgodnego z okresem karencji stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na tych obszarach,
 - kontrola i likwidacja nielegalnych zrzutów ścieków,
 - współdziałanie (organizacja wykupu gruntów) w budowie zbiorników retencyjno-rekreacyjnych: „Wierna Rzeka” i „Jasień” (inwestor: Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych),
 - budowa Stacji Uzdatniania Wody w Wielebnowie,
 - podjęcie działań zabezpieczających tereny zagrożone powodzią - analiza konieczności budowy wałów przeciwpowodziowych;
- w latach 2009-2012:
 - kontynuacja budowy kanalizacji dla miejscowości Fanisławice i Fanisławiczki,
 - kontynuacja budowy zbiorników: „Wierna Rzeka” i „Jasień”,
 - budowa wałów przeciwpowodziowych na wybranych odcinkach dolin,
 - kontrola i likwidacja nielegalnych zrzutów ścieków,
 - kontynuacja ochrony zasobów i jakości wód podziemnych (dalsza likwidacja nieczynnych i rzadko używanych studni przydomowych w gospodarstwach zwodociągowanych, budowa lub modernizacja osadników gnilnych w dużych gospodarstwach rolnych, kontrola właściwej eksploatacji ujęć czynnych, oszczędna eksploatacja wód podziemnych),
 - kontynuacja ochrony zasobów i jakości wód powierzchniowych,
 - dalsze wdrażanie programu działań na rzecz ograniczenia spływu zanieczyszczeń azotowych (stanowisko do składowania obornika, magazynowania gnojowicy, zastosowania rolniczego ścieków i osadów) ze źródeł rolniczych oraz środków ochrony roślin (we współpracy z sąsiednimi gminami),
 - promocja i pomoc we wdrażaniu systemu indywidualnego oczyszczania ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie, wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych z uwagi na małą gęstość zaludnienia;
- w latach 2013-2015:
 - dalsza budowa zbiornika retencyjno-rekreacyjnego „Jasień”,
 - budowa wałów przeciwpowodziowych na wybranych odcinkach dolin.

8.4. Gospodarka odpadami.

Do głównych zadań z zakresu gospodarki odpadami przy realizacji celów krótkoterminowych (lata 2005-2008), średnioterminowych (lata 2009-2012) i długoterminowych (lata 2013-2015) należą:

- zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów,
- zwiększenie stopnia segregacji i odzysku odpadów,
- likwidacja „dzikich” składowisk odpadów komunalnych,

Przedsięwzięcia priorytetowe z zakresu gospodarki odpadami szczegółowo omówione są w „Planie gospodarki odpadami dla gminy Łopuszno”.

8.5. Powietrze atmosferyczne.

Do działań priorytetowych, które należy podjąć należą:

- w latach 2005-2008:
 - przystąpienie do realizacji „Programu gazyfikacji gminy”,
 - przebudowa większych kotłowni z budynków użyteczności publicznej opalanych węglem na paliwo ekologiczne (olej opałowy, gaz) lub modernizacja kotłowni węglowych poprzez zastosowanie kotłów niskoemisyjnych,
 - promowanie termorenowacji i termoizolacji budynków,
 - propagowanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (energia słoneczna, spalanie biomasy, pompy ciepła),
 - nawiązanie ściślejszej współpracy z administracją wojewódzką i powiatową w zakresie kontroli i bieżącej aktualizacji jednostek gospodarczych z terenu gminy wprowadzających substancje zanieczyszczające do powietrza (inwentaryzacja źródeł emisji);
- w latach 2009-2012 i 2013-2015:
 - dalsza realizacja „Programu gazyfikacji gminy”,
 - kontynuacja likwidacji kotłowni węglowych, montaż instalacji zasilanych gazem, olejem lub kotłów niskoemisyjnych,
 - kontynuacji propagowania wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych, termoizolacji i termorenowacji budynków,
 - działania w kierunku propagowania produkcji energii ze źródeł odnawialnych (biomasa, energia słońca, wiatru, wody) oraz wprowadzania nowoczesnych technik i technologii energooszczędnych,
 - inwentaryzacja miejsc możliwych do lokalizacji elektrowni wodnych, wiatrowych i innych źródeł odnawialnych (wniesienie do studium uwarunkowań lub planu zagospodarowania),
 - kontynuacja współpracy z administracją województwa oraz powiatową w zakresie kontroli podmiotów gospodarczych emitujących zanieczyszczenia do powietrza atmosferycznego.

8.6. Gleby.

Najpilniejszymi działaniami, które należy podjąć w latach 2005-2008 oraz kontynuować w następnych (2009-2012 i 2013-2015) są:

- podjęcie starań o włączenie wybranych gruntów z obszaru gminy do badań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska i Stacji Chemiczno-Rolniczej w zakresie jakości gleb,
- egzekwowanie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych, w zakresie wyłączenia tych gruntów z produkcji (odpowiednie zapisy w studium uwarunkowań i planie zagospodarowania),
- upowszechnienie zasad ochrony gleb określonych w „Kodeksie dobrej praktyki rolniczej” ze szczególnym zwróceniem uwagi na ograniczenie nadmiernego ich zakwaszania (edukacja, szkolenia specjalistyczne oraz zapewnienie dostępu do materiałów i publikacji fachowych),
- promowanie rozwoju gospodarstw ekologicznych, wprowadzających metody produkcji przyjazne środowisku oraz posiadających certyfikat (edukacja),
- przeciwdziałanie erozji wodnej i wietrznej gleb na terenach szczególnie zagrożonych (edukacja),
- edukacja i szkolenia mające na celu zmianę sposobu użytkowania przez rolników gruntów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie dróg o dużym ruchu pojazdów.

8.7. Lasy.

Najpilniejszymi działaniami, które należy podjąć będą:

- w latach 2005-2008:
 - aktualizacja ewidencji gruntów rolnych możliwych do zalesienia,
 - ustalenie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (a przy opracowywaniu planu zagospodarowania przestrzennego gminy, także w planie) terenów do zalesień w latach 2005-2008,
 - kontynuowanie zalesień w poszczególnych sołectwach w ilościach przyjętych limitów,
 - inwentaryzacja lasów prywatnych;
- w perspektywie do 2015 roku:
 - restrukturyzacja terenów wiejskich poprzez zalesienie i zadrzewienie,
 - kontynuacja ochrony istniejących lasów, poprawa ich produktywności,
 - utrzymanie wielofunkcyjności lasów, poprawa ich funkcji wodochronnej, klimatotwórczej i glebochronnej,

- uwzględnienie pozytywnej roli lasów oraz zadrzewień i zakrzewień w planach zagospodarowania przestrzennego.

8.8. Hałas, wibracje i pola elektromagnetyczne.

Działania na:

- lata 2005-2008:
 - modernizacja dróg i układu sieci drogowej w celu zmniejszenia poziomu hałasu,
 - inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej - do końca 2006r.,
 - uczestniczenie (poprzez proponowanie monitorowanych obszarów) w okresowym monitorowaniu przez WIOŚ poziomu hałasu na wybranych obszarach gminy,
 - opracowanie lub aktualizacja planu zagospodarowania przestrzennego dla ważniejszych terenów z przekroczeniem poziomu hałasu - do końca 2007r.,
 - inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem tych pól - do końca 2006 r.,
 - wprowadzenie do planów miejscowych zapisów dotyczących istniejących i projektowanych obiektów promieniowania niejonizującego wraz ze wskazaniem stref II stopnia - do końca 2007r.;
- lata 2009-2012 i 2013-2015:
 - uczestniczenie w opracowywaniu mapy akustycznej dla powiatu - do 2009r.,
 - aktualizacja planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów z przekroczonym poziomem hałasu - 2012r.,
 - monitoring obszarów na których podjęto przedsięwzięcia ograniczające ujemny wpływ hałasu,
 - wykonanie pomiarów pól elektromagnetycznych na wybranych obszarach gminy,
 - analiza oddziaływania na środowisko występujących źródeł pól elektromagnetycznych i ich wpływ na zdrowie ludzi,
 - dalsza modernizacja i przebudowa dróg.

8.9. Poważne awarie przemysłowe.

Działania na lata:

- 2005-2015 to:
 - opracowanie systemu informowania społeczeństwa o wystąpieniu poważnych awarii,
 - koordynacja zagadnienia dotyczącego weryfikacji (na podstawie dotychczasowych zagadnień własnych, jak również doświadczeń sąsiednich regionów) i aktualizacji procedury postępowania w przypadku awarii drogowej (służby: Straż Pożarna, Policja, Pogotowie Ratunkowe, WIOŚ),
 - uwzględnienie w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy” oraz w „Miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy” ustaleń w zakresie poważnych awarii.

8.10. Edukacja ekologiczna.

Działania priorytetowe:

- w latach 2005-2008 to:
 - nawiązanie ściślejszej współpracy z Urzędem Marszałkowskim w zakresie programu „Edukacja ekologiczna w województwie świętokrzyskim” oraz konkursu „Na najbardziej ekologiczną gminę województwa świętokrzyskiego”,
 - począwszy od roku szkolnego 2005/2006 skoordynowanie na terenie gminy oraz całego powiatu, akcji „Międzynarodowego Dnia Ziemi” i „Sprzątania Świata”, pomiędzy szkołami szczebla podstawowego i gimnazjalnego (konkurs powiązany z nagrodami), jak również z organizacjami o charakterze społecznym (np.: LOP, ZHP) czy instytucjami (np.: UG, Starostwo Powiatowe, Nadleśnictwa, Koła Łowieckie),
 - promocja działań proekologicznych, poprzez stworzenie atrakcyjnego systemu zachęt i nagród finansowych dla podmiotów, instytucji, które podejmujących działania na rzecz poprawy stanu środowiska wdrażają przyjazne środowisku technologie, stosują odnawialne źródła energii,
 - organizowanie konkursów, wystaw, imprez aktywizujących społeczeństwo do troski o środowisko,
 - udział w konkursach organizowanych przez Starostwo Powiatowe,
 - podjęcie szerszych działań obejmujących edukację środowisk wiejskich, zwłaszcza w zakresie problematyki programów rolnośrodowiskowych,
 - działania w kierunku utworzenia gminnego centrum informacji i edukacji ekologicznej,
 - zapewnienie społeczeństwu powszechnego i stałego dostępu do informacji o środowisku oraz do tematów związanych z ochroną środowiska, a także prawnymi i ekonomicznymi jej aspektami (internet, prasa lokalna - np. Wieści Łopuszna);

- w latach 2009-2012 i 2013-2015 to:
 - stworzenie powszechnego dostępu do informacji dotyczących problematyki ochrony środowiska (publikacje, broszury, witryny internetowe, foldery),
 - wspieranie powstawania tzw. „zielonych miejsc pracy”, w szczególności w rolnictwie ekologicznym, eko- i agroturystyce, leśnictwie, ochronie przyrody, gospodarce wodnej, odnawialnych źródłach energii, odzysku odpadów,
 - wspieranie przedsięwzięć na rzecz rolnictwa ekologicznego, budowy zbiorników retencyjnych, odnawialnych źródeł energii, odzysku odpadów,
 - promowanie podmiotów gospodarczych posiadających certyfikaty ekologiczne, wspieranie działań zmierzających do osiągnięcia certyfikatów,
 - promowanie wszelkich przykładów osiągnięcia znacznych efektów ekologicznych (praca ciągła),
 - aktywizacja społeczeństwa do działań na rzecz ochrony przyrody,
 - propagowanie najlepszych dostępnych technik tzw. BAT,
 - konsultacje dla sfery biznesu z zakresu rozwiązywania problemów ekologicznych,
 - kontynuowanie szkoleń pracowników samorządowych, radnych, nauczycieli, sołtysów,
 - wprowadzanie programów edukacyjnych dla uczniów,
 - programy edukacyjne dla rolników, przedsiębiorców,
 - przeprowadzenie ankietowych badań opinii publicznej, pozwalających ocenić stan wiedzy i potrzeb ekologicznych społeczeństwa,
 - organizacja warsztatów, seminariów, konferencji z zakresu ekologii.
- Omówienie zagadnień z edukacji ekologicznej przedstawiono także w rozdziale 2.2.11.

9. Źródła finansowania „Programu...”.

9.1. Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW).

NFOŚiGW pozostaje nadal największą w Polsce instytucją finansującą przedsięwzięcia z dziedziny ochrony środowiska. Zakres działania Funduszu obejmuje finansowe wspieranie przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu ogólnokrajowym i ponadregionalnym.

Podstawowymi formami finansowania zadań proekologicznych przez NFOŚiGW są preferencyjne pożyczki i dotacje, ale uzupełniają je inne formy finansowania, np. dopłaty do preferencyjnych kredytów bankowych, uruchamianie ze swych środków linii kredytowych w bankach czy zaangażowanie kapitałowe w spółkach prawa handlowego. NFOŚiGW administruje również środkami zagranicznymi przeznaczonymi na ochronę środowiska w Polsce, pochodzącymi z pomocy zagranicznej.

Dotacje udzielane są przede wszystkim na: edukację ekologiczną, programy i przedsięwzięcia pilotażowe dotyczące wdrożenia postępu technicznego i nowych technologii, często mających eksperymentalny charakter, monitoring ochrony przyrody, zalesienie obszarów szczególnie chronionych lub wchodzących w skład leśnych kompleksów promocyjnych, ochronę przed powodzią, ekspertyzy, badania naukowe, likwidację nadzwyczajnych zagrożeń, unieszkodliwianie odpadów pochodzących z zastarzałych źródeł zanieczyszczeń (mogilniki), utylizację i zagospodarowanie wód zasolonych oraz profilaktykę dzieci z obszarów zagrożonych.

Środki, którymi dysponuje NFOŚiGW, pochodzą głównie z opłat za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian i administracyjnych kar pieniężnych. Przychodami Narodowego Funduszu są także wpływy z opłat produktowych oraz wpływy z opłat i kar pieniężnych ustalonych na podstawie przepisów - Prawo geologiczne i górnicze.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach (WFOŚiGW).

Rolą wojewódzkiego funduszu jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym, a podstawowym źródłem przychodów są wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i administracyjnych kar pieniężnych pochodzących z terenu województwa świętokrzyskiego. W województwie świętokrzyskim WFOŚiGW przygotowuje na wzór NFOŚiGW listę zadań priorytetowych, które mogą być dofinansowane z jego środków oraz zasady i kryteria, które będą obowiązywać przy wyborze zadań do realizacji.

Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (PFOŚiGW).

PFOŚiGW utworzony został w związku z reformą administracyjną państwa na początku 1999r. wraz z utworzeniem powiatowego szczebla administracji samorządowej. Fundusze te nie posiadają osobowości prawnej. Dochód powiatowego funduszu stanowi:

- 10 % wpływów z opłat za składowanie i magazynowanie odpadów i kar związanych z niezgodnym z przepisami prawa ich składowaniem lub magazynowaniem,
- 10 % wpływów z opłat za korzystanie ze środowiska, a także z wpływów z administracyjnych kar pieniężnych (poza opłatami i karami za usuwanie drzew i krzewów, które w całości stanowią przychód gminnego funduszu).

Dochody PFOŚiGW przekazywane są na rachunek starostwa, w budżecie powiatu mają charakter działu celowego.

Obecnie środki powiatowego funduszu (zgodnie z POŚ, art. 407) przeznacza się, w formie dotacji, na wspomaganie działalności w zakresie przewidzianym jak dla gminnego funduszu, a także na realizację przedsięwzięć związanych z ochroną powierzchni ziemi i inne zadania ustalone przez radę powiatu, służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska.

Priorytety ustalane są każdego roku. W roku 2003 PFOŚiGW przeznaczył 1 153 404,00 zł na dotacje dla gmin.

Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (GFOŚiGW).

Dochód gminnego funduszu stanowi:

- 100 % wpływów z opłat i kar za usuwanie z terenu gminy drzew i krzewów,
- 50 % wpływów z opłat za składowanie i magazynowanie oraz kar związanych z niezgodnymi przepisami ustawy o odpadach, ich składowaniem lub magazynowaniem,
- 20 % wpływów z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, a także wpływów z administracyjnych kar pieniężnych.

Gminny fundusz nie jest prawnie wydzielony ze struktury organizacyjnej gminy, podobnie jak PFOŚiGW nie ma osobowości prawnej i nie może udzielać pożyczek. Celem GFOŚiGW jest dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych na terenie własnej gminy. Zasady przyznawania środków ustalane są indywidualnie w gminie.

Fundusz Leśny.

Fundusz leśny tworzy się w Lasach Państwowych w oparciu o ustawę z dn. 28 września 1991r. o lasach, a dysponuje nim Dyrektor Generalny. Dochodami funduszu są:

- a) odpis podstawowy obciążający koszty nadleśnictw,
- b) należności, opłaty, kary związane z wyłączeniem z produkcji gruntów leśnych,
- c) należności wynikające z odszkodowań:
 - cywilnoprawne za szkody powstałe w wyniku działania gazów, pyłów przemysłowych,
 - z tytułu przedwczesnego wyrębu drzewostanu,
 - szkody powstałe w wyniku pożarów, prac górniczych i geologicznych,
 - dotacje budżetowe, dochody z udziału jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych w spółkach.

Środki Funduszu Leśnego przeznaczone są na dofinansowanie nadleśnictw posiadających niekorzystne warunki przyrodnicze i ekonomiczne. Mogą być także wydatkowane na działalność Lasów Państwowych taką jak: hodowla i ochrona lasów, badania i tworzenie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia gospodarki leśnej oraz na zalesianie gruntów nie stanowiących własności Skarbu Państwa.

9.2. Ekofundusz.

Geneza Ekofunduszu sięga 1991r., kiedy to Klub Paryski, zrzeszający państwa będące wierzycielami Polski, podjął decyzję o redukcji polskiego długu o 50 % pod warunkiem spłaty pozostałej części do roku 2010. Zaproponował też dalszą, 10 % redukcję długu pod warunkiem przeznaczenia go na uzgodniony cel. Z kolei Rząd Polski zaproponował, aby te dodatkowe 10 % długu można było przeznaczyć na wsparcie przedsięwzięć w ochronie środowiska.

Zgodnie ze statutem środki Ekofunduszu mogą być wykorzystane przede wszystkim w czterech sektorach uznanych za priorytetowe. Są nimi:

- zmniejszenie emisji gazów powodujących zmiany klimatu Ziemi (tzw. gazów cieplarnianych),
- ograniczenie transgranicznego transportu dwutlenku siarki i tlenków azotu z terytorium Polski,
- zmniejszenie zanieczyszczenia Morza Bałtyckiego,
- zachowanie bioróżnorodności polskiej przyrody.

Od 1998r. jednym z priorytetów w działaniach Ekofunduszu stała się też gospodarka odpadami. Fundacja wspiera najbardziej efektywne i nowatorskie przedsięwzięcia związane z utylizacją i unieszkodliwianiem odpadów oraz rekultywacją terenów skażonych.

Ekofundusz udziela wsparcia finansowego jedynie w formie bezzwrotnej dotacji. Z reguły wynosi ona 10-30 % kosztów projektu. W wyjątkowych przypadkach, gdy inwestorem jest instytucja budżetowa lub organ

samorządowy dotacja ta może sięgać 50 %, a w ochronie przyrody, gdy partnerem Ekofunduszu jest społeczna organizacja pozarządowa - nawet 80 %.

9.3. Fundusz Rozwoju Inwestycji Komunalnych.

1 stycznia 2004r. weszła w życie ustawa tworząca przy BGK Fundusz Rozwoju Inwestycji Komunalnych (Przeгляд Komunalny nr 9/2003). Preferencyjne kredyty udzielane z funduszu mają na celu umożliwienie gminom i ich związkom finansowanie kosztów przygotowania projektów inwestycji komunalnych, przewidzianych do współfinansowania z funduszy Unii Europejskiej. Przy opiniowaniu wniosku BGK będzie uwzględniał kryteria przyjęte w ramach programów operacyjnych, finansowanych ze środków Unii Europejskiej. Przyjęto, że wysokość pożyczek może wynieść 80 % zaplanowanych kosztów netto inwestycji, nie więcej jednak niż 500 tys. zł. na jeden projekt.

9.4. Programy pomocowe Unii Europejskiej.

Finansowe wsparcie Unii Europejskiej ułatwia przyjęcie wspólnotowego dorobku prawnego w kluczowych sektorach, w tym także w sektorze ochrony środowiska. W latach 2000-2006 Polska korzysta ze środków pomocowych pochodzących z funduszy przedakcesyjnych tj. ISPA, PHARE i SAPARD.

Po wstąpieniu do Unii Europejskiej tj. po 1 maja 2004r. zyskała dostęp do znacznie większych funduszy strukturalnych Unii i Funduszu Kohezji, przeznaczonych na wsparcie rozwoju transportu i ochrony środowiska. Będą one niewątpliwie nadal pełnić rolę silnego instrumentu pomocowego, zapewniającego kierowanie dużych środków finansowych, m.in. na ochronę środowiska i zadania realizowane w tym zakresie, szczególnie przez samorządy.

9.4.1. Fundusze przedakcesyjne.

Program ISPA. Środki tego programu były przeznaczone na przedsięwzięcia dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej w państwach Funduszu. Polska wchodzi w skład jednej z dwóch konstytuent GEF, obejmujących kraje znajdujące się w procesie transformacji.

Zakres działania programu GEF w Polsce był ściśle podporządkowany założeniom strategii operacyjnej Funduszu i mieści się w ramach głównych obszarów tematycznych oraz kierunków działań priorytetowych, tj. ochrony różnorodności biologicznej, przeciwdziałania zmianom klimatu, ochrony wód międzynarodowych i problemu ubożenia warstwy ozonowej, a także przeciwdziałaniu degradacji powierzchni ziemi, w zakresie związanym z ww. dziedzinami. Funkcje Politycznego Koordynatora działalności GEF w Polsce pełni w ramach struktury rządowej Ministerstwo Spraw Zagranicznych.

Program PHARE powstał na mocy decyzji Rady Europejskiej z dnia 23.12.1998r. Jako cel programu wskazano pomoc finansową reformującym się państwom Europy Środkowej i Wschodniej w przystosowaniu systemów gospodarczo-politycznych do zdecentralizowanej gospodarki rynkowej i demokratycznego państwa oraz w ich integracji z gospodarkami i społeczeństwami Europy Zachodniej i reszty świata. Program PHARE przechodził w latach 90. stopniowe przemiany wynikające z jego dostosowania do poziomu zaawansowania reform w krajach - beneficjentach oraz perspektyw przyszłego członkostwa Unii Europejskiej. Zmodyfikowana strategia przedakcesyjna uczyniła program PHARE narzędziem pomocy w przygotowaniu do członkostwa, a w szczególności w przyswajaniu dorobku prawnego Unii Europejskiej oraz wsparciu inwestycji zmierzających do spełnienia wymogów członkostwa. Pogłębienie tej zmiany nastąpiło w 1999r., po wprowadzeniu zasad PHARE 2000-2006. Zmodyfikowane cele i zasady realizacji programu PHARE, wprowadzone w 1998r. nazywane są Nową Orientacją PHARE. Na lata 2000-2002 Komisja Europejska zaproponowała wstępną alokację dla Polski na poziomie średniorocznym 398 mln €, przy czym ok. 79 % tych środków będzie przeznaczonych na wsparcie inwestycji.

Program SAPARD, jest programem pomocy Unii Europejskiej dla rolnictwa i obszarów wiejskich dla państw Europy Środkowej i Wschodniej ubiegających się o członkostwo w Unii. Głównym zadaniem programu pomocy przedakcesyjnej SAPARD jest wspieranie rozwoju rolnictwa i zrównoważonego rozwoju wsi. Działania i projekty współfinansowane przez UE mają pomóc w rozwiązywaniu problemów związanych z dostosowaniem tego sektora do jej wymogów oraz przyspieszyć proces wprowadzenia dorobku prawnego Wspólnot Europejskich w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej i instrumentów polityki związanych z obszarami wiejskimi. Jednym z działań, które otrzymują wsparcie z tego programu jest „rozwój i poprawa infrastruktury obszarów wiejskich”. W ramach tego działania pomoc będzie przyznawana na zaopatrzenie w wodę wraz z uzdatnianiem, poprawę warunków sanitarnych wsi poprzez budowę systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków, zwiększenie ilości gospodarstw wiejskich objętych systemem zagospodarowania odpadów. Obecnie

do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oddział w Kielcach (jednostka odpowiedzialna za program SAPARD) wpłynęło 21 zadań na łączną kwotę 16 626 976,74 zł.

9.4.2. Fundusze po akcesji.

Fundusze strukturalne. Istnieją 4 fundusze strukturalne Unii Europejskiej:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF),
- Europejski Fundusz Socjalny (ESF),
- Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnych (EAGGF) sekcja „Orientacji”,
- Instrument Finansowy Wspierania Rybołówstwa (FIGF).

Inicjatywy w dziedzinie ochrony środowiska będą miały możliwość otrzymania dofinansowania głównie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (ERDF) powstał w 1975r. jako reakcja na coraz głębsze rozbieżności w rozwoju regionów (spowodowane kryzysem gospodarczym i przystąpieniem do UE Wielkiej Brytanii i Irlandii). Jego głównym zadaniem jest niwelowanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionalnego krajów należących do UE.

Pomoc w ramach tego funduszu obejmuje inicjatywy w następujących dziedzinach:

- inwestycje produkcyjne umożliwiające tworzenie lub utrzymanie stałych miejsc pracy,
- inwestycje w infrastrukturę, z uwzględnieniem tworzenia sieci transeuropejskich dla regionów objętych celem nr 1 polityki strukturalnej UE,
- inwestycje w edukację i opiekę zdrowotną w regionach objętych celem nr 1 polityki strukturalnej UE,
- rozwój potencjału lokalnego: małych i średnich przedsiębiorstw,
- działalność badawczo-rozwojową,
- inwestycje związane z ochroną środowiska.

Priorytety środowiskowe współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą realizowane w ramach dwóch programów operacyjnych przygotowanych przez rząd Polski na podstawie Narodowego Planu Rozwoju 2004-2006.

9.5. Banki.

Coraz więcej banków wykazuje zainteresowanie inwestycjami w zakresie ochrony środowiska. Dzięki współpracy z funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej rozszerzają one swoją ofertę o kredyty preferencyjne przeznaczone na przedsięwzięcia proekologiczne oraz nawiązują współpracę z podmiotami angażującymi swoje środki finansowe w ochronę środowiska (fundacje, międzynarodowe instytucje finansowe). Kredyty preferencyjne pochodzą ze środków finansowych gromadzonych przez banki, zaś fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej udzielają dopłat do wysokości oprocentowania. W ten sposób ulega obniżeniu koszt kredytu dla podejmującego inwestycje proekologiczne. Banki uruchamiają też linie kredytowe w całości ze środków funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej i innych instytucji.

Szczególną rolę na rynku kredytów na inwestycje proekologiczne odgrywa Bank Ochrony Środowiska. Oferuje on najwięcej środków finansowych w formie preferencyjnych kredytów i dysponuje zróżnicowaną ofertą dla prywatnych i samorządowych inwestorów, a także osób fizycznych.

9.6. Kalkulacja kosztów wdrożenia „Programu..”.

9.6.1. Zadania realizowane w ramach „Programu ochrony środowiska dla powiatu kieleckiego”.

Tabela nr 13. Zadania dla gminy Łopuszno.

Zadania, przedsięwzięcia inwestycyjne	Jednostka odpowiedzialna (jedn. współpracujące)	Termin realizacji	Szacunkowe nakłady
Gospodarka odpadami na terenie gmin powiatu kieleckiego poprzez wprowadzenie jednolitego systemu selektywnej zbiórki i odzysku surowców wtórnych	Zadanie koordynowane - spółka prawa handlowego utworzona do realizacji zadania	2002-2005r.	Koszt ogólny 800 000 zł. Sposób finansowania: - 30 % środki własne gminy - 20 % środki Wojewódzkiego i Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gosp. Wodnej - 50 % środki przedakcesyjne funduszy unijnych
Zwiększenie retencji wód - program małej retencji woj. świętokrzyskiego: - zbiornik Wierna Rzeka, Jasień i Dobrzeszów	Zadanie koordynowane - SZMiUW oraz gmin, na terenie, których realizowane będą zbiorniki małej retencji	2002-2015r. i po 2015r.	Dla każdego zbiornika koszty należy indywidualnie określać. Szacunkowo koszt gromadzenia 1 m ³ wody wynosi 21 zł (bez kosztów wykupu terenu i dokumentacji). Sposób finansowania: Święt. Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, środki funduszy unijnych

Wdrożenie programu Natura 2000	Zadanie koordynowane	2004-2006r.	Zarząd Nadpilicznych Parków Krajobrazowych, Zarząd Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych, Wojewódzki Konservator Przyrody
Projekt zwiększenia lesistości powiatu kieleckiego	- właściciele gruntów (osoby fizyczne i prawne); - urzędy gmin (w zakresie gminnych programów zwiększenia lesistości oraz wyznaczenia gruntów pod zalesienie w planach zagosp. przestrz.); - Starosta kielecki w zakresie ustawy z dn. 28 września 1991r. o lasach (jednolity tekst: Dz. U. z 2000r., Nr 56, poz. 679 ze zmianami);	do 2020r.	Ogólny koszt zalesienia ok. 108 mln zł z tego: - ok. 81 mln zł - udział własny właścicieli gruntów, - ok. 27 mln zł - dotacja na zakup sadzonek, pochodząca głównie ze środków finansowych WFOŚiGW w Kielcach, Funduszu Leśnego, budżetu starosty kieleckiego oraz środków finansowych Biura Powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Projekt zwiększenia lesistości powiatu kieleckiego	- Lasy Państwowe (w zakresie zalesień środkami pochodzącymi z Funduszu Leśnego oraz jako jednostka doradcza); - Biuro Powiatowe Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie ustawy z dn. 28 listopada 2003r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z sekcji gwarancji europejskiego funduszu orientacji i gwarancji rolnej (Dz. U. Nr 229, poz. 2273)	do 2020r.	Ogólny koszt zalesienia ok. 108 mln zł z tego: - ok. 81 mln zł - udział własny właścicieli gruntów, - ok. 27 mln zł - dotacja na zakup sadzonek, pochodząca głównie ze środków finansowych WFOŚiGW w Kielcach, Funduszu Leśnego, budżetu starosty kieleckiego oraz środków finansowych Biura Powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

9.6.2. Zadania realizowane w ramach „Programu ochrony środowiska dla gminy Łopuszno”.

Tabela nr 14. Lista przedsięwzięć priorytetowych do realizacji na terenie gminy Łopuszno.

L.p.	Opis przedsięwzięcia	Szacunkowe koszty [zł]	Źródła finansowania	Termin realizacji	Rodzaj przedsięwzięcia, uwagi
Walory przyrodnicze i kulturowe (2005-2008)					
1.	Utrzymanie terenów zieleni		budżet gminy	2005-2008	zadanie własne
2.	Bieżące utrzymanie miejsc pamięci narodowej		budżet gminy, Wojewoda Świętokrzyski	2005-2008	zadanie koordynowane
3.	Remont zabytków kultury - np. internat LO		-	2005-2008	zadanie koordynowane
4.	Rozbudowa Zespołu Szkół w Gnieździskach	285 368,00 190 245,00 1 426 842,00	budżet gminy, b. państwa, środki UE	2005-2006	zadanie koordynowane
5.	Budowa szkoły w Snochowicach		budżet gminy, MENiS, środki UE	2005-2008	zadanie koordynowane
6.	Realizacja planu rozwoju wsi Lasocin w ramach programu „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”	89 909,00 359 634,00	budżet gminy, środki UE	2005-2008 (koniec w 2014r.)	zadanie koordynowane
7.	Wybudowanie parkingu koło cmentarza w Łopusznie		budżet gminy, środki UE	2005-2008	zadanie własne
8.	Współdziałal przy tworzeniu obiektów sieci Natura 2000	koszty w ramach działalności UG	ŚUW, ZNPK, budżet gminy	2005-2006	zadanie koordynowane
9.	Współuczestniczenie w ochronie środowiska przyrodniczego: PPK, POChK, K-ŁOChK, rezerwat przyrody, pomniki przyrody		ZNPK, ZNiSPK, budżet gminy	2005-2008	zadanie koordynowane
10.	Współdziałal w promocji walorów krajobrazowych PPK, POChK, K-ŁOChk	koszty w ramach działalności UG	ZNPK, ZNiSPK, ŚUW, budżet gminy	2005-2008	zadanie koordynowane
11.	Działania administracyjne prowadzące do ochrony obiektów dziedzictwa kulturowego i ochrona obiektów archeologicznych wpisanych oraz istniejących zadrzewień i zakrzewień	koszty częściowo w ramach działalności UG	budżet gminy, b. powiatu, b. województwa	2005-2008	zadanie koordynowane

12.	Aktualizacja opracowania ekofizjograficznego gminy, jako podstawy do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy a w dalszym etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy		budżet gminy	2005-2006	zadanie własne
Turystyka (2005-2008)					
1.	Rozbudowa zaplecza socjalno-światlicowego z kuchnią i pokojami hotelowymi GOS-W w Łopusznie	215 109,00 143 405,00 1 075 541,00	budżet gminy, b. państwa, środki UE	2005-2006	zadanie własne
2.	Ścieżka rowerowa				
3.	Stworzenie gminnego programu rekreacji i wypoczynku oraz opracowanie i realizacja programu rozwoju agroturystyki	9 000,00/rok (netto)	budżet gminy	2005-2008	zadanie własne
4.	Promocja i marketing gminy oraz usług turystycznych na jej terenie	8 000,00/rok (netto)	budżet gminy	2005-2008	zadanie własne
5.	Współtworzenie, wspóltrzymywanie szlaków turystycznych, ścieżek dydaktycznych oraz tras rowerowych		budżet gminy, budżet Urz. Marszałk., PTTK	2005-2008	zadanie koordynowane
Surowce mineralne (2005-2008)					
1.	Likwidacja nielegalnego wydobycia kopalin		właściciele terenów	2005-2008	działania łącznie z powiatem
2.	Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i hałd		właściciele terenów	2005-2008	j.w.
3.	Zaniechanie na obszarach udokumentowanych złóż lokalizacji inwestycji niezwiązanych z działalnością górniczą (uwzględnienie tych terenów w gminnych studiach uwarunkowań i planach zagospod. przestrzennego).	koszty w ramach działalności UG	budżet gminy	2005-2008	j.w.
Gospodarka wodno-ściekowa (2005-2008)					
1.	Budowa sieci wodociągowej w m. Dobrzeszów-Podgórze, Nowek, Podewsie	604 109,00 402 736,00 3 020 532,00	budżet gminy, b. państwa, środki UE	2005-2006	zadanie koordynowane
2.	Budowa sieci wodociągowej: Sarbice Pierwsze, Sarbice Drugie, Przegrody, Krężolek	67 730,00 45 150,00 338 632,00	budżet gminy, b. państwa, środki UE	2005-2007	zadanie koordynowane
3.	Budowa Stacji Uzdatniania Wody w Wielebnowie	250 000,00	budżet gminy, środki UE	2005	zadanie koordynowane
4.	Budowa oczyszczalni ścieków w Eustachowie (m. Eustachów, Łopuszno, Wielebnów); - budowa kanalizacji etap I (9,4 km) - budowa kanalizacji etap II (10,0 km)	5 000 000,00 (wart. szacunk.)	budżet gminy, b. państwa, środki UE	2005-2006 2007-2008	zadanie koordynowane; termin realizacji (budowy)
5.	Budowa oczyszczalni ścieków w Gnieździskach - budowa kanalizacji etap I (8,0 km) - m. Gnieździska, Ruda Zajązkowska - budowa kanalizacji etap II (5,0 km) - m. Fanisławice, Fanisławiczki	5 000 000,00 (wart. szacunk.)	budżet gminy, b. państwa, środki UE	2005-2006 2006-2008	oczyszczalni powinien wyprzedzić termin realizacji (budowy) sieci kanalizacyjnej
6.	Budowa zbiornika retencyjno-rekreacyjnego „Wierna Rzeka”		SZMiUW	2005-2008	zadanie koordynowane
7.	Analiza konieczności budowy wałów przeciwpowodziowych wzdłuż terenów zagrożonych powodzią		budżet gminy, b. państwa, środki UE	2005-2008	zadanie koordynowane
8.	Kontrola i likwidacja nielegalnych zrzutów ścieków	kontrola ok. 9 000,00/rok	budżet gminy - kontrola, osoby prywatne - koszty likwidacji	2005-2008	zadanie własne
9.	Działania administracyjne prowadzące do ochrony wód podziemnych, powierzchniowych, obszarów źródłiskowych	koszty częściowo w ramach działalności UG	budżet gminy, b. powiatu	2005-2008	zadanie koordynowane
Powietrze atmosferyczne (2005-2008)					
1.	Realizacja „Programu gazyfikacji gminy” (27 sołectw)		budżet gminy, środki UE	2005-2008	zadanie koordynowane
2.	Przebudowa kotłowni opalanych węglem na paliwo ekologiczne (olej, gaz), lub instalowanie kotłów niskoemisyjnych, w tym także u osób prywatnych		budżet gminy, WFOŚiGW, środki własne inwestorów	2005-2008	zadanie koordynowane
3.	Propagowanie termorenowacji i termoizolacji budynków		budżet gminy - koszty propagowania, środki własne inwestorów - koszty	2005-2008	zadanie koordynowane

			modernizacji		
4.	Propagowanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	ok. 4 000/rok b. gminy	budżet gminy, b. powiatu	2005-2008	zadanie koordynowane
5.	Współpracy z administracją wojewódzką i powiatową w zakresie kontroli i inwentaryzacji jednostek gospodarczych (z terenu gminy) wprowadzających substancje do powietrza		budżet gminy, b. powiatu, b. województwa	2005-2008	zadanie koordynowane
Ochrona gleb i powierzchni ziemi (2005-2008)					
1.	Egzekwowanie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych, w zakresie wyłączenia tych gruntów z produkcji	koszty w ramach działalności UG	budżet gminy	2005-2008	zadanie własne; przy czym wyłączenie gruntów rolnych z produkcji następuje na podstawie decyzji Starosty, a gruntów leśnych Dy-rektora RDLP
2.	Podjęcie starań o włączenie wybranych gruntów z obszaru gminy do badań WIOŚ i SC-R w zakresie jakości gleb		budżet państwa	2005-2008	badania w ramach statutowej działalności WIOŚ i SC-R - koszty budżetowe
Lasy (2005-2008)					
1.	Aktualizacja ewidencji gruntów rolnych możliwych do zalesienia	koszty w ramach działalności UG	budżet gminy	2005-2006	zadanie własne
2.	Ustalenie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (a przy opracowywaniu planu zagospodarowania przestrzennego gminy, także w planie) terenów do zalesień do 2008r.		budżet gminy	2005-2006	zadanie własne
3.	Kontynuowanie zalesień w poszczególnych sołectwach w ilościach przyjętych limitów		dopłaty - Starostwo Powiatowe, ARiMR, środki UE	2005-2008	zadanie koordynowane
4.	Współpraca przy inwentaryzacji lasów prywatnych	b.d.	b. powiatu, b. gminy	2005-2008	zadanie koordynowane
Hałas, wibracje i pola elektromagnetyczne (2005-2008)					
1.	Remont i przebudowa drogi gminnej, Łopuszno, ul. Leśna (1,8 km)	118 081,77 78 721,18 590 408,86 (koszty netto)	budżet gminy, b. państwa, środki UE	2005-2006	zadanie koordynowane
2.	Remont i przebudowa drogi gminnej Ruda Zajązkowska (1,2 km)	75 488,50 50 325,67 377 442,50 (koszty netto)	budżet gminy, b. państwa, środki UE	2005	zadanie koordynowane
3.	Remont i przebudowa drogi gminnej w m. Piotrowiec (2,9 km)	140 866,00 93 911,00 704 333,00 (koszty netto)	budżet gminy, b. państwa, środki UE	2005-2006	zadanie koordynowane
4.	Remont i przebudowa drogi gminnej Snochowice - Dobreszów - Nowek (4,4 km)	353 193,00 235 462,00 1 765 964,00 (koszty netto)	budżet gminy, b. państwa, środki UE	2005-2006	zadanie koordynowane
5.	Remont i przebudowa drogi gminnej Eustachów - Orczów - Okrajek -Snochowice (2,4 km)	156 931,58 104 621,06 784 657,93 (koszty netto)	budżet gminy, b. państwa, środki UE	2007-2008	zadanie koordynowane
6.	Remont i przebudowa drogi gminnej w m. Czartoszowy (1,3 km)	83 299,21 55 532,80 416 496,03 (koszty netto)	budżet gminy, b. państwa, środki UE	2006-2007	zadanie koordynowane
7.	Remont i przebudowa drogi gminnej Czalczyn - Józefina (3,4 km)	211 772,00 141 180,00 1 058 856,00	budżet gminy, b. państwa, środki UE	2005-2006	zadanie koordynowane
8.	Budowa chodnika wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 768 na odcinku Łopuszno - Wielebnów (1,5 km)	700 000,00 (wart. szacunkowa)	budżet gminy	2005-2006	zadanie koordynowane
9.	Remont drogi gminnej nr 001590T - Rudniki - Krężolek - Sarbice Pierwsze (4,2 km)	288 009,00 192 006,00 1 440 048,00	budżet gminy, b. państwa, środki UE	2005-2006	zadanie własne
10.	Inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej	ok. 6 000,00 (netto)	b. powiatu, budżet gminy	2005-2006	zadanie własne

		b. gminy			
11.	Inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem tych pól	ok. 6 000,00 (netto) b. gminy	budżet gminy	2005-2006	zadanie własne
12.	Opracowanie lub aktualizacja planu zagospodarowania przestrzennego dla ważniejszych terenów z przekroczeniem poziomu hałasu		budżet gminy	2006-2007	zadanie własne
13.	Wprowadzenie do planów miejscowych zapisów dotyczących istniejących i projektowanych obiektów promieniowania niejonizującego wraz ze wskazaniem stref II stopnia		budżet gminy	2006-2007	zadanie własne
14.	Uczestniczenie - poprzez proponowanie monitorowanych obszarów - w okresowym monitorowaniu przez WIOŚ poziomu hałasu na wybranych obszarach gminy		budżet państwa	2005-2008	badania w ramach statutowej działalności WIOŚ - koszty budżetowe
Poważne awarie przemysłowe (2005-2008)					
1.	Opracowanie systemu informowania społeczeństwa o wystąpieniu poważnych awarii	koszty w ramach działalności UG	budżet gminy, b. powiatu	2005-2006	zadanie koordynowane
2.	Koordinacja zagadnienia dotyczącego weryfikacji i aktualizacji procedury postępowania w przypadku awarii drogowej (służby: Straż Pożarna, Policja, Pogotowie Ratunkowe, WIOŚ)		budżet gminy, b. powiatu	2005-2008	zadanie koordynowane
3.	Uwzględnienie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustaleń w zakresie poważnych awarii		budżet gminy	2005-2006	zadanie własne
Edukacja ekologiczna (2005-2008)					
1.	Nawiązanie ściślejszej współpracy z Urzędem Marszałkowskim w zakresie programu „Edukacja ekologiczna w województwie świętokrzyskim” oraz konkursu „Na najbardziej ekologiczną gminę województwa świętokrzyskiego”, Skoordinowanie na terenie gminy, akcji „Międzynarodowego Dnia Ziemi” i „Sprzątania Świata”, pomiędzy szkołami szczebla podstawowego, gimnazjalnego i ponadpodstawowego (konkurs powiązany z nagrodami), jak również z organizacjami o charakterze społecznym czy instytucjami		budżet gminy, b. powiatu, b. województwa	2005-2008	zadanie koordynowane
2.	Szkolenia w zakresie: gospodarowania metodami ekologicznymi, w tym przybliżanie programu rolnośrodowiskowego, kodeksu dobrej praktyki rolniczej, zagadnień agroturystyki, ekologii, kształtowania postaw proekologicznych, gospodarki odpadami, ochrony wód, ochrony przyrody	9,00 x ilość osób biorących udział w szkoleniu x ilość godzin	PFOŚiGW, budżet gminy, WODR, ZPNK, ZSiNPK	2005-2008	zadanie koordynowane
3.	Organizacja imprez pogłębiających świadomość ekologiczną społeczeństwa obejmujących dzieci, młodzież i starszych	j.w.	budżet gminy	2005-2008	zadanie własne
4.	Zapewnienie społeczeństwu powszechnego i stałego dostępu do informacji o środowisku oraz do tematów związanych z ochroną środowiska, a także prawnymi i ekonomicznymi jej aspektami (internet, prasa lokalna - np. Wieści Łopuszna)	ok. 10 000,00 - 15 000,00 /rok	budżet gminy	2005-2008	zadanie własne
5.	Działania w kierunku utworzenia gminnego centrum informacji i edukacji ekologicznej		budżet gminy	2007-2008	zadanie własne

Uwaga: przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami zawarte są w „Planie gospodarki odpadami dla gminy Łopuszno” i przyjęte przez Radę Gminy uchwałą nr XVII/88/2004 z dn. 29 września 2004r.

L.p.	Opis przedsięwzięcia	Szacunkowe koszty [zł]	Źródła finansowania	Termin realizacji	Rodzaj przedsięwzięcia, uwagi
Walory przyrodnicze i kulturowe (2009-2012), (2013-2015)					
1.	Utrzymanie terenów zieleni		budżet gminy	2009-2012	zadanie własne
2.	Bieżące utrzymanie miejsc pamięci narodowej		budżet gminy, wojewoda świętokrzyski	2009-2012	zadanie koordynowane
3.	Kontynuacja realizacji planu rozwoju wsi Lasocin w ramach programu „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”	67 432,00 44 954,00 337 157,00 (koszty netto)	budżet gminy, b. państwa, środki UE	kontynuacja prac z lat 2004-2008, koniec w 2014r.	zadanie koordynowane
4.	Współuczestniczenie w ochronie środowiska przyrodniczego: PPK, POChK, K-ŁOChK, rezerwat przyrody, pomniki przyrody		ZNPK, ZNiŚPK, budżet gminy	2009-2012	zadanie koordynowane
5.	Współudział w promocji walorów krajobrazowych PPK, POChK, K-ŁOChk	koszty w ramach działalności UG	ZNPK, ZNiŚPK, ŚUW, budżet gminy	2009-2012	zadanie koordynowane
6.	Działania administracyjne prowadzące do ochrony obiektów dziedzictwa kulturowego i ochrona obiektów archeologicznych wpisanych oraz istniejących zadrzewień i zakrzewień	koszty częściowo w ramach działalności UG	budżet gminy, b. powiatu, b. województwa	2009-2012	zadanie koordynowane
7.	Działania administracyjne w zakresie kontroli respektowania przez użytkowników środowiska zasad ekorozwojowych, zwłaszcza na terenach cennych przyrodniczo i krajobrazowo		b. powiatu, budżet gminy, b. województwa	2009-2012	zadanie koordynowane
8.	Wdrażanie programów rolnośrodowiskowych		b. powiatu, budżet gminy	2009-1012	zadanie koordynowane
9.	Ochrona i wprowadzenie nowych zadrzewień i zakrzewień na wybranych obszarach gminy		b. powiatu, budżet gminy	2009-2012	zadanie własne
Turystyka (2009-2012)					
1.	Promocja i marketing gminy oraz usług turystycznych na jej terenie	8 000,00/rok (netto)	budżet gminy	2009-2012	zadanie własne
2.	Współtworzenie, współutrzymywanie szlaków turystycznych, ścieżek dydaktycznych oraz tras rowerowych i innych obiektów turystycznych		budżet gminy, budżet Urz. Marszałk., PTTK	2009-2012	zadanie koordynowane
Surowce mineralne (2009-2012)					
1.	Likwidacja nielegalnego wydobycia kopalin		właściciele terenów	2009-2012	działania łącznie z powiatem
2.	Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i hałd		właściciele terenów	2009-2012	j.w.
3.	Zaniechanie na obszarach udokumentowanych złóż lokalizacji inwestycji niezwiązanych z działalnością górnictwem (uwzględnienie tych terenów w gminnych studiach uwarunkowań i planach zagospod. przestrzennego).	koszty w ramach działalności UG	budżet gminy	2009-2012	j.w.
Gospodarka wodno-ściekowa (2009-2012), (2013-2015)					
1.	Budowa kanalizacji etap II - m. Fanisławice, Fanisławiczki	wartość szacunkowa podana na lata 2005-2008	budżet gminy b. państwa środki UE	2009	zadanie koordynowane
2.	Kontynuacja budowy zbiornika retencyjno-rekreacyjnego „Wierna Rzeka”		SZMiUW	2009-2012 2013-2015	zadanie koordynowane
3.	Budowa wałów przeciwpowodziowych na wybranych odcinkach dolin		budżet gminy, b. państwa, środki UE	2009-2012 2013-2015	zadanie koordynowane
4.	Kontrola i likwidacja nielegalnych zrzutów ścieków	kontrola ok. 9 000,00/rok	budżet gminy - kontrola, osoby prywatne - koszty likwidacji	2009-2012	zadanie koordynowane
5.	Działania administracyjne prowadzące do ochrony wód podziemnych, powierzchniowych, obszarów źródłiskowych	koszty częściowo w ramach działalności UG	budżet gminy	2009-2012	zadanie własne
6.	Promocja i pomoc we wdrażaniu systemu indywidualnego oczyszczania ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie, wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych z uwagi na małą gęstość zaludnienia		budżet gminy, b. województwa, środki UE, środki osób indywidualnych	2009-2012	zadanie własne
Powietrze atmosferyczne (2009-2012)					
1.	Realizacja „Programu gazyfikacji gminy”		środki UE, b. gminy	2009-2012	zadanie koordynowane

2.	Przebudowa kotłowni opalanych węglem na paliwo ekologiczne (olej, gaz), lub instalowanie kotłów niskoemisyjnych, także u osób prywat.		budżet gminy, WFOŚiGW, środki własne inwestorów	2009-2012	zadanie koordynowane
3.	Propagowanie oraz termorenowacja i termoizolacja budynków		budżet gminy - koszty propagowania, środki własne inwestorów - koszty modernizacji	2009-2012	zadanie koordynowane
4.	Propagowanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych oraz nowoczesnych technik i technologii energooszczędnych	ok. 4 000/rok b. gminy	budżet gminy, b. powiatu	2009-2012	zadanie koordynowane
5.	Inwentaryzacja miejsc możliwych do lokalizacji elektrowni wodnych, wiatrowych i z innych źródeł odnawialnych (wniesienie do studium uwarunkowań lub planu zagospodarowania)		budżet gminy, b. województwa	2012	zadanie koordynowane
6.	Współpraca z administracją wojewódzką i powiatową w zakresie kontroli i inwentaryzacji jednostek gospodarczych (z terenu gminy) wprowadzających substancje do powietrza		budżet gminy, b. powiatu, b. województwa	2009-2012	zadanie koordynowane
Ochrona gleb i powierzchni ziemi (2009-2012)					
1.	Egzekwowanie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych, w zakresie wyłączenia tych gruntów z produkcji	koszty w ramach działalności UG	budżet gminy	2009-2012	zadanie własne; przy czym wyłączenie gruntów rolnych z produkcji na-stępuje na podstawie decyzji Starosty, a gruntów leśnych Dyrektora RDLP
2.	Podejmowanie starań o włączenie wybranych gruntów z obszaru gminy do badań WIOŚ i SC-R w zakresie jakości gleb		budżet państwa	2009-2012	badania w ramach statutowej działalności WIOŚ i SC-R - koszty bud- żetowe
Lasy (2009-2012)					
1.	Aktualizacja ewidencji gruntów rolnych możliwych do zalesienia	koszty w ramach działalności UG	budżet gminy	2009-2012	zadanie własne
2.	Uzupełnienie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub w planie zagospodarowania przestrzennego gminy terenów do zalesień w latach 2009-2012		budżet gminy	2009-2012	zadanie własne
3.	Kontynuowanie zalesień w sołectwach w ilościach przyjętych limitów		dopłaty - Starostwo Po- wiatowe, ARiMR, środki UE	2009-2012	zadanie koordynowane
4.	Współpraca przy inwentaryzacji lasów prywatnych		b. powiatu, b. gminy	2009-2012	zadanie koordynowane
Hałas, vibracje i pola elektromagnetyczne (2009-2012)					
1.	Remont i przebudowa dróg gminnych		budżet gminy, b. państwa, środki UE	2009-2012	zadanie koordynowane
2.	Inwentaryzacja źródeł uciążliwości akustycznej	ok. 6 000,00 (netto) b. gminy	b. powiatu, budżet gminy	2011	zadanie własne
3.	Inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem tych pól	ok. 6 000,00 (netto) b. gminy	budżet gminy, b. powiatu	2011	zadanie własne
4.	Uczestniczenie - poprzez proponowanie monitorowanych obszarów - w okresowym monitorowaniu przez WIOŚ poziomu hałasu na wybranych obszarach gminy		budżet państwa	2009-2012	badania w ramach statutowej działalności WIOŚ - koszty budżetowe
Poważne awarie przemysłowe (2009-2012)					
1.	Aktualizacja systemu informowania społeczeństwa o wystąpieniu poważnych awarii	koszty w ramach działalności UG	budżet gminy, b. powiatu	2010	zadanie własne

2.	Koordinacja zagadnienia dotyczącego weryfikacji i aktualizacji procedury postępowania w przypadku awarii drogowej (służby: Straż Pożarna, Policja, Pogotowie Ratunkowe, WIOŚ)		budżet gminy, b. powiatu	2009-2012	zadanie koordynowane
----	---	--	-----------------------------	-----------	----------------------

Edukacja ekologiczna (2009-2012)					
1.	Współpraca z Urzędem Marszałkowskim w zakresie programu „Edukacja ekologiczna w województwie świętokrzyskim” oraz konkursu „Na najbardziej ekologiczną gminę województwa świętokrzyskiego”, Prowadzenie w gminie skoordynowanej akcji „Międzynarodowego Dnia Ziemi” i „Sprzątania Świata”, pomiędzy szkołami szczebla podstawowego, gimnazjalnego i ponadpodstawowego (konkurs powiązany z nagrodami), jak również z organizacjami o charakterze społecznym czy instytucjami		budżet gminy, b. powiatu, b. województwa	2009-2012	zadanie koordynowane
2.	Szkolenia w zakresie: gospodarowania metodami ekologicznymi, w tym przybliżanie programu rolnośrodowiskowego, kodeksu dobrej praktyki rolniczej, zagadnień agroturystyki, ekologii, kształtowania postaw proekologicznych, gospodarki odpadami, ochrony wód, ochrony przyrody	9,00 x ilość osób biorących udział w szkoleniu x ilość godzin	PFOŚiGW, budżet gminy, WODR, ZNPK, ZSiNPK	2009-2012	zadanie koordynowane
3.	Organizacja imprez pogłębiających świadomość ekologiczną społeczeństwa obejmujących dzieci, młodzież i starszych	j.w.	budżet gminy	2009-2012	zadanie własne
4.	Zapewnienie społeczeństwu powszechnego i stałego dostępu do informacji o środowisku oraz do tematów związanych z ochroną środowiska, a także prawnymi i ekonomicznymi jej aspektami (internet, prasa lokalna - np. Wieści Łopuszna)	ok. 10 000,00 - 15 000,00 /rok	budżet gminy	2009-2012	zadanie własne
5.	Zabezpieczenie działalności gminnego centrum informacji i edukacji ekologicznej		budżet gminy	2009-2012	zadanie własne

Uwaga: przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami zawarte są w „Planie gospodarki odpadami dla gminy Łopuszno” i przyjęte przez Radę Gminy uchwałą nr XVII/88/2004 z dn. 29 września 2004r.

11. Monitoring realizacji „Programu...”.

We wdrażaniu „Programu..” niezwykle ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań z punktu widzenia wypełnienia założonych celów. Bezpośrednią odpowiedzialność za wdrażanie „Programu ...” ponosi Wójt i działający z jego upoważnienia kierownicy referatów oraz jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy.

Wójt będzie przedkładał Radzie Gminy, sprawozdanie z realizacji „Programu ...” co 2 lata - pierwszy raz do końca I kwartału 2007r. (wg stanu realizacji na 31.12.2006r.), a dalej do końca I kwartału 2009, 2011, 2013 roku, itd., według stanu realizacji na koniec roku poprzedniego. Będzie wówczas także możliwość zmian w zapisach, gdyż cele i zadania „Programu ...” mogą i będą ulegać zmianie wraz ze zmieniającą się sytuacją prawną, społeczną, gospodarczą czy stanem środowiska. Co cztery lata „Program ...” podlega obowiązkowemu uaktualnieniu.

„Program ... ” winien zostać rozpowszechniony wśród społeczeństwa gminy poprzez publikację na stronie internetowej gminy - pełna wersja, jak również w prasie lokalnej - wersja skrócona.

Jednym z elementów procesu wdrażania „Programu ...”, jest jego monitorowanie, polegające na ciągłej obserwacji i kontroli realizacji jego zadań. Monitoring taki powinny sprawować odpowiednie służby podległe Wójtowi. Ważny jest dobór odpowiednich wskaźników monitorujących postępy wdrażania „Programu ...”

Przykłady takich wskaźników przedstawiono poniżej.

Środowisko przyrodnicze i ochrona przyrody:

- liczba inwestycji proekologicznych na terenach cennych przyrodniczo,
- ilość kontroli przeprowadzonych w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie przyrody,
- ilość obiektów poddanych ochronie,
- powierzchnia gruntów zalesionych w poszczególnych latach,
- wskaźnik lesistości,
- powierzchnia zadrzewień i zakrzewień,

- stopień uszkodzenia lasów,
 - liczba pożarów i zniszczeń /uszkodzeń elementów środowiska,
 - liczba zmodernizowanych lub poddanych konserwacji obiektów melioracyjnych.
- Powietrze atmosferyczne:
- liczba zakładów, które wprowadziły technologie energooszczędne i niskoemisyjne, czy też stosujących zasady czystej produkcji,
 - liczba zakładów, które zastosowały urządzenia redukujące emisję,
 - liczba kotłowni ekologicznych i liczba zmodernizowanych kotłowni,
 - tempo zmniejszania się gospodarstw korzystających z palenisk węglowych,
 - liczba gospodarstw (mieszkańców) stosujących urządzenia lub systemy energooszczędne,
 - liczba obiektów, gospodarstw (mieszkańców) wykorzystujących energię słoneczną, energię ciepłą powstającą przy wykorzystaniu pomp ciepłych,
 - wskaźniki energochłonności w podstawowych branżach produkcji, usług i gospodarki komunalnej.
- Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa:
- jakość wody do picia,
 - jakość wód podziemnych i powierzchniowych,
 - procent zwodociągowania gminy,
 - długość sieci kanalizacyjnej, ilość gospodarstw przyłączonych do kanalizacji,
 - liczba źródeł punktowych odprowadzania ścieków,
 - liczba wydanych pozwoleń wodnoprawnych,
 - ilość wód podziemnych, dobrej jakości, zużyta w procesach produkcyjnych,
 - powierzchnia terenów chronionych przed zanieczyszczeniami antropogenicznymi,
 - jakość wody w kąpieliskach.
- Ochrona powierzchni ziemi i gleb:
- udział powierzchni terenów o glebach przydatnych do produkcji zdrowej żywności,
 - dostępność informacji o jakości gleb na terenie gminy i stopień znajomości tej kwestii wśród rolników,
 - powierzchnia terenów poddanych zabiegom agrotechnicznym i pracom rekultywacyjnym.
- Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne:
- liczba ludności poddana ponadnormatywnemu lub uciążliwemu oddziaływaniu hałasu,
 - tempo redukcji oddziaływania hałasu na mieszkańców,
 - ilość instalacji emitujących pola elektromagnetyczne o znaczących parametrach.
- Tereny przemysłowe:
- stopień wykorzystania terenów przemysłowych,
 - powierzchnia terenów przemysłowych poddanych procesom rekultywacyjnym.
- Poważne awarie przemysłowe i drogowe:
- liczba awarii o charakterze środowiskowym.
- Edukacja ekologiczna:
- liczba i nakład publikacji promujących walory przyrodnicze gminy oraz dotyczących ochrony środowiska,
 - długość szlaków turystycznych - pieszych, rowerowych. Ilość ścieżek dydaktycznych,
 - liczba zorganizowanych szkoleń i programów edukacyjnych i ich uczestników,
 - liczba szkół uczestniczących w konkursach związanych z ochroną środowiska,
 - liczba działań wspólnych z organizacjami ekologicznymi,
 - liczba osób korzystających z danych o środowisku i jego ochronie,
 - liczba bezrobotnych zatrudnionych przy pracach na rzecz środowiska,
 - stopień akceptacji społecznej z zakresu ochrony środowiska,
 - liczba rolników, którzy prowadzą gospodarstwo eko- i agroturystyczne lub inne o preferencjach ekologicznych,
 - liczba podmiotów legitymującymi się wyróżnieniami lub formalnymi standardami ekologicznymi,
 - liczba zakładów posiadających certyfikaty ISO 14000 lub równorzędne.
- Szczególnie ważnym dla oceny wdrażania „Programu ...” jest monitoring stanu środowiska prowadzony w ramach Regionalnego Monitoringu Środowiska, będącego systemem pozyskiwania, gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji.
- Odniesieniem dokonywanych porównań winien być stan środowiska na koniec 2003 i 2004 roku przedstawiony przez WIOŚ Kielce.

12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

W opracowaniu przedstawiono stan środowiska przyrodniczego i kulturowego na terenie gminy Łopuszno, dokonano jego oceny (porównanie z istniejącymi wymogami - przepisami) i na tej podstawie

zaprojektowano szereg działań niezbędnych do przeprowadzenia w gminie. Pewne kwestie w zakresie ochrony środowiska określają także: położenie gminy, zagadnienia związane z wodami powierzchniowymi i podziemnymi, budową geologiczną oraz klimatem.

Dane dotyczące gminy pochodzą z: Urzędu Gminy w Łopusznie, archiwalnych opracowań dotyczących terenu gminy, internetu. Część z tych informacji zweryfikowano w terenie.

Należy podkreślić, iż stan środowiska na omawianym obszarze jest zadowalający, choć można wskazać kilka dziedzin, w których wyraźnie widać opóźnienia. Należy tu wymienić:

- gospodarkę wodno-ściekową - wyraźnie widać konieczność budowy oczyszczalni ścieków w Eustachowie i Gnieździskach oraz szybszy rozwój sieci kanalizacyjnej,
- ochronę powietrza atmosferycznego - należy dążyć do obniżania wielkości emisji gazów i pyłów pochodzących z większych kotłowni, jak również palenisk domowych, poprzez promowanie paliw ekologicznych,
- gospodarkę odpadami - konieczność likwidacji „dzikich” składowisk odpadów komunalnych, uporządkowanie gospodarki odpadami na terenie gminy,
- uporządkowanie gospodarki surowcami mineralnymi, m. in. poprzez likwidację nielegalnych wyrobisk i eksploatacji,
- wzmoczenie rozwoju edukacji ekologicznej, która wprawdzie nie przekłada się natychmiast na stan środowiska, lecz jest działaniem perspektywicznym, którego wyniki będą widoczne w przyszłości.

W innych obszarach środowiska jego stan jest lepszy, co nie zwalnia jednak z obowiązku realizacji działań przewidzianych dla tych dziedzin.

W opracowaniu określono działania krótko-, średnio- i długoterminowe w przedziale na lata 2005-2008, 2009-2012 i 2013-2015. Do działań tych wpisano już te, które są w trakcie bieżącej realizacji oraz te, które są projektowane na lata następne.

Realizacja zaproponowanych działań wiąże się z koniecznością wydatkowania niekiedy znacznych środków finansowych. W związku z tym w jednym z rozdziałów przedstawiono przybliżony preliminarz środków niezbędnych dla realizacji tych działań. Preliminarz ten może być pomocny dla władz gminy przy konstruowaniu budżetu.

Należy podkreślić, iż w miarę upływu czasu pewnej korekcie (zmianie) będą ulegać działania, a wraz z nimi środki przewidziane do ich realizacji.

Realizacja „Programu ...” pozostaje w zakresie Rady Gminy oraz Wójta, który co 2 lata ma jej przedkładać sprawozdanie z realizacji przedmiotowego „Programu ...”.

12. Spis literatury i wykorzystanych materiałów.

1.	Augustyniak E. i inni, 2003r.	Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego. Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach.
2.	Biskupska B. i inni, 2003r.	Program ochrony środowiska i plan gospodarki odpadami dla powiatu kieleckiego. Konsorcjum „OBREM” Łódź i Hydrotechnika Sp. z o.o. Kielce
3.	Cywicki R., Cywicka K., 1979r.	Inwentaryzacja kopalin gminy Łopuszno (woj. kieleckie) i możliwości ich wykorzystania na potrzeby lokalne. ZPiDG w Kielcach.
4.	Cywicki R., Koziół R., 1998	Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Łopuszno.
5.	Czajka K. i zespół, 2003r.	Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego. IGSM i E PAN Kraków
6.	Gatlik J., Koziara T., 2003r.	Projekt prac geologicznych dla udokumentowania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych rejonu eksploatacji Zagnańsk-Strawczyn w tym GZWP nr 414 „Zagnańsk”. PG S.A. Kraków.
7.	Gumułka B., 2004r.	Program edukacji ekologicznej dla powiatu kieleckiego „Dla Ziemi, dla siebie”. Starostwo Powiatowe w Kielcach. (www.powiat.kielce.pl)
8.	Internet www.pupkielce.pl	Dane dotyczące bezrobocia w gminie Łopuszno.
9.	Internet www.kielce.pios.gov.pl	Ocena stanu czystości wód powierzchniowych województwa świętokrzyskiego w 2003r.
10.	Internet www.kielce.pios.gov.pl	Roczny raport z badań monitoringowych jakości zwykłych wód podziemnych w województwie świętokrzyskim w 2003r.
11.	Janecka J. i inni, 2003r.	Rocznik statystyczny województwa świętokrzyskiego - 2003. Urząd Statystyczny w Kielcach
12.	Janiszewska M. i inni, 2004r.	Stan środowiska w województwie świętokrzyskim w roku 2003r. WIOŚ w Kielcach, ŚUW, WŚiR.

13.	Janus Z. i inni, 2001r.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łopuszno. Diagnoza stanu istniejącego. Biuro Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego w Kielcach.
14.	Janus Z i inni, 2002r.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łopuszno. Kierunki rozwoju gminy. Biuro Planowania Przestrzennego Związku Międzygminnego w Kielcach.
15.	Kleczkowski A. S. (red.), 1990r.	Mapa obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony. Skala 1:500 000. IHiGI AGH, Kraków

16.	Kondracki J., 1998r.	Geografia regionalna Polski. PWN Warszawa
17.	Liro A. (red.), 1995r.	Koncepcja Krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska, Fundacja IUCN Poland Warszawa
18.	Liro A. (red.), 1998r.	Strategia wdrażania Krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska, Fundacja IUCN Poland Warszawa
19.	Ministerstwo Środowiska, 2002r.	Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym. MS Warszawa
20.	PIG Warszawa, 2003r.	Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce. Stan na 31.12.2001r. Wyd. PIG Warszawa
21.	Przegląd komunalny nr 9/2003	Nowe możliwości dla gmin (projekt ustawy o Funduszu Rozwoju Inwestycji Komunalnych.
22.	Przegląd komunalny nr 9/2003	Materiały dotyczące: Możliwości wykorzystania Funduszu Spójności i Funduszy strukturalnych w zakresie ochrony środowiska dla samorządów. Departament Integracji Europejskiej Ministerstwa Środowiska.
23.	Sidło P., Stachurski M., Wójtowicz B., 2000r.	Przyroda województwa świętokrzyskiego Wyd. ŚUW w Kielcach, WOSiR.
24.	Sokolińska Z., 2000r.	Analiza stanu i charakteru odpadów poeksploatacyjnych i przemysłowych oraz określenie stopnia ich uciążliwości dla środowiska naturalnego w województwie świętokrzyskim. Arch. PG Kielce.
25.	Sokół A.W., 1998r.	Ochrona środowiska. Podstawy czystej produkcji. GIG. Krajowe Centrum Wdrożeń Czystej Produkcji, Katowice
26.	Stupnicka E., 1981r.	Geologia regionalna Polski. WG Warszawa.
27.	Święt. Fund. Rozwoju Org. Gosp. Pol. w Modliszewicach, 1999r.	Strategia rozwoju gminy Łopuszno.
28.	Urząd Statystyczny 2003r.	Podstawowe informacje ze spisów powszechnych - gmina Łopuszno. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań. Powszechny Spis Rolny.
29.	Wieczorek D., Stoiński A., 2004r.	Plan gospodarki odpadami dla gminy Łopuszno. GEOCONSULT, Kielce.
30.		Krajowy plan gospodarki odpadami. MP. Nr 11/2003, poz. 159.
31.		Polityka ekologiczna Państwa na lata 2003-2010. Warszawa grudzień 2002r.
32.		Program wykonawczy II Polityki ekologicznej Państwa na lata 2002-2010. Warszawa grudzień 2002r.
33.		Projekt europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000.
34.		Raport z wyników spisu powszechnego, województwo świętokrzyskie
35.		Stan uszkodzenia lasów w Polsce w 2001r. na podstawie badań monitoringowych, IOS Warszawa 2002r.
36.		Plan rozwoju lokalnego powiatu kieleckiego na lata 2004-2013. Starostwo Powiatowe, 2004r.

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami.

1. Ustawa z dn. 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.).
2. Ustawa z dn. 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późn. zm.).
3. Ustawa z dn. 27 lipca 2001r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085).

4. Ustawa z dn. 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132, poz. 622 z późn. zm.).
5. Ustawa z dn. 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. Nr 72, poz. 747 z późn. zm.).
6. Ustawa z dn. 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95 z późn. zm.).
7. Ustawa z dn. 28 września 1991r. o lasach (Dz. U. nr 101, poz. 444 z późn. zm.).
8. Ustawa z dn. 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880).

Załącznik nr 1.

**Mapa topograficzna gminy Łopuszno
z uwzględnieniem elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego
oraz zagrożenia dla środowiska naturalnego w skali 1:50 000**

OBJAŚNIENIA:

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY:

 granica gminy

OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH I KULTUROWYCH:

 granica parku krajobrazowego i skrót jego nazwy:
Przedborski Park Krajobrazowy (PPK)
Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy (Ch-KPK)
Suchedniowsko-Oblęgarski Park Krajobrazowy (S-OPK)

 granica otuliny parku krajobrazowego S-OPK i Ch-KPK

 granica obszaru chronionego krajobrazu i skrót jego nazwy:
Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu (POChK)
Konecko-Łopuszniański Obszar Chronionego Krajobrazu (K-ŁOChK)

REZ. GÓRA DOBRZESZOWSKA rezerwat przyrody, jego rodzaj i nazwa: **L** - leśny

 374 pomnik przyrody żywej (numer ewid. w rej. Woj. Kon. Przyrody)

 182, 183 pomnik przyrody nieożywionej (numer ewid. w rej. Woj. Kon. Przyrody)

stanowisko archeologiczne

rezerwat archeologiczny

zabytkowe obiekty chronione:

- sakralne

- architektoniczne

- techniczne

- miejsca pamięci narodowej

WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE:

projektowany zbiornik rekreacyjno-retencyjny oraz jego nazwa

Klasyfikacja wód powierzchniowych w punkcie pomiarowo-kontrolnym w 2003 r.
Klasa czystości wód powierzchniowych
II klasa czystości

III klasa czystości

granica Głównego Zbiornika Wód Podziemnych i jego numer
414 - Zagnańsk (T₁, T₂)
416 - Małogoszcz (J₃)

ważniejsze ujęcia wód podziemnych zaopatrujących użytkowników grupowych i indywidualnych oraz wiek poziomu wodonośnego

Q - czwartorzędowy

J₃ - górnojurajski

J₂ - środkowojurajski

T₃ - górnotriasowy

T₂ - środkowotriasowy

punkt sieci regionalnej monitoringu jakości zwykłych wód podziemnych

źródło

ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA NATURALNEGO:

Promieniowanie elektromagnetyczne:

stacja sieci komórkowych: Idea, Era GSM, Plus GSM

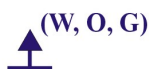

przebieg linii energetycznych o napięciu 400 kV, 220 kV, 110 kV i 15 kV

Główny Punkt Zasilania Gnieździska

Zagrożenie powietrza:

większe emitory o nominalnej mocy poniżej 1,0 MWt,
instalacje opalane węglem, koksem, miałem (W),
olejem opałowym (O), gazem (G)

Zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych

	tereny zagrożone powodzią
	oczyszczalnie ścieków, rodzaj - B - biologiczna
	miejsce zrzutu ścieków
	dawne składowisko gminne "Łopuszno-Górki", s - odpadów stałych, duże
	"dzikie" składowisko odpadów komunalnych (stałych), małe
	stacje paliw
	zakład przemysłu wydobywczego
	zakład przemysłu metalowego
	zakład przemysłu rolno-spożywczego
	zakład przemysłu drzewno-meblowego

SUROWCE MINERALNE:

<u>KORCZYN ż/J</u>	granica złoża o zasobach udokumentowanych w kategorii B i C ₁
<u>WOJCIECHÓW p/Q</u>	granica złoża o zasobach udokumentowanych w kategorii C ₂
<u>MARIAŃÓW.IL i/J</u>	granica złoża o zasobach zarejestrowanych (odpowiednik kat. C ₁)
<u>KORCZYN</u>	nazwa złoża
	rodzaj kopaliny:
p	piaski
ż	żwiry
i	iły
w	wapienie
	wiek kopaliny:
Q	czwartorzęd
J	jura
T	trias
	kopalnia czynna
	kopalnia nieczynna

Opracowała:
mgr Zofia Sokolińska

Opracowanie komputerowe:
mgr Dariusz Wieczorek

3022

INFORMACJA

o decyzji w sprawie umorzenia postępowania administracyjnego dotyczącego zatwierdzenia VI taryfy dla ciepła dla Komunalnego Związku Ciepłownictwa „PONIDZIE” z siedzibą w Busku-Zdroju

Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 12 października 2005r. nr OŁO-4210-24(14)/2005/VI/306/BG, wydaną na podstawie art. 105 § 2 i art. 104 Kodeksu postępowania administracyjnego, umorzono postępowanie administracyjne w sprawie zatwierdzenia VI taryfy dla ciepła dla Komunalnego Związku Ciepłownictwa „PONIDZIE” z siedzibą w Busku-Zdroju, zwanego dalej Przedsiębiorstwem energetycznym, wszczęte na wniosek z dnia 23 maja 2005r.

Pismem nr KZC/2190/2005 z dnia 19 września 2005r. Przedsiębiorstwo energetyczne wniosło o umorzenie postępowania administracyjnego w sprawie zatwierdzenia VI taryfy dla ciepła, z uwagi na konieczność ponownego przeanalizowania prognozowanych na pierwszy rok stosowania taryfy kosztów prowadzenia koncesjonowanej działalności ciepłowniczej, w świetle zmiany cen paliwa technologicznego - gazu ziemnego oraz dokonanych zmian technologicznych w źródłach

ciepła stanowiących własność Przedsiębiorstwa energetycznego.

W ocenie Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki spełnione zostały przesłanki określone w art. 105 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego stanowiące, że organ administracji publicznej może umorzyć postępowanie, jeżeli wystąpi o to strona, na której żądanie postępowanie zostało wszczęte, a nie sprzeciwiają się temu inne strony oraz gdy nie jest to sprzeczne z interesem społecznym. W szczególności o umorzenie postępowania wystąpiła strona na żądanie, której wszczęto postępowanie w sprawie zatwierdzenia taryfy. W przedmiotowym postępowaniu stroną jest jedynie Przedsiębiorstwo energetyczne, więc nie zachodzi potrzeba wyrażenia zgody na umorzenie postępowania przez inne strony.

Przedmiotowa decyzja została przekazana stronie.

Łódź, dnia 12 października 2005r.

**Z up. Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki
Główny Specjalista w Środkowozachodnim Oddziale Terenowym
Urzędu Regulacji Energetyki z siedzibą w Łodzi: J. Goździk**

Wydawca: Wojewoda Świętokrzyski

Redakcja: Wydział Prawny i Nadzoru
Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach
Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
tel. 0 (prefix) 41 3421673, e-mail: org07@kielce.uw.gov.pl

Skład, druk i rozpowszechnianie: Zakład Obsługi
Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach,
25-516 Kielce, Al. IX Wieków Kielc 3
tel. 0 (prefix) 41 3421807, 3421249

Prenumerata roczna Dziennika Urzędowego Województwa Świętokrzyskiego wynosi 2.848,00 zł.
Nr konta Bank Przemysłowo-Handlowy PBK S.A. O/Kielce, Nr 25 10600076-0000320000163506
Dziennik w Internecie – <http://www.kielce.uw.gov.pl/dziennik.htm>

Zbiory Dzienników Urzędowych wraz ze skorowidzami wyłożone są do powszechnego wglądu w siedzibie Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Kielcach, Al. IX Wieków Kielc 3, pok. 210 w godzinach pracy Urzędu

Tłoczono z polecenia Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 19 października 2005r.